

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရွေးကောက်ပွဲ အခင်းအကျင်း

Asia Report N°266 | 28 April 2015
Translation from English

မာတိကာ

အဓိကအကြောင်းအရာများ အကျဉ်းချုပ်	i
I. နိဒါန်း.....	1
II. ယခင်ရွေးကောက်ပွဲများကို ခြုံငုံကြည့်ရှုခြင်း	3
က. ရွေးကောက်ပွဲသမိုင်းကြောင်း	3
ခ. ၁၉၉၀ ရွေးကောက်ပွဲများ.....	4
ဂ. ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲများ.....	6
ဃ. ၂၀၁၂ ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲများ	8
III. နိုင်ငံရေးအရအရေးပါမှု	10
က. ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်	10
ခ. အခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ရန်ကြိုးပမ်းမှုများ	13
ဂ. ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်	14
IV. ရွေးကောက်ပွဲအကြောင်းအသေးစိတ်	16
က. အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာနှင့် ဥပဒေဆိုင်ရာ မူဘောင်	16
ခ. ရွေးကောက်ပွဲစီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် မဲပေးခြင်း	17
ဂ. နိုင်ငံရေးပါတီများ	22
ဃ. မဲဆန္ဒနယ်မြေများ	25
င. လုံခြုံရေးဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များ	29
V. အများအသိအမှတ်ပြုသော ရွေးကောက်ပွဲတစ်ခုဖြစ်နိုင်ခြေ	33
က. မဲပေးခြင်း	33
ခ. နောက်ထပ် ဘာဆက်ဖြစ်မလဲ	34
VI. နိဂုံး.....	38

APPENDICES

A. Map of Myanmar	41
B. List of Registered Political Parties	42
C. About the International Crisis Group	45
D. Crisis Group Reports and Briefings on Asia since 2012	46
E. Crisis Group Board of Trustees	48

အနစ်ချုပ်

မြန်မာနိုင်ငံသည် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး အရပ်သားတစ်ပိုင်း အစိုးရကို အာဏာရရှိစေခဲ့သော နောက်ဆုံး ရွေးကောက်ပွဲများအပြီး ငါးနှစ်အကြာ ၂၀၁၅တွင် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲများ ကျင်းပရန် ပြင်ဆင်နေပြီ ဖြစ်သည်။ အဆိုပါ အချိန်ကာလအတွင်း အခြေခံဥပဒေအရ လိုအပ်သော ၎င်းရွေးကောက်ပွဲများသည် လူကြိုက်များသော စိတ်သဘောထားတို့ ပိုမိုထင်ဟပ်နေသော အဓိကနိုင်ငံရေးအချိုးအကွေ့တစ်ခုဖြစ်ပြီး၊ ယခင်အစိုးရထူထောင်ထားသော ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီ (USDP) လွှမ်းမိုးသည့် လွှတ်တော်ကို အစားထိုးပစ်မည့် အလားအလာရှိသည်။ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ အတိုက်အခံပါတီဖြစ်သော အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် NLD သည် လွှတ်တော်နေရာများအစုကို ရယူရန် ကောင်းစွာနေရာယူထားသည့်သဘောရှိနေသည်။

အမှားအယွင်းများခဲ့သော ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲနှင့် အများကပိုမိုအသိအမှတ်ပြုသော ၂၀၁၂ ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲများနောက်ပိုင်း၌ ရွေးကောက်ပွဲစီမံခန့်ခွဲမှုတွင် အဓိကကျသော တိုးတက်မှုများရှိလာသည်။ ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်သည် အစိုးရအဖွဲ့၊ ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီတို့နှင့် နီးစပ်သည်ဟု ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ယူဆနေရဆဲဖြစ်သော်လည်း ကော်မရှင်က ချမှတ်ထားသော ပွင့်လင်းမြင်သာ၍ တိုင်ပင်အကြံဉာဏ်ယူသည့် နည်းလမ်း၊ ချမှတ်ခဲ့သော ထူးထူးခြားခြားဆုံးဖြတ်ချက်များ စသည်တို့က ကော်မရှင်သည် အများလက်ခံနိုင်သော ရွေးကောက်ပွဲများ ကျင်းပပေးရန် ခံယူထားကြောင်း ညွှန်ပြလျက်ရှိသည်။ ဤသို့လုပ်ဆောင်ရာတွင် မဲဆန္ဒရှင်စာရင်းကို အပ်ဒိတ်လုပ်၍ ကွန်ပျူတာသွင်းရန် အဓိကကြိုးပမ်းမှုများ၊ စည်းမျဉ်းများဆိုင်ရာ မူဘောင်နှင့်ပတ်သက်၍ အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်း၊ နိုင်ငံတကာရွေးကောက်ပွဲကူညီထောက်ပံ့ရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် တိုင်ပင်ညှိနှိုင်းမှု၊ ပြည်တွင်းစောင့်ကြည့်သူများသာမက နိုင်ငံတကာရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်သူများကိုပါ ပထမဆုံးအကြိမ်ဖိတ်ကြားမှု၊ ကြိုတင်မဲပေးစနစ်တွင် ပြဿနာရှိသော စည်းမျဉ်းများကို ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲမှု၊ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းစာရင်းသွင်းသည့် ကုန်ကျစရိတ်များကို လျော့ချပေးမှု စသည်တို့ ပါဝင်သည်။ ကျယ်ပြန့်လာသော နိုင်ငံရေးဝန်းကျင် နယ်ပယ်နှင့် လွတ်လပ်လာသော မီဒီယာ၊ တိုးတက်လာသော အရပ်သားလွတ်လပ်ခွင့်တို့သည်လည်း စိတ်ချယုံကြည်စရာ ရွေးကောက်ပွဲများကို ပိုမိုသက်ရောက်ဖြစ်ပေါ်လာစေသည်။

စိတ်ချယုံကြည်ရသော၊ အားလုံးပါဝင်သော၊ ငြိမ်းချမ်းသော ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်လာရန် အတွက် အဓိကစိန်ခေါ်မှုများ ကျန်ရှိနေသေးသည်။ တိုင်းပြည်၏ အစွန်အဖျားနယ်စပ်ဒေသ အများစုသည် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခ၏ ရိုက်ခတ်မှုခံနေရပြီး ဆယ်စုနှစ် ခြောက်ခုကြာ ပြည်တွင်းစစ်ရပ်စဲရေးအတွက် အရေးပါသော ဆောင်ရွက်ချက်များ ရှိလာခဲ့သော်လည်း ထိုလုပ်ငန်းစဉ်မှာ မပြီးစီးပဲ ယိုင်နဲ့နေဆဲသာရှိသေးသည်။ ရွေးကောက်ပွဲသည် အချို့နေရာများတွင် အကြမ်းဖက်မှုကြောင့် ပျက်ပြားသွားနိုင်ပြီး အခြားနေရာများတွင်လည်း ဖြစ်နိုင်ဦးမည် မဟုတ်ပေ။

မြန်မာနိုင်ငံပြည်မတွင်မူ တိုးပွားလာနေသော ဗမာအမျိုးသားရေးဝါဒနှင့် မွတ်ဆလင် ဆန့်ကျင်ရေးစိတ်ဓါတ်တို့သည် အကြမ်းဖက်မှုအဖြစ်သို့ မကြာခဏပေါက်ကွဲပျံ့နှံ့ခဲ့ပြီး၊ ရွေးကောက်ပွဲ၌ နိုင်ငံရေးသွေးထိုးသော အခြေအနေမျိုးတွင် ထပ်မံဖြစ်ပွားလာနိုင်သည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် လူနည်းစုမွတ်ဆလင်တို့မှာ ၎င်းတို့၏ စိစစ်ရေးကတ်ပြားများကို ပယ်ဖျက်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်ကြောင့် မဲပေးခွင့်ရတ်သိမ်းခံလိုက်ပြီဖြစ်သည်။ ရွေးကောက်ပွဲလုံခြုံရေးနှင့် ပြဿနာဖြစ်နိုင်ချေ ကိုင်တွယ်ရေး ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများသည် ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်၏ အရေးကြီး ဦးစားပေးကိစ္စဖြစ်လာသည်။ စွမ်းဆောင်ရည်အားနည်းချက်များလည်း ပေါ်ထွက်လာဦးမည် ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ဒီမိုကရေစီရွေးကောက်ပွဲနှင့်ပတ်သက်၍ အတွေ့အကြုံအလွန်နည်းပါးလျက်ရှိရာ အစိုးရဝန်ထမ်းများ၊ လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များနှင့် ဒေသအဆင့် ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ဝန်ထမ်းများ အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ မဲဆန္ဒရှင်များအကြား နားလည်သဘောပေါက်မှုမှာလည်း အလွန်နိမ့်ကျလျက်ရှိရာ အဓိကပညာပေးရေးကြိုးပမ်းမှုများ လိုအပ်ပေလိမ့်မည်။

ရွေးကောက်ပွဲများ အောင်မြင်မှုရှိရန်အတွက် ရလဒ်များအပေါ် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လက်သင့်ခံမှု ရှိရလိမ့်မည်။ မျှော်လင့်ချက်များ ကွာဟသွားသော အခြေအနေမျိုးတွင် မလွဲမရှောင်သာ နိုင်သူနှင့် ရှုံးသူတို့ ရှိလာမည်ဖြစ်ရာ စိန်ခေါ်မှုတစ်ခုဖြစ်လာလိမ့်မည်။ NLD ပါတီက နေရာအများစု အနိုင်ရရှိမည့် အလားအလာကို လက်ရှိပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး အစိုးရခေါင်းဆောင်များက လက်ခံလိုက်လျောမည့် လက္ခဏာရှိသော်လည်း ယင်းသဘောထားကို အီလိုက်ဟောင်းအများစုက လက်ခံ/မခံ မသိကွဲသေးပေ။ အလားတူပင် ရွေးကောက်ပွဲအလွန် ဖြစ်နိုင် ချေအလားအလာများကို NLD ၏ အမာခံများက အပြည့်အဝသဘောပေါက်နားလည်မှု ရှိ/မရှိ မသိကွဲသေးပါ။ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အား သမ္မတလောင်းစာရင်းမဝင်အောင် အခြေခံဥပဒေအရ တားမြစ်ထားပြီး၊ ထိုနေရာအတွက် သိသိသာသာ အစားထိုးစရာလည်း မရှိသောကြောင့် NLD ပါတီ အပြတ်အသတ် အနိုင်ရသည့်တိုင်အောင် သမ္မတနေရာအတွက် လောင်းလျာကို ညှိနှိုင်းရွေးချယ်ပေးရတော့မည်ဖြစ်ရာ ယခင်အစိုးရဟောင်းထဲမှ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလိုလား သူအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦး ဖြစ်နိုင်စရာရှိသည်။

ရွေးကောက်ပွဲနှင့် သမ္မတရွေးချယ်ရေးဆုံးဖြတ်မှုအကြား သုံးလခန့်ကာလသည် သိသိသာသာမရေရာမှု၊ တင်းမာမှုဖြစ်နိုင်ချေနှင့် ပြင်းထန်သော ကန့်လန့်ကာနောက်ကွယ် စေ့စပ်ညှိနှိုင်းမှုများဖြင့် ပြည့်နေမည့် အချိန်တစ်ခုဖြစ်သည်။ ချောချောမွေ့မွေ့ အာဏာလွှဲပြောင်းမှု ဖြစ်မလား၊ နောက်အစိုးရသည် အုပ်ချုပ်နိုင်ရန် လိုအပ်သော ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ထောက်ခံမှုကို ရမလား (သို့) ၎င်း၏ တရားဝင်မှုကို အမြဲတမ်းသံသယရှိနေမှာလား စသည်တို့ကို ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်နှင့် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လက်သင့်ခံမှု အတိုင်းအတာတို့က အဆုံးအဖြတ်ပေးလိမ့်မည်။ အရေးကြီးဆုံးအချက်မှာ တပ်မတော်၏ အားပေးထောက်ခံမှုဖြစ်ပြီး လုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် ခိုင်ခိုင်မာမာလွှမ်းမိုးထားဆဲ တပ်မတော်၏ သဘောတူလက်ခံမှုပင်ဖြစ်သည်။ ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်သည် ဒီမိုကရေစီရွေးကောက်ပွဲလုပ်ငန်းစဉ်ကို အားပေးထောက်ခံကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြော

ကြားထားပြီး NLD ပါတီ ခိုင်ခိုင်မာမာအားပေးထောက်ခံမှုရရှိမည့် အလားအလာကိုလည်း ကြိုမြင်မည့် အချက်ကို သံသယရှိစရာမလိုပေ။ သို့ရာတွင် ၎င်းရလဒ်၏ ဖြစ်နိုင်ချေသက် ရောက်မှုအားလုံးကို သူ့အနေဖြင့် အေးဆေးသက်သာရှိမည်ဟု ဆိုလိုခြင်းမဟုတ်ပေ။

ငါးနှစ်ပင် မပြည့်သေးခင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရှည်လျားခက်ခဲသော အသွင်ကူးပြောင်းမှု၌ ဘာဆက်ဖြစ်မလဲ မသိသည့် အခြေအနေထဲသို့ ရွေးကောက်ပွဲများ ဝင်ရောက်လာပြီဖြစ်သည်။ အပေးအယူညှိနှိုင်းမှုနှင့် အများသဘောတူမှုတို့လိုအပ်သော အသွင်ကူးပြောင်းရေးလုပ်ငန်း စဉ်တွင် နိုင်ငံရေးအရယှဉ်ပြိုင်မှုများနှင့် အုပ်စုများကွဲသွားစေနိုင်သည့် အခြေအနေမျိုးကို ရွေး ကောက်ပွဲများက ဖန်တီးကြလိမ့်မည်။ အကယ်၍ အားလုံးပါဝင်နိုင်ပြီး အများက လက်ခံပါက နိုင်ငံရေးလမ်းကြောင်းသစ်ပေါ်တွင် တိုင်းပြည်ရောက်နေပြီဟူသော ယုံကြည်စိတ်ချမှုကို ကူညီ တည်ဆောက်ပေးနိုင်မည်ဖြစ်သလို၊ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများထဲသို့ လတ်ဆတ်သော အရှိန်အ ဟုန်ကို အားဖြည့်ပေးနိုင်ပါလိမ့်မည်။ ထိုနည်းတူစွာပင် လုပ်ငန်းစဉ်ကို ယခုအချိန်ထိ လမ်း ကြောင်းပေါ်တွင် ရှိနေအောင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ထိန်းကျောင်းပေးထားသော အထိအခိုက် မခံနိုင်သေးသည့် အပေးအယူညှိနှိုင်းထားမှုများကိုလည်း ထိခိုက်သွားစေနိုင်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ ဘက်အားလုံးမှ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များအနေဖြင့် ဤဆုလာဒ်ကြီးကို ၎င်းတို့၏ စိတ်ထဲတွင် အရေးကြီးဆုံးအဖြစ် မှတ်ယူထားကြောင်း သေချာအောင် ပြုလုပ်ကြရပါလိမ့်မည်။

ရန်ကုန်/ဘရပ်ဆယ် ၂၈ ဧပြီလ

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရွေးကောက်ပွဲအခင်းအကျင်း

I. နိဒါန်း

၂၀၁၅ နိုဝင်ဘာ ရွေးကောက်ပွဲများသည် ဆယ်စုနှစ်များစွာအတွင်း ပထမဆုံးအကြိမ် အများလက်ခံနိုင်မည့် နိုင်ငံလုံးကျွတ်ရွေးကောက်ပွဲများ ဖြစ်လာနိုင်စရာရှိသည်။¹ ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်အား ယုံကြည်မှုမှာမူ လျော့နည်းနေသည်။ သို့ရာတွင် အမှားအယွင်းများခဲ့သော ရွေးကောက်ပွဲများ ပြုလုပ်ခဲ့သည့် ၂၀၁၀ နှင့်မတူတော့ပဲ ယခုအကြိမ်တွင် ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်သည် အများလက်ခံနိုင်မည့် လုပ်ငန်းစဉ်ကို ဖော်ဆောင်ပေးရန် ခံယူထားပုံရပြီး၊ နိုင်ငံရေးပတ်ဝန်းကျင်သည်လည်း ထိုသို့သက်ရောက်ဖြစ်ပေါ်စေရန် လွန်ခဲ့သောငါးနှစ်ကထက် အခြေအနေကောင်းနေသည်။ တစ်ချိန်ထဲတွင် အားလုံးပါဝင်သော၊ ငြိမ်းချမ်းသော ရွေးကောက်ပွဲများ ကျင်းပနိုင်ရေးတွင် ကြီးမားသော စိန်ခေါ်မှုများရှိနေရာ ၎င်းစိန်ခေါ်မှုများတွင် နယ်စပ်ဒေသမှ ဖြစ်ပွားနေဆဲ ပဋိပက္ခနှင့် မလုံခြုံမှု၊ ကြီးထွားလာသော ဗမာအမျိုးသားရေးဝါဒ၊ ရခိုင်ပြည်နယ်မှ မွတ်ဆလင်မဲဆန္ဒရှင်အချို့ကို မဲပေးခွင့်ရတ်သိမ်းမှု၊ ဒီမိုကရေစီနည်းကျကျ လုပ်ဆောင်သည့် အတွေ့အကြုံနှင့် ဗဟုသုတချို့တို့မှ စသည်တို့ပါဝင်သည်။

ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲပေးဖွယ်မရှိသော အခြေခံဥပဒေတွင် လွှတ်တော်နေရာ လေးပုံ တစ်ပုံကို တပ်မတော်သားကိုယ်စားလှယ်များအတွက် ဖယ်ထားခြင်း၊ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အား သမ္မတ (သို့) ဒုသမ္မတ မဖြစ်နိုင်အောင် ပိတ်ဆို့ထားခြင်းစသော ဒီမိုကရေစီနှင့်မညီသော စည်းကမ်းများ ပါဝင်နေသည်။ သို့ဖြစ်ရာ သူ၏အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် အပြတ်အသတ်အနိုင်ရသည့်တိုင်အောင် အခြားသမ္မတလောင်းတစ်ဦးကို ရှာဖွေရွေးချယ်ရမည်ဖြစ်ရာ ယခင်အစိုးရ ထဲမှ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလိုလားသူတစ်ဦး ဖြစ်လာနိုင်စရာရှိသည်။

ဤအစီရင်ခံစာသည် ရွေးကောက်ပွဲများမတိုင်မီ ခြောက်လကြိုတင်၍ ကနဦးသုံးသပ် မှု ကျယ်ပြန့်လာသော နိုင်ငံရေးပတ်ဝန်းကျင်နှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာ ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာလေ့လာခြင်းတို့ကို ဖြည့်ဆည်းပေးထားသည်။ ဤအစီရင်ခံစာသည် မြန်မာနိုင်ငံ

¹ For Crisis Group reporting on Myanmar since the present government took power, see Asia Briefings N°144, *Counting the Costs: Myanmar's Problematic Census*, 15 May 2014; N°143, *Myanmar's Military: Back to the Barracks?*, 22 April 2014; N°142, *Not a Rubber Stamp: Myanmar's Legislature in a Time of Transition*, 13 December 2013; N°140, *A Tentative Peace in Myanmar's Kachin Conflict*, 12 June 2013; N°136, *Reform in Myanmar: One Year On*, 11 April 2012; and N°127, *Myanmar: Major Reform Underway*, 22 September 2011; also Asia Reports N°261, *Myanmar: The Politics of Rakhine State*, 22 October 2014; N°251, *The Dark Side of Transition: Violence Against Muslims in Myanmar*, 1 October 2013; N°238, *Myanmar: Storm Clouds on the Horizon*, 12 November 2012; N°231, *Myanmar: The Politics of Economic Reform*, 27 July 2012; and N°214, *Myanmar: A New Peace Initiative*, 30 November 2011.

အတွင်း အသေးစိတ်သုတေသနပြုမှုများကို အခြေခံထားပြီး ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲနှင့် ၂၀၁၂ ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲ အစီရင်ခံစာအပါအဝင် နိုင်ငံတွင်း အခြေအနေများကို Crisis Group က နှစ်ပေါင်းများစွာ ပိုင်းခြားလေ့လာခဲ့မှုအပေါ် ကိုးကား၍ ကောက်ချက်ဆွဲထားသည်။²

---

² Crisis Group Asia Report N°174, *Myanmar: Towards the Elections*, 20 August 2009; Asia Briefings N°105, *The Myanmar Elections*, 27 May 2010; N°118, *Myanmar's Post-Election Landscape*, 7 March 2011; and *Reform in Myanmar: One Year On*, op. cit.

II. ယခင်ရွေးကောက်ပွဲများကို ခြုံငုံကြည့်ရှုခြင်း

(က) ရွေးကောက်ပွဲသမိုင်းကြောင်း

မြန်မာနိုင်ငံသည် ၁၉၄၈ တွင် ဗြိတိန်ထံမှ လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက် ပါတီစုံဒီမိုကရေစီစနစ်ကို ဆယ်စုနှစ်တစ်စုခန့် တွေ့ကြုံခဲ့သည်။ ပထမဆုံးအခြေခံဥပဒေကို ၁၉၄၇ တွင် ရေးဆွဲခဲ့ပြီး လွတ်လပ်ရေးရချိန်တွင် အာဏာစတင် သက်ရောက်ခဲ့သည်။ ယင်းအခြေခံဥပဒေအရ ရွေးကောက်ပွဲများကို ၁၉၄၇ (ကိုလိုနီခေတ်လွန် အစိုးရအတွက်) ၁၉၅၁၊ ၁၉၅၆ ခုနှစ်များတွင် ကျင်းပခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် နိုင်ငံရေးအာဏာလုခြင်းနှင့် အကြမ်းဖက်ခြင်း၊ နိုင်ငံအနှံ့တော်လှန်ပုန်ကန်ခြင်းတို့ လွှမ်းမိုးထားသော စွမ်းရည်နိမ့်အစိုးရ၏ ဆယ်စုနှစ်စု အုပ်ချုပ်မှုအလွန် ၁၉၅၈ တွင် ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းဦးဆောင်သော တပ်မတော်က အာဏာသိမ်းခဲ့သည်။³ ၁၉၆၀ တွင် တပ်မတော်က ရွေးကောက်ပွဲများ စီစဉ်ကျင်းပကာ အရပ်ဖက်သို့ အာဏာပြန်လွှဲခဲ့သော်လည်း လွှဲပြောင်းမှု ကြာရှည်မခံခဲ့ပေ။

ရန်ကုန်တွင် နိုင်ငံရေးအာဏာလုပွဲများ ပြန်လည်ဖြစ်ပွားခြင်း၊ အထူးသဖြင့် ရှမ်းပြည်နယ်က အခြေခံဥပဒေအရ ခွဲထွက်ပိုင်ခွင့်ကိုတောင်းခံလာနိုင်ခြေရှိခြင်းစသည့် နောက်ခံအကြောင်းရင်းများကြောင့် ၁၉၆၂ တွင် တပ်မတော်က အာဏာပြန်သိမ်းခဲ့သည်။ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း၏ ဦးဆောင်မှုအောက်တွင် တော်လှန်ရေးကောင်စီကို ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး ၁၉၄၇ အခြေခံဥပဒေကို ဖျက်သိမ်းခဲ့ရာ ဥပဒေပြုရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် တရားစီရင်ရေးအာဏာအားလုံး ၎င်း၏ လက်ထဲ သို့ ကျရောက်သွားခဲ့သည်။ ပြည်ပဩဇာလွှမ်းမိုးမှုကို ရှောင်ရှားသည့် ဆိုရှယ်လစ်နိုင်ငံ ထူထောင်ရန် ရည်မှန်းချက်ဖြင့် စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး အမြစ်လှန်မှုဝါဒများကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။ ဆိုရှယ်လစ်သဘောတရားကို ဖြန့်ချိရန် မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ပါတီ (မဆလ) ကို ဖွဲ့စည်း သည်။

တော်လှန်ရေးကောင်စီသည် (မဆလမှလွဲ၍) နိုင်ငံရေးပါတီများကို ပိတ်ပင်ခြင်း၊ မိမိယာအားလုံးကို ထိန်းချုပ်ခြင်းနှင့် အရပ်သားလွတ်လပ်ခွင့်ကို ပြင်းပြင်းထန်ထန်ချုပ်ချယ်ခြင်း တို့ကို ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ၁၉၇၄ ဇန်နဝါရီလတွင် ဆန္ဒခံယူပွဲကျင်းပကာ အခြေခံဥပဒေသစ်ကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ရာ ၉၅ ရာခိုင်နှုန်း ဆန္ဒမဲပေးခဲ့ကြပြီး၊ ၉၀ ရာခိုင်နှုန်း ထောက်ခံကြသည်ဟု သိရှိရ သည်။⁴ ၁၉၇၄အခြေခံဥပဒေသည် အာဏာခွဲဝေမှုမရှိသော တစ်ပါတီ ဆိုရှယ်လစ်နိုင်ငံကို ထူထောင်ခဲ့သည်။ ထိုနှစ်တွင် ရွေးကောက်ပွဲများ ကျင်းပခဲ့ရာ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများကို မဆလပါတီမှ ရွေးထုတ်ခဲ့သည်။ တပ်မတော်ရာထူးစွန့်လွှတ်ထားသော ဦးနေဝင်းက သမ္မတဖြစ်လာခဲ့သည်။ အဆက်ဆက်ရွေးကောက်ပွဲများကို ၁၉၇၈၊ ၁၉၈၁၊ ၁၉၈၅တို့တွင် ကျင်းပခဲ့သည်။ ယင်းတို့သည် အာဏာပြန်လည်ခွဲဝေပေးရေးအတွက် မဟုတ်ပဲ လက်ရှိအာဏာတည်မြဲ

³ ထိုအဖြစ်အပျက်အတွက် အသေးစိတ်ဆွေးနွေးချက်ကို ကြည့်လိုပါက Mary P. Callahan, *Making Enemies: War and State Building in Burma* (Ithaca, 2003), chapter 7 ကြည့်ပါ။
⁴ အသေးစိတ်ဆွေးနွေးချက်အတွက် Robert H. Taylor, *The State in Myanmar* (London, 2009), chapter 5 ကြည့်ပါ။ (၎င်းမှာ ၁၉၈၇ က ထုတ်ဝေသော *The State in Burma* ၏ အကျယ်ဖြစ်ပါသည်။)

ရေးအတွက်ပြုလုပ်သော ဆိုဗီယက်ပုံစံရွေးကောက်ပွဲများသာဖြစ်သည်။⁵ ကိုယ်စားလှယ် လောင်းဆိုပါက မဆလပါတီမှသာ အမြဲတစေ ဖြစ်နေတတ်သည်။

၁၉၈၇တွင် စီးပွားရေးဆက်တိုက်ကျဆင်းမှု၊ စားဝတ်နေရေး ပိုမိုခက်ခဲလာမှုတို့ကြောင့် ကျောင်းသားဆန္ဒပြပွဲများဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ရာ သတိပေးခြင်း၊ လျော်ကြေးပေးခြင်းမပြုပဲ ငွေစက္ကူများကို ဖျက်သိမ်းသည့် အစိုးရ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်က အစပျိုးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ နောက်တစ်နှစ်လုံးသည် နိုင်ငံတစ်လွှားဆန္ဒပြပွဲများ၊ အကြမ်းဖက်မှုများ ဖြစ်ပွားကာ အစိုးရဌာနဆိုင်ရာများ လုပ်ငန်းရပ်ဆိုင်းသွားခဲ့ပြီး ဥပဒေစိုးမိုးမှုနှင့် တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှု ပြုလဲလုနီးပါး ဖြစ်သွားခဲ့သည်။ ၁၉၈၈ ဩဂုတ်လ ရက်တွင် စတင်ခဲ့သော နိုင်ငံလုံးကျွတ်အုံကြွမှုကို နှိမ်နင်းရန် လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များက ရက်ရက်စက်စက်အကြမ်းဖက်မှုကြောင့် အရပ်သားထောင်ပေါင်းများစွာ အသက်ဆုံးရှုံးခဲ့ရသည်။ ဆက်လက်အုံကြွမှုရှိနေသောကြောင့် ၁၉၈၈ စက်တင်ဘာ ၁၉ တွင် တပ်မတော်က အာဏာသိမ်းလိုက်ပြီး လမ်းများပေါ်မှ ဆန္ဒပြသူများကို အကြမ်းဖက်နှိမ်နင်း ဖယ်ရှားကာ၊ တိုင်းပြည်ကို အုပ်ချုပ်ရန် တပ်မတော် အကြီးတန်းအရာရှိတစ်စုကို တာဝန်ပေးခဲ့သည်။ မဆလပါတီကို ဖျက်သိမ်း၊ ၁၉၇၄ အခြေခံဥပဒေကို ဖျက်သိမ်းပြီးနောက် ပါတီစုံရွေးကောက်ပွဲများ (မဆလပါတီနောက်ဆုံးရက်များတွင် ပေးခဲ့သောကတိ) ကို ပြုလုပ်ပေးမည်ဟု ကြေညာချက်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။⁶

(ခ) ၁၉၉၀ ရွေးကောက်ပွဲများ

ပါတီစုံရွေးကောက်ပွဲ၏ အလားအလာသည် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုကို နိုးကြားလာစေပြီး ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ထံ၌ ၂၃၅ ပါတီခန့် မှတ်ပုံတင်ခဲ့ကြသည်။ ၁၉၈၈၏ အထင်ရှားဆုံး အစိုးရအတိုက်အခံပုဂ္ဂိုလ်များစွာ ဦးဆောင်ကာ သြဇာကြီးသော ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး တာဝန်ယူထားသော အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် NLD ပါတီသည် စည်းရုံးအားကောင်းစွာဖြင့် မြန်ဆန်စွာ ရေပန်းအစားဆုံးဖြစ်လာသည်။ မဆလပါတီကိုမူ တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးပါတီအဖြစ် ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းခဲ့ကြသည်။ စစ်မှုထမ်းဟောင်း နိုင်ငံရေးသမားများနှင့် ၁၉၆၂ မတိုင်ခင်က ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း ဦးနုအပါအဝင် အခြားထင်ရှားသော ပုဂ္ဂိုလ်များကလည်း ပါတီများဖွဲ့စည်းထူထောင်ခဲ့ကြသည်။ ဒေသအခြေပြု၊ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုအခြေပြုပါတီများစွာကိုလည်း ဖွဲ့စည်းခဲ့ကြသည်။⁷

၁၉၉၀ မေ ၂၇ တွင် ရွေးကောက်ပွဲများကို ကျင်းပခဲ့သည်။ အခြေအနေမှာမူ လွတ်လပ်ခွင့်မရခဲ့ပေ။ တပ်မတော်အစိုးရသည် မာရှယ်လောဖြင့် ဆက်လက်အုပ်ချုပ်ကာ အခြေခံလွတ်

⁵ Ibid, p. 328.
⁶ ၁၉၈၈ အဖြစ်အပျက်ဖော်ပြမှုကို ဖတ်လိုပါက Martin Smith, Burma: Insurgency and the Politics of Ethnicity, 2nd ed. (London, 1999), chapter 1 ကို ကြည့်ပါ။
⁷ See Tin Maung Maung Than, State Dominance in Myanmar (Institute of Southeast Asian Studies, 2006), chapter 9.

လုပ်ခွင့်များကို ချုပ်ချယ်ထားသောကြောင့် အစိုးရကိုဆန့်ကျင်သော ပါတီများအနေဖြင့် စည်းရုံးမဲဆွယ်ရန် ဖြစ်နိုင်ခြေ အနည်းငယ်သာရှိကြသည်။ အစိုးရအပေါ် ဝေဖန်ပြစ်တင်မှုကို တိုးမြှင့်လာခဲ့ကြသော NLD ခေါင်းဆောင်အများစုမှာ ၁၉၈၉ ဇူလိုင်တွင် ဖမ်းဆီးခြင်းခံကြရပြီး ဦးနု လည်း အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ယင်းကဲ့သို့သော အခြေအနေမျိုးတွင် မဲဆန္ဒရှင်တို့၏ ဆန္ဒအမှန်ကို ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်များက ထင်ဟပ်နိုင်မလား ဆိုသည်ကို အများစုက သံသယရှိလာကြသည်။ ရွေးကောက်ပွဲများကို လိမ်ညာတော့မည်ဟု မျှော်လင့်ထားသော ပြည်ပရောက် အတိုက်အခံအုပ်စုများက သပိတ်မှောက်ရန် NLD ကို တိုက်တွန်းခဲ့ကြသည်။⁸ အထူးသဖြင့် ခြိမ်းခြောက်မှုအတိုင်းအဆကို ထောက်ရှုကာ တစ်ညပါတီ၏အောင်ပွဲသည် သေချာသလောက်ဟု သံတမန်အားလုံးလိုလိုကပင် ယူဆခဲ့ကြကြောင်း ကြားသိရသည်။⁹

သို့ရာတွင် ရွေးကောက်ပွဲနီးလာသည်နှင့်အမျှ တစ်ညပါတီ၏ အပြင်းအထန်စည်ရုံးမှု၊ အတိုက်အခံပါတီများအား ဖိနှိပ်မှုတို့သည် အတိုက်အခံတို့အပေါ် ထောက်ခံအားပေးမှုအင်အားကို ခွဲထုတ်နိုင်ခြင်း မရှိသောကြောင့် အစိုးရအနေဖြင့် ၎င်းတို့လက်သင့်ခံနိုင်မည့် ရလဒ်တစ်ခုခု သေချာပေါက်ရမည့်အချက်ကို သံသယကြီးထွားလာပုံရသည်။ ဧပြီ ၁၂ ရက်တွင် နဝတ အတွင်းရေးမှူး (၁) ဗိုလ်ချုပ်ခင်ညွန့်က "အနိုင်ရပါတီသည် အစိုးရဖွဲ့စည်းခွင့်ရှိကြောင်း၊ သို့သော် ခိုင်မာသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရေးဆွဲနိုင်မှသာ ခိုင်မာသော အစိုးရဖြစ်နိုင်ကြောင်း၊ သို့ဖြစ်၍ ရွေးကောက်ပွဲပြီးသည့်တိုင်အောင် အခြေခံဥပဒေရေးဆွဲနေစဉ်၊ ခိုင်မာသော အစိုးရတစ်ရပ် မဖွဲ့စည်းနိုင်သေးခင်ကာလတွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ တာဝန်ဝတ္တရားများကို တပ်မတော်က ဆက်လက်ထမ်းဆောင်သွားမည်ဖြစ်ကြောင်း" ထုတ်ဖော်ပြောကြားခဲ့သည်။¹⁰

ရွေးကောက်ပွဲတွင် NLD ပါတီနှင့် ဦးနု၏ ပါတီ (နှစ်ပါတီစလုံး၏ ခေါင်းဆောင်များ ထိန်းသိမ်းခံနေရ) အပါအဝင် ၉၃ ပါတီခန့် အဆုံးစွန်ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ခဲ့ကြသည်။¹¹ မဲရေတွက်ရာတွင် အလိမ်အညာမရှိကြောင်း ပေါ်လွင်ခြင်းကြောင့် ရွေးကောက်ပွဲသည် ပြဿနာမရှိသလောက်ပင်ဖြစ်သည်ဟု သိရှိရပြီး မဲဆန္ဒနယ်အသီးသီးရှိ အမတ်လောင်းများနှင့် ပါတီကိုယ်စားလှယ်များရှေ့မှောက်တွင် မဲရေတွက်ရသည့် ဥပဒေကလည်း ပြဿနာကင်းရှင်းစေသည့် အချက်တစ်ခုဖြစ်နိုင်ပေသည်။ ၎င်းရလဒ်များက လူတိုင်းကို အံ့အားသင့်သွားစေသည်။ မဲပေးခွင့်ရှိသူ ၇၂ ရာခိုင်နှုန်း မဲပေးခဲ့ကြရာတွင် NLD ပါတီက ၆၀ ရာခိုင်နှုန်းကျော်ရရှိကာ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်နေရာ ၈၀ ရာခိုင်နှုန်းခန့် အနိုင်ရရှိခဲ့သည်။ တစ်ညပါတီသည် ထောက်ခံမဲ ၂၀

⁸ Crisis Group သည် ၂၀၀၉ ခုနှစ်၌ ဘန်ကောက်တွင် ထိုအချိန်က ပြည်ပအတိုက်အခံတွင် လှုပ်ရှားနေသော တစ်ဦးချင်းကို အင်တာဗျူးခဲ့ပါသည်။ S. Blaustein, "Burma's surreal police state", The Nation (Thailand), 30 April 1990.

⁹ Smith, op. cit., p. 414.

¹⁰ Working People's Daily, 13 April 1990. Quote from Burma Press Summaries, April 1990, p. 10, available at <http://myanmarlibrary.org/docs3/BPS90-04.pdf>.

¹¹ ကျန်ရှိသော ၁၄၂ ပါတီမှာ ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီ အကြောင်းပြချက်အမျိုးမျိုးဖြင့် ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်၏ပယ်ဖျက်ခြင်းကိုခံရပါသည်။ သောင်းကျန်းသူအဖွဲ့များနှင့် ဆက်သွယ်ခြင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲမဝင်ခြင်း (သို့) သပိတ်မှောက်ခြင်း၊ အနည်းဆုံးမဲဆန္ဒနယ်မြေ ၃ ခုဝင်ရောက်ရန် ပျက်ကွက်ခြင်း စသည်ဖြစ်ဖြစ်သည်။ See Tin Maung Maung Than, op. cit., chapter 9.

ရာခိုင်နှုန်း ရရှိကာ မဲအများဆုံးရသူအနိုင်စနစ်ကြောင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စား လှယ်နေရာ ၂ ရာခိုင်နှုန်းသာ အနိုင်ရခဲ့သည်။ တပ်မတော်အစိုးရက ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်ခင် သတိပေးစကား နှင့်အညီ ဇူလိုင် ၂၇ တွင် "လူထုက ရွေးချယ်တင်မြှောက်သော ကိုယ်စားလှယ်များသည် အနာဂါတ်ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံအတွက် အခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရန် တာဝန်ရှိသူများဖြစ်သည်" ဟု ထုတ်ပြန် ကြေညာခဲ့သော်လည်း တပ်မတော်က ကြားကာလအတွင်း အာဏာကို ထိန်းချုပ်ရယူထားခဲ့ သည်။¹² ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အပါအဝင် NLD ပါတီအကြီးတန်းခေါင်းဆောင်အများစုမှာ နေ အိမ်တွင် အကျယ်ချုပ် ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းထားခြင်း ခံရသည်။ အက်ခတ်လေ့လာသူ အများ စုမှာ ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်များ အလိမ်ခံရမည်ဟု ယူဆခဲ့ကြခြင်းကြောင့် အာဏာချက်ခြင်း လွှဲပေးမည်မဟုတ်ဟူသော တပ်မတော်အစိုးရ၏ ရွေးကောက်ပွဲအကြံကြေညာချက်များကို သတိမပြုမိခဲ့ကြပေ။

အခြေခံဥပဒေသစ်ရေးဆွဲသည့် ရှည်လျား၊ ကြန့်ကြာသည့် လုပ်ငန်းစဉ်သည် ဥပဒေ မူကြမ်းရေးရန် တပ်မတော်အစိုးရက ရွေးချယ်ကျင်းပသော အမျိုးသားညီလာခံဖွင့်ပွဲနှင့်အတူ ၁၉၉၃ ဇန်နဝါရီလ ၉ ရက်တွင် စတင်ခဲ့သည်။¹³ ယင်းလုပ်ငန်းစဉ်ကို တပ်မတော်အစိုးရက တင်း တင်းကြပ်ကြပ်ထိန်းချုပ်ထားပြီး လွတ်လပ်စွာ ငြင်းခုံဆွေးနွေးခွင့်ကို ပြင်းပြင်းထန်ထန်ချုပ် ချယ်ထားခြင်းကြောင့် NLD ပါတီက ၁၉၉၅ တွင် သပိတ်မှောက်ကာ ထွက်ခွာသွားခဲ့သည်။ မကြာခင်ကရပ်နားခြင်း၊ အချိန်ကြာကြာရပ်နားခြင်းတို့နှင့်အတူ ၁၅ နှစ်ခန့်အကြာ ၂၀၀၈ ဖေဖော် ဝါရီလ ၁၉ တွင် အခြေခံဥပဒေမူကြမ်းကို အပြီးသတ်လိုက်သည်။ ထို့နောက် သုံးလအတွင်း အခြေခံဥပဒေဆန္ဒခံယူပွဲကျင်းပမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ၂၀၁၀တွင် ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပမည်ဖြစ် ကြောင်း ကြေညာသည်။ ၂၀၀၈ မေလ ဆန္ဒခံယူပွဲသည် လုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် အများလက်ခံမှု မရှိ ခြင်းကို ထင်ဟပ်ပေါ်လွင်စေသည်။ အစိုးရက ကြေညာသော ကိန်းဂဏန်းများအရ ၉၈ ရာခိုင် နှုန်းမဲပေးခဲ့ကြပြီး ၉၆ရာခိုင်နှုန်းက အတည်ပြုခဲ့ကြသည်ဟု ဆိုသည်။ မူမမှန်သော ကိစ္စများစွာ ရှိခဲ့သည်ဟူသော စွပ်စွဲမှုမြောက်များစွာ ထွက်ပေါ်ခဲ့သည်။¹⁴

(ဂ) ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲများ

တပ်မတော်အစိုးရ ကျောထောက်နောက်ခံပေးထားသော ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီကို ကြီးကြီးမားမား မျက်နှာသာ ပေးထားသည့် ကစားကွင်းတွင် ၂၀၁၀နိုဝင်ဘာ ၇ ရက်ရွေးကောက်ပွဲများကို ကျင်း ပခဲ့သည်။ NLD ပါတီနှင့်အတူ မဟာမိတ်တိုင်းရင်းသားပါတီ အတော်များများ သပိတ်မှောက်ခဲ့

¹² နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုတည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့၊ ၁၉၉၀ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၇ ရက်စွဲပါ ကျေညာချက်အမှတ် ၁/၉၀၊ published in Working People's Daily, 29 July 1990.

¹³ ၁၉၉၂ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၄ ရက်နေ့တွင် SLORC ကျေညာချက်အမှတ် ၁၁/၉၂ ဖြင့် ခြောက်လအတွင်း အမျိုးသား ညီလာခံကျင်းပမည်ဟုကျေညာခဲ့သည်။ ၎င်းတို့၏ ယခင်ပြောဆိုထားမှုနှင့် ဆန့်ကျင်ဖက် ၁၉၉၀ ရွေးကောက်ပွဲတွင် အနိုင်ရသော ကိုယ်စားလှယ် အနည်းငယ်သာ ညီလာခံတွင်ပါဝင်ပြီး အစိုးရက ရွေးချယ်သော (သို့) အတည်ပြုသော အမျိုးမျိုးသော ကိုယ်စားလှယ်များကသာ လွှမ်းမိုးပါသည်။

¹⁴ See, for example, "Reject constitutional referendum", Human Rights Watch, 16 May 2008.

ကြသည်။ ရွေးကောက်ပွဲသည် ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်းရှိသော်လည်း မဲရေတွက်ရာတွင် ကြီးကြီးမားမားလိုရာဆွဲချုပ်ကိုင်မှုများနှင့် အခြားမူမမှန်မှုများစွာရှိခဲ့သည်။¹⁵ ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီ USDP က ပြည်သူ့လွှတ်တော်နေရာ ၈၀ ရာခိုင်နှုန်း၊ အမျိုးသားလွှတ်တော်နေရာ ၇၇ ခိုင်နှုန်း၊ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်နေရာ ၇၅ ရာခိုင်နှုန်း အနိုင်ရရှိသည်။

အထင်ရှားဆုံး မဲလိမ်မှုမှာ ရွေးကောက်ပွဲနေ့တွင် အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် (ဥပဒေ တွင် ဖွင့်ဆိုထား) မဲပေးနိုင်သူများ၏ ကြိုတင်မဲများကို ရေတွက်ရာတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ကြို တင်မဲ အရေအတွက် ၆ သန်းခန့်ရှိရာ မဲပေးသူအားလုံး၏ ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းကျော်သည်။ ကြိုတင်မဲ များကို ပွင့်လင်းမြင်သာမှုမရှိသည့် နည်းလမ်းဖြင့် ကောက်ယူခဲ့ရာ ဆိုးဆိုးဝါးဝါး မူမမှန်မှုများ ရှိကြောင်း စွပ်စွဲချက်များ ထွက်ပေါ်ခဲ့သည်။ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများအကြား ကြိုတင်မဲ ဖြန့်ဝေမှုသည် ရွေးကောက်ပွဲနေ့တွင် ဖြန့်ဝေမှုနှင့် သိသိသာသာကွဲပြားမှုကြောင့် စွပ်စွဲချက်များ ကို ပိုမိုယုံကြည်လက်ခံစရာဖြစ်လာခဲ့သည်။¹⁶

ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီသည် ကြိုတင်မဲအများစုကို လက်ခံရရှိခဲ့သော်လည်း ယင်းတစ်မျိုး တည်းဖြင့် အနိုင်ရရှိခြင်း မဟုတ်ပါ။ ၎င်းကြိုတင်မဲများသည် အမျိုးသားအဆင့်နှင့် ဒေသဆိုင်ရာ လွှတ်တော်များတွင် နေရာ ၁၁၅၄ နေရာရှိသည့်အနက် ၆၄ နေရာကိုသာ ရလဒ်ပြောင်းပေးနိုင် သော်လည်း အားလုံးသည် ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီအတွက်သာဖြစ်ခဲ့ပါသည်။¹⁷ အခြားပုံစံအမျိုးမျိုးဖြင့် မဲပြင်ဆင်မှုများလည်းရှိကြောင်း စွပ်စွဲမှုများရှိသည်။ စောင့်မကြည်နိုင်သော မဲရုံများတွင် ပြည်ခိုင် ဖြိုးပါတီဖက်သို့ မဲများရောက်သွားသည်ဟု ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများက သတင်းပေးပို့ကြ သည်။ အခြားဖြစ်ရပ်များစွာတွင်လည်း လူသိများသော ပြည်ခိုင်ဖြိုးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ အနိုင်သေချာအောင် အာဏာပိုင်များက ရလဒ်များ ပြင်ဆင်ခဲ့ပြီး ပြင်ထားသောရလဒ်များကို အခြားကိုယ်စားလှယ်လောင်းများက လက်ခံသဘောတူရန် တောင်းဆိုခဲ့သည်ဟု တိုင်ကြားမှု များရှိသည်။¹⁸

ထို့အပြင် မဲအများဆုံးရသူ အနိုင်စနစ်က ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီကို သိသိသာသာ အသာစီး ရစေခဲ့သည်။ ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီသည် လွှတ်တော်အားလုံး (ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်နှင့် ဒေသ

¹⁵ Crisis Group Asia Briefings, *The Myanmar Elections and Myanmar's Post-Election Landscape*, op. cit. "Unlevel Playing Field: Burma's Election Landscape", Transnational Institute, October 2010. USDP ကို အစိုးရပံ့ပိုးသော အဖွဲ့ဝင်များစွာရှိသည့် ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးအသင်းမှ အသွင်ပြောင်းဖွဲ့စည်းထား ခြင်းဖြစ်သည်။ အစိုးရရန်ပုံငွေဖြင့် ဖွင့်ထားသော ရုံးများစွာမှာ ကြီးစွာသော ကွန်ယက်ရှိပါသည်။

¹⁶ မဲပေးခွင့်ရှိသူသန်း ၃၀ ရှိပြီး သီးခြားမဲပုံးသုံးခုပေးပေးရပါသည်။ အမျိုးသားလွှတ်တော်၊ ပြည်သူ့လွှတ်တော်နှင့် ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်အသီးသီးဖြစ်သည်။ အချို့တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများမှာ လူနည်းစု ကိုယ်စား လှယ် နေရာအတွက် မဲပေးရသည် (အခန်း IV ယ ကြည့်)။ Crisis Group Briefing, *Myanmar's Post-Election Landscape*, op. cit.

¹⁷ တရားဝင်မဲပေးသည့် ကိန်းဂဏန်းများကို Crisis Group မှ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာသုံးသပ်ချက်

¹⁸ မဲရေတွက်မှုကို မဲရုံပိတ်ချိန်တွင် ကိုယ်စားလှယ်လောင်း သို့မဟုတ် ၎င်းတို့၏ ကိုယ်စားလှယ်ရှေ့မှောက်တွင် ရေ တွက်သည်။ သို့သော် ကိုယ်စားလှယ်များအနေဖြင့် မဲရုံများစွာအတွက် ကိုယ်စားလှယ်ထားရန် ခက်ခဲပါသည်။ Cri- sis Group interviews, December 2010 and January 2011.

အဆင့်လွှတ်တော်) တွင် မဲအရေအတွက် ၅၈ ရာခိုင်နှုန်းရရှိခဲ့ရာ ကိုယ်စားလှယ်နေရာ အားလုံး၏ ၇၇ ရာခိုင်နှုန်း အနိုင်ရလာခဲ့ကြောင်း ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ဒုတိယအကြိမ်ဆုံး တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးပါတီသည် မဲအရေအတွက် ၂၃ ရာခိုင်နှုန်း ရရှိသော်လည်း ကိုယ်စားလှယ်နေရာ ၅ ရာခိုင်နှုန်းမျှသာ အနိုင်ရရှိခဲ့သည်။¹⁹ တိုင်းရင်းသားပါတီများမှာမူ ပြည်နယ်လွှတ်တော် ၇ ခု စလုံးတွင် အတော်ကြီး အခြေအနေကောင်းကြသော်လည်း ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင်မူ ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီနှင့်ယှဉ်လျှင် ကိုယ်စားလှယ်အနည်းငယ်သာ နေရာရရှိခဲ့သည်။

၂၀၁၁ ဇန်နဝါရီ ၃၁ တွင် လွှတ်တော်အရပ်ရပ်ကို ခေါ်ယူစည်းဝေးခဲ့ပြီး မတ်လ ၃၀ တွင် သမ္မတ ဦးသိန်းစိန် ဦးဆောင်သော အစိုးရထံသို့ တပ်မတော်အစိုးရက အာဏာလွှဲပြောင်းပေးခဲ့သည်။ အငြင်းပွားစရာ ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီအနိုင်ရလာခြင်းနှင့် သမ္မတဦးသိန်းစိန်သည် တပ်မတော်အစိုးရ အကြီးတန်းအဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ခဲ့သော အချက်တို့ကြောင့် အကဲခတ်လေ့လာသူအများစုအတွက် မယုံသက်သာဖြစ်စေခဲ့သည်။ အဓိကအသွင်ကူးပြောင်းမှု ဖြစ်ပေါ်တော့မည်ဟု ထင်ကြေးပေးမှု အနည်းငယ်သာရှိခဲ့သည်။

(ဃ) ၂၀၁၂ ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲ

၂၀၁၂ ဇူလိုင်လ ၁ ရက်တွင် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ၄၅ နေရာအတွက် ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲများကို ကျင်းပပေးခဲ့သည်။²⁰ အစိုးရအဖွဲ့ဝင်ရာထူး ခန့်အပ်ခံရကာ အခြေခံဥပဒေ စည်းကမ်းအရ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်မှ နုတ်ထွက်ရသော ပြည်ခိုင်ဖြိုးကိုယ်စားလှယ်များကြောင့် ၎င်းနေရာများ လစ်လပ်သွားခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းနေရာများအတွက် ပါတီ ၁၇ ခုနှင့် တသီးပုဂ္ဂလ ၇ ဦးတို့ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ခဲ့သည်။ ယင်းလစ်လပ်နေရာ အရေအတွက်သည် စုစုပေါင်းအရေအတွက်၏ သေးငယ်သော အချိုးမျှသာဖြစ်သောကြောင့် ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲများသည် လွှတ်တော်တွင်း အာဏာချိန်ခွင်လျှာ ပြောင်းလဲနိုင်သည့် အလားအလာမရှိတော့ပဲ ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီကသာ ဆက်လက်လွှမ်းမိုးထားခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း ၎င်းတို့ အရေးပါရသည့် အကြောင်းရင်း နှစ်ချက်ရှိသည်။ ပထမတစ်ချက်မှာ အများအသိအမှတ်ပြုသည့် ရွေးကောက်ပွဲများပြုလုပ်ရန် အစိုးရက လိုလားမှုရှိကြောင်းနှင့် လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်းရည်ရှိကြောင်း စမ်းသပ်မှုအဖြစ် နိုင်ငံတကာနှင့် ပြည်တွင်းကပါ ရှုမြင်နိုင်ကြခြင်းဖြစ်သည်။ ဒုတိယတစ်ချက်မှာ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့် NLD ပါတီတို့ ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲများကို သပိတ်မှောက်ပြီးနောက်

¹⁹ တရားဝင်မဲပေးသည့် ကိန်းဂဏန်းများကို Crisis Group မှ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာသုံးသပ်ချက်။ မဲပေးခြင်းနှင့် ကိုယ်စားလှယ် လောင်းနေရာကို နှိုင်းယှဉ်ခြင်းမှာ အဆိုပါ ပါတီကြီးနှစ်ခုအတွက်သာ အဓိပ္ပာယ်ရှိပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်း တို့နှစ်ခုကသာ နေရာအတော်များများယင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်နိုင်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ မဲဆန္ဒနယ်များတွင်ရှိသော မဲပေး နိုင်သည့် လူဦးရေမှာ ကြီးစွာခြားနားမှုရှိသည်။

²⁰ အသေးစိတ်တပြိုင်နက်ဆွေးနွေးမှုများ ကြည့်လိုပါက see Crisis Group Briefing, Reform in Myanmar: One Year On, op. cit. Michael Lidauer, "Democratic dawn? Civil society and the elections in Myanmar 2010-2012", Journal of Current Southeast Asian Affairs (2012) ကြည့်ပါ။

ပြန်လည်ပါဝင်လာသော နိုင်ငံရေးအပြန်လည်သင့်မြတ်မှု အခိုက်အတန့်ကို ထင်ဟပ်နေခြင်း ဖြစ်သည်။²¹

၂၀၁၀ ကထက် မဲဆွယ်စည်းရုံးခွင့် ပိုမိုလွတ်လပ်ခဲ့ခြင်းမှာ ပြည်သူများက နိုင်ငံရေး တွင် ၎င်းတို့ ပါဝင်ထိတွေ့နိုင်ပြီး ၎င်းတို့၏စိတ်ရင်းကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုနိုင်သည်ဟု ခံစားမိ စေသော ပတ်ဝန်းကျင်ကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်က ဖန်တီးပေးခဲ့ခြင်းကလည်း အကြောင်းရင်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ NLD ကို များသောအားဖြင့် ထောက်ခံအားပေးခဲ့ကြသော မီဒီယာ တို့အပေါ်တွင်လည်း ကန့်သတ်မှုအနည်းငယ်သာ ရှိခဲ့သည်။ ရွေးကောက်ပွဲတွင် မူမမှန်မှုများ ရှိသည်ဟု ပါတီအချို့က တိုင်ကြားခဲ့သော်လည်း ညစ်ကွက်များရှိသည့် လက္ခဏာများ မတွေ့ရပါ။²² ရလဒ်အနေဖြင့် ၄၃ နေရာအနိုင်ရသော NLD ပါတီ အောင်ပွဲခံကာ ပြည်ထောင်စုအဆင့် လွှတ်တော်တွင် အကြီးဆုံးအတိုက်အခံပါတီဖြစ်လာခဲ့သည်။ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် ကော့မှူးမဲဆန္ဒနယ်တွင် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ခဲ့ပြီး ထောက်ခံမဲ ၈၅ ရာခိုင်နှုန်းကျော် ရရှိခဲ့သည်။ ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီမှာမူ NLD ကိုယ်စားလှယ်လောင်းမရှိသော တစ်နေရာကိုသာ အနိုင်ရရှိခဲ့သည်။ ရှမ်းတိုင်းရင်းသားဒီမိုကရက်တစ်ပါတီသည်လည်း ရှမ်းပြည်နယ်မှ အထက်လွှတ်တော်မဲဆန္ဒ နယ်တွင် NLD ကိုယ်စားလှယ်လောင်းကို အနိုင်ရကာ တစ်နေရာရရှိခဲ့သည်။

ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့် NLD ပါတီအား ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ထောက်ခံအားပေး မှုကို အထက်ပါရလဒ်များက ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ညွှန်ပြနေသည်။ ဤအခြေအနေသည် ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီအတွက် သိသာထင်ရှားသော စိုးရိမ်စရာတစ်ခုဖြစ်သည်။ NLD ကို ဗမာအ ထက်လွှာတို့၏ ပါတီတစ်ခုအဖြစ် သတ်မှတ်ထားကြသော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုအသိုင်းအဝိုင်း မှ ကိုယ်စားလှယ်နေရာမြောက်များစွာအတွက်လည်း NLD ပါတီအောင်ပွဲခံမှုကြောင့် တိုင်းရင်း သားလူမျိုးစု ပါတီများအတွက်ပါ စိုးရိမ်စရာအကြောင်းအရာတစ်ခု ဖြစ်ခဲ့သည်။²³

²¹ ဤတကြိမ်မှာ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အတွက် အထမဆုံးအရွေးခံခြင်းဖြစ်သည် (၁၉၉၀ ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပစဉ်က သူသည် နေအိမ်အကျယ်ချုပ်ကျခံနေရသည်)။

²² See, for example, ASEAN 3 April 2012 press release and “Statement Attributable to the Spokesperson for the Secretary-General on Myanmar by-elections”, UN, 2 April 2012.

²³ အဆိုပါ ကိုယ်စားလှယ်နေရာများတွင် မော်လမြိုင် (မွန်ပြည်နယ်မြို့တော်)၊ တောင်ငူ (ကရင်လူဦးရေများစွာရှိ)နှင့် ကလေး (တိုင်းရင်းသားများစွာ ရောထွေးရှိနေပါသည်)။

III. နိုင်ငံရေးအရ အရေးပါမှု

(က) ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်

၂၀၁၁ တွင် အာဏာလွှဲပြောင်းလက်ခံခဲ့သော ဦးသိန်းစိန်အစိုးရက စတင်ခဲ့သည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများသည် ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာဝန်းကျင်အပါအဝင် နိုင်ငံရေးအခင်းအကျင်းကို အခြေခံကျကျ အသွင်ပြောင်းလဲပေးခဲ့သည်။ ယခုအခါ လွတ်လပ်စွာပြောဆိုခွင့်နှင့် မီဒီယာလွတ်လပ်ခွင့်တို့ရှိလာသလို၊ အတိုက်အခံပီတီများလည်း အတော်အတန်လွတ်လပ်စွာ လှုပ်ရှားနိုင်ကြပြီဖြစ်သည်။ ၂၀၁၂ ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲများကို ပြုလုပ်ပေးခဲ့သောပုံစံသည် ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲများသည်လည်း အလားတူယုံကြည်စိတ်ချစရာဖြစ်လိမ့်မည်ဟူသော မျှော်လင့်ချက်များနှင့် မှန်းဆချက်များကို မြင့်တက်လာစေသည်။

ရွေးကောက်ပွဲများကို မည်မျှပင် အများလက်ခံအောင် ကျင်းပသည်ဖြစ်စေ အခြေခံဥပဒေတွင် ဖော်ပြထားချက်အချို့က ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်အပေါ် သက်ရောက်မှုရှိလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ အထင်ရှားဆုံး အချက်များမှာ -

- တပ်မတော်သားလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ။ ။ တပ်မတော်၏ လွှတ်တော်နေရာ ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းသည် အရေးပါသော ဥပဒေပြုအာဏာကို ရရှိစေသည်။ ၎င်းတို့သည် လက်ရှိအချိန်တွင် ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီပြီးလျှင် လွှတ်တော်တွင်း၌ အကြီးဆုံးအစုအဖွဲ့ဖြစ် နေပြီး အသေးစိတ်ဆွေးနွေးမှုများအပေါ် (အဆုံးအဖြတ်မပေးသော်လည်း) လွှမ်းမိုးနိုင်စွမ်းရှိသည်။ အထူးအရေးကြီးသည်မှာ ၇၅ ရာခိုင်နှုန်းကျော် အများစုထောက်ခံရန် လိုအပ်သော အခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်မှုများအပေါ် ဗီတိုအာဏာသုံးနိုင်ခြင်းပင်ဖြစ် သည်။ ထို့အပြင် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် အားလုံးပါဝင်ဖွဲ့စည်းထား သော သမ္မတရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့က မဲပေးရွေးချယ်သွားမည့် သမ္မတလောင်း ၃ ဦး အနက် တစ်ဦးကို အမည်စာရင်းတင်သွင်းခွင့်ရှိသည်။ မအောင်မြင်သော သမ္မတ လောင်းနှစ်ဦးသည် ဒုတိယသမ္မတနှစ်ဦးအဖြစ် အလိုအလျောက်ဖြစ်လာမည်ဖြစ်ရာ တပ်မတော်က ရွေးချယ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိပ်ဆုံးရာထူး ၃ နေရာအနက် တစ်နေရာ ရရှိရန် အာမခံချက်ရထားသည်။²⁴ ယင်းစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများသည် ဒီမိုကရေစီနှင့် ဆန့်ကျင်ဖက်ဖြစ်နေသော်လည်း တပ်မတော်အနေဖြင့် ၎င်း၏ အခြားအာဏာများကို စွန့်လွှတ်ရာတွင် စိတ်ချလက်ချရှိစေရေးအတွက် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည်ဟု အခြေခံဥပဒေရေးဆွဲသူများက စဉ်းစားခဲ့ကြသည်။²⁵

²⁴ ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် လက်ရှိတပ်မတော်သားမဟုတ်ပါ။ ဤနေရာများတွင် ခန့်အပ်ခြင်းခံရပါက လက်ရှိတပ်မတော်ရာ ထူးမှ နုတ်ထွက်ရသည်။
²⁵ Crisis Group Briefing, Myanmar's Military, op. cit.

- သမ္မတလောင်း အရည်အချင်းသတ်မှတ်ချက်များ ။ ။ သမ္မတလောင်းများအတွက် စည်းကမ်းချက်မြောက်များစွာကို အခြေခံဥပဒေက ချမှတ်ထားရာတွင် “နိုင်ငံရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် စစ်ဖက်ရေးရာများတွင် ကောင်းစွာနဲ့စပ်ရမည်” ဟူသော အချက်လည်းပါဝင်သည်။ သမ္မတလောင်း၊ ၎င်း၏မိဘ၊ ဇနီး၊ ခင်ပွန်း၊ သားသမီးများ၊ သားမက်၊ ချွေးမများသည် နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်တစ်ခု၏ နိုင်ငံသားခံယူခြင်းဖြစ်စေ၊ သစ္စာခံခြင်းဖြစ်စေ မပြုရဟု ဖော်ပြထားသော ပုဒ်မ ၅၉(စ)မှာ အငြင်းပွားစရာ အကောင်းဆုံးဖြစ်သည်။ သားသမီးများနှင့် ၎င်းတို့၏ အိမ်ထောင်ဖက်များအပေါ် ကန့်သတ်ချက် (ယခင်အခြေခံဥပဒေများတွင် မပါဝင်) သည် ဗြိတိန်နိုင်ငံသားခံယူ ထားသော သားနှစ်ယောက်၏မိခင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ကို ဖယ်ထုတ်ရန် ရေးဆွဲ ထားခြင်းဟု အားလုံးက ရှုမြင်ကြသည်။ NLD ပါတီအနေဖြင့် သမ္မတရွေးချယ်ရေး အဖွဲ့တွင် အများစုပါဝင်နိုင်သည့်တိုင်အောင် သမ္မတရွေးချယ်ရာတွင် ၎င်းတို့၏ ခေါင်းဆောင်မဟုတ်ပဲ အခြားတစ်ဦးကို ရွေးချယ်ရတော့မည်ဖြစ်ရာ ၎င်းတို့ပါတီမှ မဟုတ် သော အခြားပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးကို ရွေးချယ်ရမည့်အလားအလာ ရှိသည်။²⁶
- ရွေးကောက်ပွဲစနစ်။ ။ လွတ်လပ်ရေးအလွန် ရွေးကောက်ပွဲများအားလုံးတွင် အသုံးပြုခဲ့သော မဲအများဆုံးရသူ အနိုင်စနစ်သည် သိသိသာသာ ပုံပန်းပျက်မှုကို ဖြစ်ပေါ်စေ သည်။ မြန်မာပြည်မတွင် NLD၊ နယ်စပ်ပြည်နယ်များတွင် တိုင်းရင်းသားပါတီများ စသည်ဖြင့် မဲဆန္ဒနယ်အများစုတွင် အခြားပါတီများက ပိုမိုရေပန်းစားလျက်ရှိရာ ဖော် ပြပါစနစ်သည် ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီကို သိသိသာသာ အားနည်းသွားစေသည်။ ၁၉၉၀ ခု နှစ်က တပ်မတော်အစိုးရထောက်ခံသော တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးပါတီ သည် ဆန္ဒမဲ ၂၁ ရာခိုင်နှုန်း ရသော်လည်း လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ၂ နေရာသာ အနိုင်ရခဲ့သည့် ဖြစ်ရပ်နှင့် ပုံစံတူဖြစ်လာနိုင်စရာရှိနေသည်။ အလားတူပင် ၂၀၁၂ ခု နှစ်ကလည်း ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီသည် ထောက်ခံမဲ ၂၇ ရာခိုင်နှုန်း ရသော်လည်း လစ်လပ် နေရာ ၄၅ နေရာအနက်မှ NLD ကိုယ်စားလှယ်လောင်း သတ်မှတ်ချက်မရှိ၍ မပါဝင် ရသော မဲဆန္ဒနယ်တစ်နေရာကိုသာ အနိုင်ရရှိခဲ့သည်။ NLD ပါတီ၏ ရေပန်းစားမှု လျော့ကျလာပြီဟု ယူဆနေကြသည့်တိုင်အောင် ရွေးကောက်ပွဲစနစ်အတွင်းရှိနေ သော လွှဲမှားနေမှုအချို့ကြောင့် ပြည်မမဲဆန္ဒနယ်အများစုတွင် အနိုင်ရသွားမည့် အ လားအလာရှိနေသည်။ အချိုးကျရွေးကောက်ပွဲစနစ်သို့ ပြောင်းလဲရန် ကြိုးပမ်းမှုများ ရှိသော်လည်း လောလောဆယ်ရပ်တန့်လျက်ရှိသည်။ အချိုးကျကိုယ်စားပြု ပီအာရ် စနစ်ပုံစံသည် ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီကို အကျိုးရှိစေသော်လည်း ၎င်းအပြောင်းအလဲကို တွန်းရာတွင် အလွန်နောက်ကျခြင်း၊ အားကြီးမာန်တက်မရှိခြင်းတို့မှာ အံ့အားသင့်စ ရာဖြစ်သည်။ ၂၀၁၂ ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲများအပြီး၌ ထိုကိစ္စကို ဖော်ထုတ်လာခဲ့ ရာတွင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုပါတီများနှင့် ဒီမိုကရေစီပါတီလေးများကသာ အဓိက တွန်းအားပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်ရာ၊ ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီက ယင်းကိစ္စကို ၎င်းဦးဆောင်သည်ဟု

²⁶ အခန်း V စ ကြည့်ပါ။ သူ၏ ဗြိတိသျှခင်ပွန်းမှာ ကွယ်လွန်ခဲ့ပြီဖြစ်၍ သူ့အားကန့်သတ်တားဆီးခြင်းမပြုသင့်ပေ။

အထင်အမြင်မခံချင်သည့် နည်းဗျူဟာ အကြောင်းရင်းကြောင့်ဟု အနည်းဆုံးအားဖြင့် ယူဆနိုင်သည်။²⁷ ၂၀၁၂ ဇူလိုင်တွင် ဒီမိုကရေစီနှင့် တိုင်းရင်းသား ၁၀ ပါတီ ညွန့်ပေါင်း အဖွဲ့က ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်သို့ စာတစ်စောင်ပေးပို့ခြင်းဖြင့် ထိုကိစ္စကို ပထမဆုံး တရားဝင်တွန်းအားပေးမှု ထွက်ပေါ်လာခဲ့သည်။ ထို့နောက်တွင် ရွေးကောက်ပွဲကော် မရှင်က အဆိုပါပီအာရ်စနစ်သည် အခြေခံဥပဒေနှင့်ကိုက်ညီမှုရှိမရှိ တရားဝင်သဘော ထားမှတ်ချက်ပေးရန် အခြေခံဥပဒေခုံရုံးအား တောင်းဆိုခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းခုံရုံး သည် သဘောထားမှတ်ချက်မပေးရသေးခင် ၂၀၁၂ စက်တင်ဘာတွင် တစ်ဖွဲ့လုံး နတ်ထွက်သွားခဲ့ပြီး အသစ်ဖွဲ့စည်းလိုက်သော ခုံရုံးကလည်း ယင်းကိစ္စကို ပြန်လည် အစဖော်ခဲ့ခြင်းမရှိပေ။²⁸

ဆက်လက်စဉ်းစားသုံးသပ်ခြင်းနှင့် သုတေသနပြုမှုများအပြီးတွင် တိုင်းရင်းသားပါတီ အများစုကလည်း ၎င်းတို့၏ ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ ပြည်နယ်အသီးသီးတွင် ၎င်းတို့၏ လွှမ်းမိုးမှုကို ပီအာရ်စနစ်က ခြိမ်းခြောက်လာနိုင်သောကြောင့် ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်လာခဲ့ကြသည်။ NLD ပါတီကလည်း ပြင်းပြင်းထန်ထန်ကန့်ကွက်ခဲ့သည်။ ၂၀၁၃ အောက်တိုဘာ ၁၁ တွင် ရွေး ကောက်ပွဲကော်မရှင်ဥက္ကဋ္ဌက ပီအာရ်စနစ်ပြောင်းလဲမှုကို မျှော်မှန်းနေဆဲဖြစ်ပါက ယင်းကဲ့သို့ အဓိကအပြောင်းအလဲကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် အချိန်ကာလတစ်ရပ်လိုအပ်သောကြောင့် ယခုနှစ်ကုန်မတိုင်မီ နောက်ဆုံးထား၍ ဆုံးဖြတ်ကြဖို့လိုသည်ဟု လွှတ်တော်ကို သတိပေးခဲ့ သည်။²⁹ နောက်ထပ် ဘာသံမှ မကြားရသောကြောင့် ၎င်းလှုပ်ရှားမှုရပ်ဆိုင်းသွားပုံရသည်။

၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲများအတွက် အချိုးကျကိုယ်စားပြု ပီအာရ်စနစ်သို့ ပြောင်းလဲရန် အဆိုပြုချက်နှစ်ခုကို အမျိုးသားလွှတ်တော်၌ ၂၀၁၄ ဇွန်လ ၄ ရက်တွင်လည်းကောင်း၊ ပြည်သူ့ လွှတ်တော်၌ ၂၀၁၄ ဇူလိုင် ၂၄ တွင်လည်းကောင်း အတည်ပြုခြင်းဖြင့် ထိုအကြံဉာဏ်ကို ပြန် လည်အသက်သွင်းခဲ့ကြသည်။ ပြည်သူ့လွှတ်တော်တွင် ထိုကိစ္စကိုလေ့လာရန် ဒေါ်အောင် ဆန်းစုကြည်နှင့် NLD ပါတီတို့၏ မျှော်လင့်မထားသော အားပေးထောက်ခံမှုဖြင့် ကော်မတီ တစ်ရပ် ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။³⁰ စက်တင်ဘာ ၁၀ တွင် ထုတ်ပြန်သော ကနဦးအစီရင်ခံစာတွင် နည်း လမ်း ၃ သွယ် လက်ရှိ မဲအများဆုံးရသူ အနိုင်စနစ်၊ လုံးဝအချိုးကျကိုယ်စားပြုပီအာရ်စနစ်၊ အမျိုးသားလွှတ်တော်တွင် ပီအာရ်စနစ်နှင့် ပြည်သူ့လွှတ်တော်တွင် မဲများသူအနိုင်စနစ် နှစ်မျိုး ရောနှောမှု တို့ကို ချပြခဲ့သည်။ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ၏ တိုက်တွန်းမှုအရ³¹ အောက်တိုဘာ ၂၁ ဒုတိယအစီရင်ခံစာတွင် နည်းလမ်း ၄ သွယ်ကို ချပြခဲ့ရာ ပထဝီဒေသကိုလိုက်၍ ပြည်မ၌ အချိုး ကျကိုယ်စားပြု ပီအာရ်စနစ်နှင့် တောင်တန်းပြည်နယ်ဒေသများ၌ မဲများသူအနိုင်စနစ်တို့ ရော

²⁷ USDP နှင့် နီးစပ်သူတစ်ဦးချင်းအား Crisis Group မှ အင်တာဗျူး၊ Yangon, July 2012.
²⁸ See Crisis Group Report, Myanmar: Storm Clouds on the Horizon, op. cit., Section II.B.
²⁹ “ပြန်မာနိုင်ငံလွှတ်တော်သည် ရွေးကောက်ပွဲစနစ်အပေါ် အလျင်အမြန်ဆုံးဖြတ်ချက်ချရန် ပြောကြားသည်”, Ra- dio Free Asia, 11 October 2013.
³⁰ အမျိုးသားလွှတ်တော်ကလည်းကော်မတီဖွဲ့သည်။ သို့သော် ပိုကြီးသော ပြည်သူ့လွှတ်တော်က ဦးဆောင်သည်။
³¹ See Global New Light of Myanmar, 1 October 2014, p. 2.

နောကျင့်သုံးမည့်စနစ် ပါဝင်လာခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် လက်ရှိစနစ်မှလွဲ၍ ကျန်နည်းလမ်းများ အားလုံး အခြေခံဥပဒေနှင့် မကိုက်ညီဟု အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ ယူဆကြောင်း လွှတ်တော် ဥက္ကဋ္ဌက နိုဝင်ဘာ ၂၄ တွင် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုလိုက်သောအခါ ယင်းနည်းလမ်းများကို စဉ်းစား သုံးသပ်မှုများ ရပ်ဆိုင်းသွားခဲ့သည်။ ထို့နောက်တွင် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်က မည်သည့် ပြောင်းလဲမှုကိုမဆို ကန့်ကွက်ကြောင်း မဲခွဲဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။³²

ကောင်းကျိုးပိုမိုများပြားသော မဲပေးစနစ်ကို ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီက စောစောစီးစီးအားကြီး မာန်တက် တွန်းအားပေးရန် ပျက်ကွက်ရခြင်း၏ အကြောင်းရင်းမှာ မသဲကွဲပါ။ တိုင်းပြည်၏ သော့ချက်ခေါင်းဆောင်များ (သမ္မတနှင့် လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ) က ၎င်းတို့အစပျိုးခဲ့သော နိုင်ငံရေး ဖြေလျော့ပေးမှုလုပ်ငန်းစဉ်သည် ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီ၏ ရွေးကောက်ပွဲအခွင့်အလမ်းများကို ဆိုးဆိုးဝါးဝါး ထိခိုက်စေသည်ဟု အစကတည်းက နားလည်လက်ခံထားသည့်အချက်နှင့် ဆက် စပ်နေဖွယ်ရှိသည်။ ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံရေးအရ မျှော်မှန်းချက်အလားအလာများအတွက်လည်း ကောင်း၊ ၎င်းတို့၏ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအမွေအနှစ်များ ခိုင်မာအောင်ပြုလုပ်ရာတွင်လည်း ကောင်း ပါတီမှာ အသုံးဝင်လိမ့်မည်မဟုတ်ဟု ခေါင်းဆောင်များက သိရှိနားလည်ထားကြပုံရ သည်။

(ခ) အခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ရန် ကြိုးပမ်းမှုများ

အခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ရေးအတွက် ပြန်လည်သုံးသပ်ရန် အသင်းအဖွဲ့များစွာက တောင်းဆိုခဲ့ ကြရာ၊ အထူးသဖြင့် NLD လည်း ပါဝင်ခဲ့ပြီး ပါတီက ကောက်ယူထားသည့် လက်မှတ်ရေးထိုးမှု ငါးသန်းဖြင့် တောင်းဆိုလွှာကို လွှတ်တော်သို့ တင်သွင်းခဲ့သည်။³³ NLD ပါတီသည် အစပိုင်း တွင် သမ္မတလောင်းအရည်အချင်းကန့်သတ်ချက်အခန်းကိုသာ အဓိကထားခဲ့သော်လည်း မည် သည့်ပုဒ်မကိုမဆိုပြင်ဆင်ရန် လွယ်ကူသွားစေမည့် သော့ချက်ဟု ရှုမြင်သော ပြင်ဆင်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်ဆင့် (ပုဒ်မ-၄၃၆) ကို ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲရန် မရေးမနောင်းဆိုသလို စတင် တွန်းအားပေးလာခဲ့သည်။³⁴

ပြင်ဆင်သည့်လုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်ဆင့်သည် အလွန်အမင်းတင်းကြပ်လွန်းပြီး အနည်း ဆုံးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းက ဥပဒေမူကြမ်းကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သို့ တင်ပြရမည်ဖြစ်ပြီး အများစုလေးပုံသုံးပုံ၏ ထောက်ခံအတည်ပြုမှုကို လိုအပ်သည်။ ပိုမိုအရေး

³² “Pyithu Hluttaw approves FPTP electoral system”, Global New Light of Myanmar, 15 November 2014; “Pyithu Hluttaw rejects PR voting”, Myanmar Times, 16 November 2014. On 24 November, အမျိုးသားလွှတ်တော်သည် ပီအာရ်စနစ်အတွက် အနည်းငယ်ပြောင်းထားသော အဆိုပြုမှုကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် သို့ တင်ပြလာရာ ယခင်စည်းမျဉ်းထက်ပိုကောင်းသည်ဟု ယူဆရသော်လည်း ၂၀၁၅ အတွက် အကောင်အထည်ဖော် ရန် အချိန်မမီတော့ပေ။

³³ “ပုဒ်မ ၄၃၆ အတွက် လက်မှတ်ထိုးမှုမှာ အသိအမှတ်ပြုရန်ထိုက်တန်သည်ဟု လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌပြောကြား”, Mizzima, 13 August 2014.

³⁴ Crisis Group မှ နေပြည်တော်တွင် NLD လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အား မေးမြန်း October 2014. NLD မှ ၂၀၁၃ တွင် အခြေခံဥပဒေပြန်လည်သုံးသပ်ရေးပူးပေါင်းကော်မတီသို့ တင်သွင်းသည့် “၂၀၀၈ အခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်ရန် ထောက်ခံအကြံပြုချက်များ” ကို ကြည့်ပါ။

ကြီးသော ပုဒ်မများအတွက်ဆိုလျှင် လူထုဆန္ဒခံယူပွဲကိုပါ လိုအပ်ပြီး မဲပေးခွင့်ရှိသူ (မဲပေးသူ မဟုတ်) အရေအတွက်၏ အနည်းဆုံး ၅၀ရာခိုင်နှုန်းက ထောက်ခံရန် လိုအပ်သည်။³⁵ ၎င်းစည်း ကမ်းချက်များကို ၁၉၇၄ အခြေခံဥပဒေမှ ဆက်လက်ဆွဲယူအသုံးပြုထားခြင်းဖြစ်သည်။³⁶

၂၀၁၃ ဇူလိုင်တွင် ထိုကိစ္စကို စဉ်းစားသုံးသပ်ရန်အဖွဲ့ဝင် ၁၀၉ ဦးပါ ပူးတွဲကော်မတီကို လွှတ်တော်က ဖွဲ့စည်းပေးသည်။³⁷ စိတ်ဝင်စားသူ အားလုံးထံမှ အကြံပြုတင်ပြချက်များကို ကော်မတီက တောင်းခံခဲ့ပြီး၊ ၆ လ အကြာတွင် အကြံပြုတင်ပြချက်များကို အနည်းငယ်ပြုပြင် ထားသည့် စာမျက်နှာဆယ်မျက်နှာပါ အစီရင်ခံစာကို ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ၂၀၁၄ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်က အဖွဲ့ဝင် ၃၁ ဦးပါ ဒုတိယကော်မတီကို ဖွဲ့စည်းကာ ပြင်ဆင် ရန် အဆိုပြုချက်များအား ဥပဒေကြမ်းပုံစံ ရေးဆွဲရန်အတွက် လှုပ်ရှားမှု ပိုမိုအသားပေးသော အခွင့်အာဏာကို အပ်နှင်းခဲ့သည်။ ဧပြီ ၁၀ ရက်တွင် ပြီးဆုံးမည့် လွှတ်တော်အစည်းအဝေးသို့ ယင်းဥပဒေကြမ်းကို တင်ပြရန် သမ္မတနှင့် လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌနှစ်ဦးစလုံးက ညွှန်ကြားခဲ့ကြသော် လည်း တကယ်ထွက်ပေါ်မလာခဲ့ပေ။ ထိုကိစ္စကို ဆွေးနွေးရန် အဓိကကျသော ခေါင်းဆောင် များဖြစ်သည့် ခြောက်ပွင့်ဆိုင်တွေ့ဆုံလျက်ရှိသော်လည်း ရွေးကောက်ပွဲများမတိုင်မီ အခြေခံဥ ပဒေပြင်ဆင်မှုမှန်သမျှကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် အလားအလာပိုမို နည်းပါးလာနေသည်။³⁸

(ဂ) ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်

ပြည်တွင်းလက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခ ဆယ်စုနှစ်ခြောက်စုကျော် ကြာခဲ့ပြီးနောက် ၂၀၁၁ ဩဂုတ်လ တွင် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို အစိုးရက စတင်ခဲ့သည်။ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အုပ်စု တစ်ဒါဇင်ကျော်နှင့် အပြန်အလှန် အပစ်အခတ်ရပ်စဲမှုရရှိရေးတွင် သိသာထင်ရှားသော ကနဦး အောင်မြင်မှုများရှိခဲ့သော်လည်း တစ်နိုင်ငံလုံးအပစ်ရပ်သဘောတူညီမှုရရှိရန် များစွာပိုမိုခက်ခဲ လျက်ရှိကြောင်း ထင်ရှားပေါ်လွင်နေသည်။ ၁၈ လ ကျော်ခန့် စေ့စပ် ဆွေးနွေးခဲ့ကြပြီးနောက် ၂၀၁၅ မတ် ၃၁ တွင် အစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသားညှိနှိုင်းရေးကိုယ်စားလှယ်များ အပြီးသတ်ညှိနှိုင်း ခဲ့ကြသော်လည်း မူကြမ်းစာသားများကို တိုင်းရင်းသားအုပ်စုခေါင်းဆောင်များ သဘောတူ

³⁵ အခြေခံဥပဒေ၏ ပုဒ်မများကို ပြောင်းလဲရန် လူထုဆန္ဒခံယူပွဲများ လုပ်ဆောင်ရန် အဆင့်ကို ထည့်သွင်းထားပါသည်။ ၎င်းတို့တွင် အခြေခံမူများ၊ နိုင်ငံတည်ဆောက်ပုံ၊ သမ္မတနှင့် ဒုသမ္မတများအရည်အချင်းနှင့် ရွေးချယ်ပုံ၊ ဥပဒေပြုအဖွဲ့ များတည်ဆောက်ပုံ၊ ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများဖွဲ့စည်းထားပုံ၊ ဦးဆောင်အဖွဲ့များနှင့် အမျိုးသားကာကွယ်ရေးနှင့် လုံခြုံရေးကောင်စီ၊ တရားစီရင်ရေးတည်ဆောက်ပုံ၊ အရေးပေါ်အခြေအနေကျေညာရန် သတ်မှတ်ချက်များ၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်များလည်းပါဝင်ပါသည်။
³⁶ ၁၉၇၄ အခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၉၄ (က)နှင့် (ခ) တွင်ဖော်ပြထားချက်ဖြစ်သည်။ ၁၉၇၄ အခြေခံဥပဒေတွင် ပူးပေါင်း လွှတ်တော်တွင် အများစု သုံးပုံနှစ်ပုံလိုအပ်သော်လည်း ဆန္ဒခံယူပွဲမလိုအပ်ပေ။
³⁷ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် ကျေညာချက်အမှတ် ၄၁/ 2013၊ 25 July 2013.
³⁸ ဧပြီလ ၁၀ ရက်ဆွေးနွေးပွဲတွင် သမ္မတ၊ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌနှစ်ဦး၊ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၊ တိုင်းရင်းသားပါတီကိုယ် စားလှယ်တစ်ဦးနှင့် တပ်မတော်ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်တို့ပါဝင်သည်။ အစိုးရက ပြောကြားရာတွင် နောက်တကြိမ်အ စည်းအဝေးအတွက် အစီအစဉ်၊ ဖွဲ့စည်းပုံနှင့် နေ့ရက်တို့ သဘောတူခဲ့သည်ဟုပြောပါသည်။ လွှတ်တော်ပြန်စသည့် မေလ ၁၁ ရက်ခန့်ဟုဆိုသည်။ "မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်တွင်းထိပ်တန်းခြောက်ပွင့်ဆိုင်ဆွေးနွေးပွဲက အချက် ၃ ချက်သ ဘောတူ"၊ Xinhua, 10 April 2015.

ထောက်ခံရန် လိုအပ်နေပြီး သဘောတူလက်ခံပါက ဖွန့်လွှတ် လက်မှတ်ရေးထိုးနိုင်မည့် အလားအလာရှိသည်။ ကိုးကန့်ဒေသတွင် အလွန်ပြင်းထန်စွာတိုက်ခိုက်နေသလို အခြားတိုင်းရင်းသားဒေသများ အထူးသဖြင့် ရှမ်းနှင့် ကချင်ပြည်နယ်များတွင် ကြိုကြားကြိုကြားပစ်ခတ်မှုများရှိနေသော အခြေအနေမျိုးတွင် တစ်နိုင်ငံလုံးအပစ်ရပ်သဘောတူညီမှုက ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွင်းသို့ နိုင်ငံရေးအနှစ်သာရများထည့်သွင်းပေးရန်နှင့် ရှေ့တန်းမြေပြင်တင်းမာမှုများကို လျော့ချပေးရန် အလားအလာရှိသည်။ ရွေးကောက်ပွဲမလုပ်နိုင်သော နယ်မြေအချို့ရှိ နိုင်ငံသော်လည်း တိုင်းရင်းသားနယ်မြေအများစုတွင် ရွေးကောက်ပွဲများကို ပိုမိုလိုလားလက်ခံလာသော လုံခြုံမှုရှိသည့် နိုင်ငံရေးပတ်ဝန်းကျင်ကို ယင်းသဘောတူညီမှုက ပြုလုပ်ပေးနိုင်ပါလိမ့်မည်။

IV. ရွေးကောက်ပွဲအကြောင်းအသေးစိတ်

(က) အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာနှင့် ဥပဒေဆိုင်ရာမူဘောင်

အခြေခံဥပဒေက အမျိုးသားအဆင့်တွင် လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ဖြစ်သော ကိုယ်စားလှယ်နေရာ ၄၄၀ ရှိ ပြည်သူ့လွှတ်တော် (အောက်လွှတ်တော်) နှင့် ကိုယ်စားလှယ်နေရာ ၂၂၄ ရှိ အမျိုးသားလွှတ်တော် (အထက်လွှတ်တော်) တို့ကိုပေါင်း၍ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်အဖြစ် ဖွဲ့စည်းပေးထား သည်။ ထို့အပြင် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော် ၁၄ ခုကိုလည်း ဖွဲ့စည်းထားသည်။ ရွေးကောက်ပွဲနေ့တွင် မဲဆန္ဒရှင်များက လွှတ်တော်တစ်မျိုးစီအတွက် သီးခြားမဲတစ်ပြားစီပေးရ သည်။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများမှ မဲဆန္ဒရှင်များသည် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော် အတွက် သီးခြားတိုင်းရင်းသားကိုယ်စားလှယ်ရွေးချယ်ပေးရန် အကျိုးဝင်သည်။ (အောက်တွင် အခန်း ၄ (ဃ) ရှု)³⁹

လွှတ်တော်တစ်ခုစီရှိ ကိုယ်စားလှယ်နေရာ လေးပုံတစ်ပုံကို ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်က ခန့်အပ်သော တပ်မတော်သားကိုယ်စားလှယ်များအတွက် သီးသန့်ဖယ်ထားသည်။ ရွေး ကောက်ပွဲများသည် ကျန်သောနေရာ လေးပုံသုံးပုံ (ပြည်သူ့လွှတ်တော်တွင် ၃၃၀၊ အမျိုးသား လွှတ်တော်တွင် ၁၆၈) အတွက်သာဖြစ်သည်။ ၎င်းမဲပေးမှုများသည် လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲ များအတွက်သာဖြစ်ပြီး အစိုးရကို ရွေးချယ်ခြင်းမဟုတ်ပဲ သမ္မတက အစိုးရအဖွဲ့ (ကက်ဘီနက်) ကို ခန့်အပ်သည်။ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သည် သမ္မတရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့အဖြစ် တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ပြီး ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၊ အမျိုးသားလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် များနှင့် တပ်မတော်သားကိုယ်စားလှယ်များ အသီးသီးတင်သွင်းသော သမ္မတလောင်း ၃ ဦး အနက်မှ သမ္မတကို ရွေးချယ်ပေးသည်။ ၎င်းသမ္မတလောင်းများသည် လွှတ်တော်ကိုယ်စား လှယ်များဖြစ်ရန် မလိုပါ။⁴⁰ မရွေးခံရသော သမ္မတလောင်းနှစ်ဦးသည် ဒုတိယသမ္မတများ အလို အလျောက်ဖြစ်သွားကြပြီး သမ္မတဖြစ်သူက အစိုးရအဖွဲ့ဝင်များကို ဆက်လက်ခန့်အပ်ရာ လွှတ် တော်ကိုယ်စားလှယ်များထဲမှသာ ရွေးချယ်ရမည်ဟု သတ်မှတ်ချက်မရှိပါ။

အခြေခံဥပဒေက လွှတ်တော်သက်တမ်းကို ငါးနှစ်အတိအကျ ပြဋ္ဌာန်းထားပြီး လွှတ်တော် သစ်၏ ပထမဆုံးအစည်းအဝေးကို ရွေးကောက်ပွဲအပြီး ရက် ၉၀ အတွင်း ခေါ်ယူကျင်းပရမည် ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ ယခင်လွှတ်တော်ငါးနှစ်သက်တမ်းကုန်ဆုံးချိန်တွင် လွှတ်တော်သစ် ဖွဲ့ စည်းဖို့ အချိန်ပေးရန်အတွက် ယခုနှစ်လာမည့် ရွေးကောက်ပွဲများသည် အောက်တိုဘာလကုန်

³⁹ ၎င်းကို အခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၆၁ (က) (ခ) တွင်ဖော်ပြထားသည်။ ၂၀၁၃ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်လွှတ်တော်ဥပဒေ သတ်မှတ်ချက်လည်းကြည့်ပါ။
⁴⁰ အခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၀ (ဂ) တွင် သမ္မတလောင်းကို လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များထဲမှသော်လည်းကောင်း၊ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်မဟုတ်သူများထဲမှ လည်းကောင်းရွေးချယ်နိုင်သည်ဟုဖော်ပြထားသည်။

ထက်စောရန် (သို့) များစွာနောက်ကျရန် မဖြစ်နိုင်ပေ။⁴¹ အချိန်အလားအလာမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည် -

- သြဂုတ်လအစောပိုင်း (နောက်အကျဆုံး)၊ ရွေးကောက်ပွဲရက်ကြောညာ၊ မဲဆန္ဒနယ် သတ်မှတ်
- သြဂုတ်လ၊ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းမှတ်ပုံတင်ရန်ကာလ ရက်သတ္တနှစ်ပတ်
- စက်တင်ဘာလအစောပိုင်း၊ ရက်ပေါင်း ၆၀ မဲဆွယ်သည့်ကာလ စတင်⁴²
- နိုဝင်ဘာအစောပိုင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲနေ့
- ၂၀၁၆ ဇန်နဝါရီ ၃၀၊ လက်ရှိလွှတ်တော်သက်တမ်းကုန်ဆုံး၊ အသစ်သို့လွှဲပြောင်း
- ဖေဖော်ဝါရီအစောပိုင်း၊ သမ္မတရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့ စည်းဝေး
- မတ်လကုန်၊ အစိုးရအဖွဲ့သစ် လွှဲပြောင်းတာဝန်ယူ (လက်ရှိအစိုးရ၏ ၅နှစ်သက်တမ်း မတ် ၂၉ တွင် ကုန်ဆုံး)

သို့ရာတွင် ယခုတစ်ကြိမ်သည် လက်ရှိအခြေခံဥပဒေအရ ပထမဆုံးအာဏာ လွှဲပြောင်းမှု ဖြစ်မည်ဖြစ်သည် (၂၀၁၁ အာဏာလွှဲပြောင်းမှုကို ယာယီစည်းကမ်းများအရပြုလုပ်ခဲ့သည်)။ ထို့အတွက်ကြောင့် သက်ဆိုင်သော သတ်မှတ်ထားချက်များအပေါ် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုခြင်းနှင့် လုပ်ဆောင်မှုများအတွက် လမ်းညွှန်ပေးမည့် နမူနာယူစရာ အဖြစ်အပျက်မရှိပေ။

(ခ) ရွေးကောက်ပွဲစီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် မဲပေးခြင်း

အခြေခံဥပဒေက ဖွဲ့စည်းပေးထားသော အဖွဲ့ဝင် ၁၆ ဦးပါ ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်နှင့် ၂၀၁၂ ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ဥပဒေ (ယခင် ၂၀၁၀ ဥပဒေသည်လည်း အလားတူနာမည်) တို့က ရွေးကောက်ပွဲများကို စီမံခန့်ခွဲသည်။ လက်ရှိဥက္ကဋ္ဌနှင့် အဖွဲ့ဝင်ခြောက်ဦးကို ၂၀၁၁ မတ်လ ၃၀ တွင် သမ္မတက ခန့်အပ်ပြီး အတွင်းရေးမှူးတစ်ဦးကိုလည်း ခန့်အပ်ခဲ့သည်။⁴³ လက်ရှိကော်မရှင်ဥက္ကဋ္ဌသည် ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပြည်ခိုင်ဖြိုးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ရွေးချယ်ခံခဲ့ရခြင်း (လက်ရှိရာထူးရယူချိန်တွင် ပါတီမှနုတ်ထွက်)၊ တပ်မတော်အစိုးရအကြီးတန်းအဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ခဲ့ခြင်း၊ သမ္မတနှင့် နီးစပ်သူဟု သတ်မှတ်ခံရခြင်းတို့ကြောင့် ကော်မရှင်ဥက္ကဋ္ဌတစ်ဦးအတွက် လိုအပ်သော အမှီအခိုကင်းမှုနှင့် မျက်နှာမလိုက်မှုတို့ ရှိပုံမရဟု

⁴¹ အခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁၉ နှင့် ၁၂၃။ “UEC က အောက်တိုဘာနှောင်းပိုင်း သို့မဟုတ် နိုဝင်ဘာလဆန်းတွင် ရွေးကောက်ပွဲလုပ်မည်ဟုပြန်လည်အတည်ပြု”，Global New Light of Myanmar, 31 December 2014, p. 3.

⁴² ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ဥက္ကဋ္ဌက ပါတီများသို့ နုတ်ဖြင့် ရက်ပေါင်း ၆၀ ဟု အတည်ပြုပြောကြားခဲ့သည် (အစောပိုင်း က ရက် ၃၀ သာ ခန့်မှန်းခဲ့သည်)။ သို့သော် ညွှန်ကြားချက်ထုတ်ပြန်သေးပေ (ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများတွင်မူ ကာလ ကို ဖော်ပြထား)။

⁴³ “ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ဥက္ကဋ္ဌ ခန့်အပ်ခြင်း” သမ္မတရုံးအမိန့်အမှတ် ၃/ ၂၀၁၁။ “ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် ဖွဲ့စည်းခြင်း” သမ္မတရုံးအမိန့်အမှတ် ၅/ ၂၀၁၁။ “ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် အဖွဲ့ဝင် များ ခန့်အပ်ခြင်း” သမ္မတရုံးအမိန့်အမှတ် ၅/ ၂၀၁၁။ 30 March 2011.

ဝေဖန်ခံရသည်။⁴⁴ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ဥက္ကဋ္ဌသည် ကော်မရှင်ရင်ဆိုင်ရမည့် ဗျူရိုကရေစီနှင့် ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေးအခက်အခဲများကို ကျော်လွှားရန်အတွက် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာနှင့် စွမ်းရည်တို့ကို ယခင်ရာထူးနှင့် အတွေ့အကြုံများကြောင့် ရရှိထားသည်။

သမ္မတက ကနဦးခန့်အပ်သော အခြားအဖွဲ့ဝင်ခြောက်ဦးစလုံးသည် ၂၀၁၀ မတ်လက ဖွဲ့စည်းခဲ့သော မူလ ၁၇ ဦး ကော်မရှင်တွင် ပါဝင်ခဲ့ကြသူများဖြစ်ပြီး အလွန်အကျွံအမှားအယွင်းများခဲ့သည့် ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲများနှင့် ကော်မရှင်တို့ဆက်နွယ်နေသည်။⁴⁵ သို့ရာတွင် တော်တော်လေးလက်ခံနိုင်စရာရှိသည်ဟု သတ်မှတ်ခံရပြီး NLD ပါတီအောင်ပွဲရခဲ့သည့် ၂၀၁၂ ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲများသည် လက်ရှိဥက္ကဋ္ဌလက်အောက်တွင် ကျင်းပခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။⁴⁶ ယခု အခါအများလက်ခံပြီး အားလုံးပါဝင်ခွင့်ရှိသည့် ရွေးကောက်ပွဲများကို ကျင်းပပေးရန်အတွက် ကော်မရှင်က အကောင်းဆုံးစွမ်းဆောင်ရန် ကြိုးစားနေကြောင်းကို နိုင်ငံရေးဝန်းကျင်သစ်နှင့် ဥက္ကဋ္ဌ၏ ကိုင်တွယ်ပုံတို့က ညွှန်ပြနေသည်။⁴⁷ ကော်မရှင်ဥက္ကဋ္ဌနှင့် အဖွဲ့ဝင်အားလုံး ဗမာဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ်နေခြင်းကြောင့် လူမျိုးကွဲပြားစုံလင်စွာ မပါဝင်ခြင်းအပေါ် စိုးရိမ်ပူပန်စရာများရှိလာခဲ့ရာ လူဦးရေများသော တိုင်းရင်းသားများထဲမှ နောက်ထပ်အဖွဲ့ဝင်ရှစ်ဦးကို ဧပြီ ၃ တွင် ခန့်အပ်ခြင်းဖြင့် အချိန်နောက်ကျမှ ဖြေရှင်းပေးခဲ့သည်။⁴⁸

ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုရှိသော အားထုတ်မှုများကို ကော်မရှင်က ပြုလုပ်နေသည်ဟူသော ယူဆမှုကို ၎င်း၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များက အားဖြည့်ပေးသည်။ ကော်မရှင်၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များထဲတွင် အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ယုံကြည်မှုကူညီတည်ဆောက်ပေးပြီး အကျိုးရှိသော စံနမူနာကို ရရှိစေသည့် ၃ မြို့နယ် ရှေ့ပြေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို ၂၀၁၄တွင် ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် မဲဆန္ဒရှင်စာရင်းကို အပ်ဒိတ်လုပ်၍ ကွန်ပျူတာစာရင်းသွင်းရန် အပြင်းအထန်အားထုတ်ခြင်း၊ နိုင်ငံတကာရွေးကောက်ပွဲပံ့ပိုးကူညီသော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အနီးကပ်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ကြိုတင်မဲကဲ့သို့သော ၂၀၁၀ ခုနှစ်က ပြဿနာရှိခဲ့သော ကိစ္စရပ်များနှင့်ဆိုင်သည့် ရွေးကောက်ပွဲစည်းကမ်းများကို ပြင်ဆင်ခြင်း၊ နိုင်ငံတကာစောင်ကြည့်လေ့လာသည့်အဖွဲ့များ (ကာလရှည်အပါအဝင်) ကို ပထမဆုံးအကြိမ် ခွင့်ပြုရန် လိုလိုလားလားရှိလာပြီး စံပြုရမည့် အကောင်းဆုံးနိုင်ငံတကာကျင့်ထုံးများကို လိုက်နာခြင်းစသည်တို့ ပါဝင်သည်။⁴⁹ အရပ်ဖက်လူ့အဖွဲ့အစည်းများနှင့်

⁴⁴ “ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းရန် တင်ပြခြင်း”, Myanmar Times, 6 February 2015 ကြည့်ပါ။ ဦးတင်အေးသည် ဒုတိယဗိုလ်ချုပ်ကြီးဖြစ်ခဲ့ပြီး စစ်လက်နက်ပစ္စည်းဝယ်ယူရေးအကြီးအကဲဖြစ်ခဲ့သည်။

⁴⁵ မူရင်းခန့်အပ်မှုများကို ၂၀၁၀ မတ်လ ၁၁ ရက်စွဲပါ နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီကျေညာချက်အမှတ် ၁/ ၂၀၁၀ တွင်တွေ့နိုင်သည်။ ၂၀၁၀ မှ မှားယွင်းမှုများကို Crisis Group Briefing, Myanmar's Post-Election Landscape, op. cit. တွင်ကြည့်ပါ။

⁴⁶ See Crisis Group Asia Briefing, Reform in Myanmar: One Year On, op. cit.

⁴⁷ See Crisis Group Asia Briefing, Reform in Myanmar: One Year On, op. cit.

⁴⁸ သမ္မတရုံးအမိန့်အမှတ် ၁/ ၂၀၁၅၊ 3 April 2015.

⁴⁹ Crisis Group အင်တာဗျူးများ - ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်၊ နေပြည်တော်၊ ဧပြီ ၂၀၁၅။ နိုင်ငံတကာရွေးကောက်ပွဲပံ့ပိုးရေး အဖွဲ့များ၊ ရန်ကုန်၊ ဇန်နဝါရီ-မတ် ၂၀၁၅။ ရှေ့ပြေးမဲဆန္ဒရှင်စာရင်းပြုစုမှုကို တီးတိန်၊ မြစ်ကြီးနားနှင့် အလုံမြို့နယ်များတွင် လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ Crisis Group အင်တာဗျူးများ - မဲဆန္ဒရှင်စာရင်းအပ်ဒိတ်လုပ်ရာ တွင်ပါဝင်သော ပြည်နယ်၊ မြို့နယ်၊ ကျေးရွာနှင့် ရပ်ကွက် ကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲများ၊ ၂၀၁၄ ဒီဇင်ဘာ။

နိုင်ငံတကာလေ့လာစောင့်ကြည့်သူများ၏ အဆိုအရ ရွေးကောက်ပွဲလေ့လာစောင့်ကြည့်ရေး ဆိုင်ရာကျင့်ဝတ်ကို အားလုံးပါဝင်သော၊ ပွင့်လင်းမြင်သာသောပုံစံဖြင့် ဆွေးနွေးကာ အပြီး သတ်ကျေညာခဲ့ပြီဖြစ်ပြီး အရပ်ဖက်လူ့အဖွဲ့အစည်းများထံမှ အကြံပြုချက်များကို ကော်မရှင်က ထည့်သွင်းရေးဆွဲခဲ့သည်ဟု သိရှိရသည်။⁵⁰

အသစ်ချမှတ်လိုက်သော နည်းဥပဒေများတွင် သိသာထင်ရှားသော တိုးတက်မှုများ ပါဝင်သည်။⁵¹ အရေးကြီးဆုံးမှာ ကြိုတင်မဲပေးခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော စည်းကမ်းများ ပြောင်းလဲ သွားခြင်းဖြစ်သည်။⁵² ယခုအခါ အချို့ဖြစ်ရပ်များတွင် ယင်းလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ကိုယ်စား လှယ်လောင်းများ၊ သူတို့၏ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် မဲရုံကိုယ်စားလှယ်များက စောင့်ကြည့်အကဲ ခတ်ရန် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းရှိလာပြီဖြစ်သည် (လျှို့ဝှက်မဲကို အလျှော့အတင်း လုပ်မရသော နည်းလမ်း)။⁵³ ၂၀၁၀ ခုနှစ်က အချို့မဲဆန္ဒနယ်များတွင် အခြားမဲများကို ရေတွက်ပြီးနောက် ညအချိန်တွင် ကြိုတင်မဲမြောက်များစွာကို သယ်ယူလာကာ ရလဒ်များကို ပြောင်းပစ်ခဲ့ကြ သည်ဟူသော သတင်းပေး တိုင်ကြားမှု များစွာရှိခဲ့သည်။ ၂၀၁၅ တွင်မူ ကြိုတင်မဲများကို မဲရုံမ ပိတ်မီ တင်ပြကြရမည်ဖြစ်ပြီး၊ အဓိကရလဒ်များကို မသိရှိမီ အကဲခတ်လေ့လာသူများ၏ ရှေ့ မှောက်၌ သီးခြားခွဲ၍ ချက်ခြင်းလက်ငင်း ရေတွက် ကြရမည်ဖြစ်သည်။⁵⁴

ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအတွက် တင်သွင်းရမည့်စရိတ်ကို ကျပ်ငါးသိန်းမှ ကျပ်သုံးသိန်း (၂၅၀ ဒေါ်လာခန့်) သို့ လျှော့ချပေးထားသည်။ ၂၀၁၀ ခုနှစ်က ယင်းငွေကို ပြန်မအမ်းသော ကြောင့် မဲဆန္ဒနယ်အမြောက်အများတွင် ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်သော ပါတီများအတွက် ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုး ဖြစ်စေခဲ့သည်။ ယခုအခါ ၁၉၉၀ ကဲ့သို့ ငွေသွင်းရသော်လည်း အာမခံငွေ သဘောသာဖြစ်ပြီး အနိုင်ရသူများနှင့် အနည်းဆုံးမဲအရေအတွက် ၁၂.၅ ရာခိုင်နှုန်းရရှိသူ မည်သည့်ကိုယ်စားလှယ် လောင်းကိုမဆို အပြည့်အဝ ပြန်ထုတ်ပေးသွားမည်ဖြစ်သည်။ ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ တိုင်ကြား မှုများ တင်သွင်းခြင်းအတွက် ကျသင့်ငွေကို ကျပ်ငါးသိန်း (ဒေါ်လာ ၄၆၀) ကို ထက်ဝက်လျှော့ ချပေးထားရာ ပြန်မအမ်းသည့်အပြင် နှုန်းထားအလွန်မြင့်နေဆဲဖြစ်ပြီး တိုင်ကြားမှု၏ ရလဒ်နှင့်

⁵⁰ Crisis Group အင်တာဗျူးများ - ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်များနှင့် ညှိနှိုင်းအစည်းအဝေးတွင် ပါဝင်သော အဖွဲ့အ စည်းများ၊ ရန်ကုန်၊ ဖေဖော်ဝါရီ-မတ် ၂၀၁၅။ "မြန်မာနိုင်ငံအတွက် Carter Center မှ ပညာရှင်အဖွဲ့၏ ၂၀၁၄ ဒီဇင်ဘာမှ ၂၀၁၅ ဖေဖော်ဝါရီအထိ အကြံတွေ့ရှိချက်" စာ-၈ ကြည့်ပါ။

⁵¹ ပြည်သူ့လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲ နည်းဥပဒေ၊ ၂၀၁၄ ဇူလိုင် နှင့် အမျိုးသားလွှတ်တော်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ် လွှတ်တော် ရွေးကောက်ပွဲ နည်းဥပဒေများ၊ ၎င်းနည်းဥပဒေများမှာ သတ်မှတ်ထားသောကာလအတွင်း လွှတ်တော်များ မှ ကန့်ကွက်မှုမရှိပါက အလိုအလျောက်အသက်ဝင်သည် (မည်သူကမူ ကန့်ကွက်သည်ကို မတွေ့ရပါ)။

⁵² ၂၀၁၀ တွင် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများ၊ နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှ ဝန်ထမ်းများ၏ ကြိုတင်မဲများအပါအဝင် ကြိုတင်မဲ များဖြင့် အကွက်ဆင်ပုံနှင့် ကြိုတင်မဲကောက်ယူပုံ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု မရှိပုံအသေးစိတ်ကို Crisis Group Briefing, Myanmar's Post-Election Landscape, op. cit., p. 2. ကြည့်ပါ။

⁵³ ၂၀၁၄ ရွေးကောက်ပွဲနည်းဥပဒေများ၊ ဥပဒေအမှတ် ၅၁ (ခ)(၆)။ မြွင်းချက်မှာ မဲဆန္ဒနယ်မှအဝေးသို့ရောက်နေသော စစ်သားများနှင့် ပြည်သူများ၊ နိုင်ငံခြားရောက်နေသူများအပါအဝင် အတွက် ကြိုတင်မဲများဖြစ်သည် (၎င်းတို့သည် သတ် သတ်မှတ်မှတ် နေရာတစ်ခုတွင် မဲပေးရပါ)။

⁵⁴ Crisis Group Briefing, Myanmar's Post-Election Landscape, op. cit. 2014 Election Bylaws, Rules 66-71.

သက်ဆိုင်ခြင်းမရှိပေ။ ထို့အပြင် မဲစက္ကူများပေါ်တွင် အမှတ်အသားပြုရန်အတွက် ဘောပင်များ အစား ကိုယ်တိုင်မှင်နှိပ်အသုံးပြုရသော တံဆိပ်တုံးများဖြင့် အစားထိုးလဲလှယ်လိုက်ခြင်း၊ နှစ်ခါ မဲပေးခြင်းကို တားဆီးရန်နှင့် မဲဆန္ဒရှင်ကို အမှတ်အသားပြုရန်အတွက် မဖျက်နိုင်သော မှင်ကို အသုံးပြုခြင်းတို့ဖြင့် မဲပေးလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကိုလည်း ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲထားသည်။

ပြင်ပအကြောင်းအရင်းများကလည်း ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲများအပေါ် အများက အသိ အမှတ်ပြုမှု ပိုမိုတိုးတက်လာအောင်လုပ်ပေးနိုင်ပါသေးသည်။ အဓိကပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ကြောင့် ၂၀၁၀ နှင့်မတူတော့ပဲ နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်ထိတွေ့ရန်၊ ဆန္ဒကိုထုတ်ဖော်ပြောဆိုရန် သိသိသာသာ လွတ်လပ်မှုရှိလာသည်ဟု ပြည်သူများ ခံစားရသော နိုင်ငံရေးဝန်းကျင်တစ်ခု ဖြစ် လာသည်။ ကြီးကြီးမားမား တိုးတက်လာသော မီဒီယာလွတ်လပ်ခွင့်များက ပိုမိုရှုပ်ထွေးသော မဲဆွယ်စည်းရုံးမှုနှင့် ကိစ္စရပ်များကို အသေးစိတ်သတင်းဖော်ပြနိုင်ရန် ခွင့်ပြုထားသည့်အပြင် ပြည်တွင်းသတင်းစာနယ်ဇင်းများနှင့် ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်တို့အကြား ရွေးကောက်ပွဲသ တင်းထုတ်ပြန်မှု တိုးတက်စေရေးကို ရှေ့ရှုသော ဆွေးနွေးမှုများလည်း (မလုံလောက်သေးဟု ဆိုနိုင် သော်လည်း) ရှိလာခဲ့သည်။⁵⁵ သို့ရာတွင် ရွေးကောက်ပွဲစနစ်အကြောင်းနှင့် ဘာအတွက် မဲပေးကြမလဲ ဆိုသည်ကို မဲဆန္ဒရှင်မြောက်များစွာအကြား နားလည်သဘောပေါက်မှု အလွန်အ မင်းနိမ့်ကျနေခြင်းကို ကျော်လွှားရန်အတွက် ကြီးကြီးမားမား ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများ လိုအပ် ပေလိမ့်မည်။ ဥပမာအနေဖြင့် နိုင်ငံရေးတွင် စိတ်ပါဝင်စားမှုနည်းခြင်း (ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပါ ဝင်မဲပေးမှု မြင့်မားနိုင်သည့်တိုင်အောင်)၊ လူဦးရေ၏ ၄၄ ရာခိုင်နှုန်းက သမ္မတကို ၎င်းတို့ တိုက်ရိုက်ရွေးချယ်တင်မြှောက်ရမည်ဟု မမှန်မကန်သိရှိယုံကြည်နေခြင်း (ပြည်ထောင်စုလွှတ် တော်ကသာ ရွေးချယ်သည်ဟု သိသူ ၁၂ ရာခိုင်နှုန်းသာရှိ)၊ မိမိ၏မဲဆန္ဒနယ်ကိုယ်စားပြု လွှတ် တော်ကိုယ်စားလှယ်အမည်ကိုသိသူ ၄ ရာခိုင်နှုန်းမျှသာရှိခြင်းတို့ကို မကြာသေးမီက စစ်တမ်း ကောက်ယူ မှုတစ်ခုတွင် တွေ့ရှိထားသည်။⁵⁶

အားလုံးပါဝင်မှုရှိသော ရွေးကောက်ပွဲများဖြစ်ပေါ်စေရေးတွင်လည်း စိန်ခေါ်မှုများစွာရှိနေ သည်။ နိုင်ငံသားအများစုတွင် မဲဆန္ဒရှင်စာရင်း၌ ပါဝင်ရန် (သို့) မဲပေးရန် ပိုမိုလွယ်ကူအောင် ပြုလုပ်ပေးသော နိုင်ငံသားစိစစ်ရေးကတ်ပြားမရှိကြပေ။ ၎င်းကတ်ပြားမရှိသူများထဲတွင် အစိုးရ အုပ်ချုပ်ရေး အားနည်းသော/ မရှိသော ပဋိပက္ခဘေးဒဏ်သင့် ဝေးလံခက်ခဲဒေသများတွင် နေ ထိုင်သူများ၊ ပျောက်ဆုံးကတ်ပြားများ အစားပြန်ရဖို့ မတတ်နိုင်သော နိုင်ငံတစ်လွှားမှ ပြည်သူ များ အထူးသဖြင့် ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူများ ပါဝင်ကြသည်။ မဲပေးသူစာရင်းနှင့် မဲပေးပွဲတွင် ထိုသို့စိစစ်ရေးကတ်ပြားမရှိသူများ ပါဝင်နိုင်စေရန်အတွက် ထိုသူများသည် နိုင်ငံသားဖြစ်ရန်

⁵⁵ ယာယီစာနယ်ဇင်းကောင်စီသည် ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်နှင့်အတူ ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ သတင်းဖော်ပြမှုများနှင့် ပတ်သက်၍ ကျင့်ဝတ်များရေးဆွဲနေပါသည်။

⁵⁶ “Myanmar 2014: Civic Knowledge and Values in a Changing Society”, The Asia Foundation, 2014.

သတ်မှတ်စည်းကမ်းများနှင့် ကိုက်ညီကြောင်းကို ဆိုင်ရာမြို့နယ်၊ ရပ်ကွက်၊ ကျေးရွာအာဏာပိုင်များက သက်သေခံပေးလျှင် ဖြစ်နိုင်စရာရှိသည်။⁵⁷

ရခိုင်ပြည်နယ်မှ မွတ်ဆလင်အများစု (ဝါးသိန်းကျော်ခန့်)နှင့် မြန်မာနိုင်ငံတစ်လွှားမှ တရုတ်နှင့် အိန္ဒိယနွယ်ဖွား တစ်သိန်းခန့်တို့ ကိုင်ဆောင်ထားသော ယာယီမှတ်ပုံတင်ကတ်ပြား ပို့ကတ်ကတ်များကို ပယ်ဖျက်သည့် သမ္မတ၏ မကြာသေးမီက ဆုံးဖြတ်ချက်သည် လူဦးရေတစ် သန်းနီးပါးအား ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံသားအရည်အချင်းကိုက်ညီမှုကို စစ်ဆေးခံနိုင်ခြင်းမရှိပဲ မဲပေးရန် မဖြစ်နိုင်တော့သည်အဖြစ်သို့ ဆိုက်ရောက်သွားစေသည်။⁵⁸ ရခိုင်ပြည်နယ်မှ မွတ်ဆလင်အများ စုအတွက် သူတို့တွင် နိုင်ငံရေးဘဝရှိသေးသည်ဟူသော ခံစားမှုနှင့် ထိုဒေသရှိ အလယ်အလတ် အဆင့် တည်ငြိမ်မှုအပေါ် ဆိုးဝါးသော သက်ရောက်မှုများ ရှိနိုင်ခြေတို့အကြားမှ နောက်ဆုံး ကြီးမူင်ကို ထိုကိစ္စက ဖြတ်တောက်ပစ်လိုက်သည်။⁵⁹ ထို့အပြင် ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်းနှင့် ကချင် ပြည်နယ်တို့ရှိ ဒုက္ခသည်စခန်းများတွင် နေထိုင်နေကြသော ကချင်အိုးမဲ့အိမ်မဲ့ဒုက္ခသည် တစ် သိန်းကျော်ခန့် ရှိနေသေးသည်။⁶⁰ ၎င်းတို့၏ မဲပေးခွင့်မဆုံးရှုံးစေရန် အာမခံဖို့ ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်က ကတိပြုထားသော်လည်း ယခုအထိ အသေးစိတ်စီစဉ်ဆောင်ရွက်မှုများ မပြုလုပ် ရသေးပေ။⁶¹

ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ငန်းစဉ်အား ကြီးကြီးမားမား အတိုင်းအတာဖြင့် စောင့်ကြည့်လေ့ လာခွင့်ပြုရန် လိုလိုလားလားရှိကြောင်း ကော်မရှင်က ပြသထားသည်။ ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတ ကာမှ စောင့်ကြည့်လေ့လာသူများအတွက် ညှိညှိနှိုင်းနှိုင်း ရေးဆွဲထားသော ကျင့်ဝတ်ကိုလည်း မတ်လ ၁၉ တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။⁶² နိုင်ငံတကာစောင့်ကြည့်လေ့လာသူများစာရင်းတွင် တိုင်း ရင်းသားနယ်စပ်ဒေသများပါမကျန်⁶³ အဖွဲ့ဝင်များလွတ်လပ်စွာ သွားလာခွင့်ဖြင့် ၂၀၁၄ ဒီဇင် ဘာကတည်းက ကာလရှည်အကဲခတ်လေ့လာမှု ပြုလုပ်လျက်ရှိသော အမေရိကန်အခြေစိုက် Carter Center နှင့် ဩဂုတ်လတွင် အကဲခတ်အဖွဲ့ဝင်များကို ထားရှိတော့မည်ဟု မျှော်လင့်ရ သော အီးယူတို့ ပါဝင်သည်။ လွတ်လပ်သောရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ အာရှကွန်ယက် (ANFREL) ကိုလည်း ဖိတ်ခေါ်မည့် အလားအလာရှိသည်။⁶⁴ အရေးကြီးဆုံးမှာ ၂၀၁၀ ခုနှစ်က မူမမှန်သော

⁵⁷ Crisis Group အင်တာဗျူး - ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်၊ နေပြည်တော်၊ ဧပြီ ၂၀၁၅။
⁵⁸ သမ္မတရုံး ကျေညာချက်အမှတ် ၁၉/ ၂၀၁၅၊ ၂၀၁၅ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၁။
⁵⁹ Crisis Group Report, Myanmar: The Politics of Rakhine State, op. cit.
⁶⁰ ရခိုင်ပြည်နယ်၏ IDP စခန်းများတွင် ၁၅၀,၀၀၀ ခန့်ရှိပြီး ၎င်းတို့သည် ယာယီမှတ်ပုံတင်များကိုင်ဆောင်ထားပြီး ယခု အခါ မဲပေးခွင့်မရတော့ပါ။ UN OCHA မှ ၂၀၁၄ နိုဝင်ဘာ (ရခိုင်) နှင့် ၂၀၁၅ ဇန်နဝါရီ (ကချင်၊ ရှမ်းမြောက်) မှ ကိန်းဂဏန်းများ။ ခန့်မှန်းခြေ ၅၀-၆၀ ရာခိုင်နှုန်းမှာ မဲပေးနိုင်သည့် အရွယ်များဖြစ်သည်။
⁶¹ Crisis Group အင်တာဗျူး - ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်၊ နေပြည်တော်၊ ဧပြီ ၂၀၁၅။ ရွေးကောက်ပွဲ ဥပဒေများအရ မိမိနေအိမ်မှ အနည်းဆုံး ရက်ပေါင်း ၁၈၀ ဝေးကွာနေသူများသည် ရွေးကောက်ပွဲနေ့မတိုင်မီ ရက်ပေါင်း ၃၀ ကြိုတင်၍ မိမိလက်ရှိနေထိုင်သည့်နေရာတွင်မဲပေးရန် လျှောက်ထားနိုင်သည်။ ဤသည်မှာ IDPs များအတွက် လည်း ဤနည်းအတိုင်းပင် လျှောက်ထားရမည်။
⁶² ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် ကျေညာချက်အမှတ် ၁/ ၂၀၁၅ နှင့် ၂/ ၂၀၁၅၊ ၂၀၁၅ မတ် ၁၉။
⁶³ See "Preliminary findings of the Carter Center Expert Mission", op. cit.
⁶⁴ Crisis Group အင်တာဗျူး - ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်၊ နေပြည်တော်၊ ဧပြီ ၂၀၁၅။

ဖြစ်ရပ်များရှိခဲ့သောကြောင့် ယခုတစ်ကြိမ်တွင် ကြိုတင်မဲပေးခြင်းကို အကဲခတ်စောင့်ကြည့်ရန် စည်းကမ်းချက်ရှိလာခြင်း (လမ်းညွှန်ချက်များ အသေးစိတ်ထုတ်ပေးသော်လည်း) နှင့် တပ်များတွင် ကြိုတင်မဲပေးမှုများနှင့်ပတ်သက်၍ စောင့်ကြည့်ရန် ကိစ္စများကိုမူ ဖော်ပြမထား သည်ကို သိသာစွာတွေ့ရသည်။

ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်းတွင် တိုက်ခိုက်နေမှု၏ အကျိုးဆက်အဖြစ် ကန့်သတ်မှုပြုလုပ်ရခြင်း များနှင့် ရခိုင်ပြည်နယ်မှ မွတ်ဆလင်အသိုင်းအဝိုင်းအပေါ် မဲပေးခွင့်ရုတ်သိမ်းမှုတို့သည် ချို့ ယွင်းချက်များ ဖြစ်လာဖွယ်ရှိသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ဆယ်စုနှစ်ခြောက်စုခန့် မဖြစ်နိုင်ခဲ့သော နည်းလမ်းဖြင့် ဒီမိုကရေစီရပိုင်ခွင့်များ ကျင့်သုံးရန် အခွင့်အရေးရတော့မည့် လူဦးရေသန်း ပေါင်းများစွာ၏ ရှုဒေါင့်မှနေ၍ ရွေးကောက်ပွဲများကို ရှုမြင်ရေးသည်လည်း လွန်စွာအရေးကြီး သည်။

(ဂ) နိုင်ငံရေးပါတီများ

နိုင်ငံရေးပါတီဥပဒေကို ပထမဆုံးအကြိမ်ထုတ်ပြန်ခဲ့စဉ် ၂၀၁၀ မတ်လမှစ၍ နိုင်ငံရေးပါတီ အရေအတွက်မြောက်များစွာ မှတ်ပုံတင်ခဲ့ကြသည် (အသေးစိတ်စာရင်းကို Appendix B တွင် ကြည့်) ။ လက်ရှိမှတ်ပုံတင်ထားသော ၇၁ ပါတီ အနက် ၃၆ ပါတီမှာ ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲမတိုင် ခင်၊ ၆ ပါတီမှာ ၂၀၁၂ ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်ခင်နှင့် ၁၉ ပါတီမှာ မကြာသေးခင်က မှတ်ပုံတင်ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။ ပါတီအသစ်များ လုပ်ငန်းစတင်ရန် နောက်ဆုံးရက်အဖြစ် ဧပြီ ၃၀ ရက်ကို ကော်မရှင်က သတ်မှတ်ထားသည်။

နိုင်ငံရေးပါတီများ၏ သုံးပုံနှစ်ပုံမှာ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများကို ကိုယ်စားပြုထားကြရာ ဆိုင်ရာပြည်နယ်များရှိကြသော အဓိကလူမျိုးစုကြီး ၇ စုနှင့် လူမျိုးစုငယ်လေးများ နှစ်မျိုးစလုံးပါ ဝင်သည်။⁶⁵ ယခုကဲ့သို့ အသွင်ပြောင်းကာလအစောပိုင်းဖြစ်နေခြင်းနှင့် တိုင်းရင်းသားအသိုင်းအ ဝိုင်းကို ကာလရှည်ကြာနှိမ်ထားခဲ့ခြင်းတို့ကြောင့် လောလောဆယ်တွင် သရုပ်လက္ခဏာနှင့် ဆိုင်သော နိုင်ငံရေးမှာ ဩဇာကြီးနေဆဲဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ပါတီများသည် မူဝါဒအပေါ် အခြေ မခံပဲ တိုင်းရင်းသားသရုပ်လက္ခဏာကို မူတည်ကာ ဖွဲ့စည်းလာကြသည်။ ၎င်းတို့ဖော်ပြသော အကြီးဆုံးကိစ္စမှာ ၎င်းတို့၏ အကန့်အသတ်ရှိသော နည်းပညာဆိုင်ရာ၊ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည် အပါအဝင် ငွေကြေးရင်းမြစ်များ လုံလုံလောက်လောက် ရရှိစေရေးပင်ဖြစ် သည်။⁶⁶ အဓိကတိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုကြီးအများစုမှာ အနည်းဆုံး ၂ ပါတီခန့် ကိုယ်စားပြုထားကြ ရာ ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲကို သပိတ်မှောက်ခဲ့သော်လည်း မကြာသေးမီက ပြန်လည်မှတ်ပုံတင်

⁶⁵ ချင်း၊ ကချင်၊ ကယား၊ ကရင်၊ မွန်၊ ရခိုင်နှင့် ရှမ်း
⁶⁶ Crisis Group အင်တာဗျူး - မကြာမီက မြန်မာနိုင်ငံ တိုင်းရင်းသားနိုင်ငံရေးပါတီများနှင့် ပတ်သက်၍ ကျယ်ကျယ် ပြန့်ပြန့် သုတေသနပြုခဲ့သူ ပညာရှင်နှင့် မေးမြန်း၊ ရန်ကုန်၊ ၂၀၁၅ မတ်။ “Carter Center ပညာရှင်အဖွဲ့၏ ကနဦး တွေ့ရှိချက်များ”， op. cit., p. 9.

လာကြသော ၁၉၉၀ ခုနှစ်က ပါတီများနှင့် ၂၀၁၀ တွင် မှတ်ပုံတင်ကာ ယခုလွှတ်တော်ထဲ ရောက်နေကြသော ပါတီသစ်များ ဖြစ်ကြသည်။

ယေဘုယျအားဖြင့် ကြည့်လျှင် အင်အားစုဆောင်းမှုတွင် တာထွက်အသာစီးရသော်လည်း ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲကို လက်ခံမှုကြောင့် အတိုက်အခံအရည်အသွေးများ ထိခိုက်ကျဆင်း သွားခဲ့သော ၂၀၁၀ ပါတီများ၏ ရေပန်းစားမှုသည် မူဝါဒဆိုင်ရာ၌ သစ္စာတရားကြီးမားသည်ဟု အများက ရှုမြင်ကြသော ၁၉၉၀ ပါတီများဆီသို့ ရွှေ့ပြောင်းလျက်ရှိသည်။⁶⁷ ၂၀၁၀ မေလက မှတ်ပုံတင်ခဲ့သော မွန်ဒေသလုံးဆိုင်ရာဒီမိုကရေစီပါတီသည် မွန်အသိုင်းအဝိုင်းတွင် အခိုင်အမာ ထောက်ခံမှုရရှိကာ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ၁၆ နေရာ အနိုင်ရပြီး တတိယအကြီးဆုံး တိုင်း ရင်းသားပါတီ (အားလုံးထဲတွင် ပဉ္စမမြောက် အကြီးဆုံးပါတီ) ဖြစ်လာခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ၁၉၉၀ ခုနှစ်က ပင်မမွန်ပါတီကို ပြန်လည်အသက်သွင်းကာ ၂၀၁၂ ဇူလိုင်တွင် ပြန်လည်မှတ်ပုံတင်ခဲ့ သော မွန်အမျိုးသားပါတီအပေါ် မွန်အသိုင်းအဝိုင်း၏ လူထုထောက်ခံအားပေးမှု တဖြည်းဖြည်း မြင့်တက်လာနေပုံရသည်။⁶⁸ ရှမ်းပြည်နယ်တွင်လည်း (ပြည်ခိုင်ဖြိုးနှင့် NLD ပြီးလျှင် တတိယ အကြီးဆုံး) ၂၀၁၀ မှတ်ပုံတင် ရှမ်းတိုင်းရင်းသားများဒီမိုကရေစီပါတီနှင့် အတိုက်အခံနိုင်ငံရေး သမား ဦးခွန်ထွန်းဦး ခေါင်းဆောင်သော ၁၉၉၀ ရွေးကောက်ပွဲဝင် ရှမ်းအမျိုးသားဒီမိုကရေစီ အဖွဲ့ချုပ်တို့ အကြားတွင် အလားတူဒိုင်းနမစ်အရွေ့ကို တွေ့မြင်နိုင်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံပြည်မတွင်လည်း ဆင်တူယိုးမှား အခြေအနေတစ်ခုရှိသည်။ NLD ပါတီ သည် ၁၉၉၀ ရွေးကောက်ပွဲတွင် အောင်ပွဲခံခဲ့သော်လည်း ၂၀၁၀ရွေးကောက်ပွဲများကို သပိတ် မှောက်ခဲ့သည်။ NLD ခွဲထွက်အဖွဲ့ NDF အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအင်အားစုပါတီသည် ၂၀၁၀ ရွေး ကောက်ပွဲဝင်ကာ နေရာအချို့အနိုင်ရရှိခဲ့သော်လည်း ယခုအခါ NLD ပါတီ၏ လွှမ်းမိုးဖုံးအုပ်မှု ကို ခံလိုက်ရပြီး ပြန်လည်ပူးပေါင်းနိုင်မည့် အလားအလာလည်း မရှိတော့ပေ။

ထိုကဲ့သို့ စည်းလုံးမှုပျက်ပြားနိုင်ခြင်း၊ ဆန္ဒမဲပြန်ကျသွားနိုင်ခြင်းစသော စိုးရိမ်ပူပန်မှု များ၏ တွန်းအားကြောင့် တိုင်းရင်းသားနိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်အများစုအကြားတွင် ၁၉၉၀ ပါတီ များနှင့် ၂၀၁၀ ပါတီများ ပူးပေါင်းမှုသည် ဖြစ်သင့်ဖြစ်ထိုက်သည်ဟူသော နားလည်လက်ခံမှု တစ်ရပ်ရှိလာသည်။ မွန်နှင့် ရှမ်းပါတီများသည် မခိုင်မာသော သဘောတူညီမှုများရရှိထား သော်လည်း တကယ်လိုအပ်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုင်ရာ၊ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးကိုမူ ဖမ်းဆုပ်၍ မရနိုင်သေးပေ။⁶⁹ တိုင်းရင်းသားနိုင်ငံရေးအသိုင်းအဝိုင်းတွင် အောင်မြင်သော ပူး

⁶⁷ Crisis Group အင်တာဗျူး - မကြာမီက မြန်မာနိုင်ငံ တိုင်းရင်းသားနိုင်ငံရေးပါတီများနှင့် ပတ်သက်၍ ကျယ်ကျယ် ပြန့်ပြန့် သုတေသနပြုခဲ့သူ ပညာရှင်နှင့် မေးမြန်း၊ ရန်ကင်း၊ ၂၀၁၅ မတ်။
⁶⁸ Crisis Group အင်တာဗျူး - မွန်ပြည်နယ်နှင့် တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီး၊ ၂၀၁၄ နိုဝင်ဘာ။ အစပိုင်းတွင်မွန်အမျိုး သားပါတီသည် မွန်ဒီမိုကရေစီတစ်ပါတီအဖြစ်မှတ်ပုံတင်ခဲ့သော်လည်း ၂၀၁၄ မတ်လတွင် အမည်ပြောင်းခဲ့ပါသည်။ ၁၉၉၀ ခုနှစ်က မွန်အမျိုးသားဒီမိုကရေစီတစ်ပါတီအဖြစ်မှတ်ပုံတင်ခဲ့ပါသည်။
⁶⁹ Crisis Group အင်တာဗျူး - ၂၀၁၀ မှစ၍ တိုင်းရင်းသားနိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များနှင့်မေးမြန်းခဲ့သည်။ ချင်းပါတီနှစ် ခုသည် ပေါင်းစည်းရန် ၂၀၁၃ ဧပြီတွင် သဘောတူခဲ့သော်လည်း ယခုထိမပေါင်းနိုင်သေးပါ။ နှစ်ခုစလုံးမှာ ၂၀၁၀ကပါတီ များဖြစ်သည်။ ၁၉၉၀ က ပါတီဖြစ်သော ချင်းဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်သည် ၂၀၁၄ ဇူလိုင်တွင် ပြန်လည်မှတ်ပုံတင်သည်။

ပေါင်းမှု တစ်ခုထဲသာရှိပြီး ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲဝင် ရခိုင်တိုင်းရင်းသားများဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ပါတီနှင့် ၁၉၉၀ ရွေးကောက်ပွဲဝင် ရခိုင်ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် (၂၀၁၂ မေလတွင် ပြန်လည်မှတ်ပုံ တင်) တို့ ၂၀၁၄ မတ်လတွင် ပူးပေါင်း၍ ရခိုင်အမျိုးသားပါတီကို ဖွဲ့စည်းကာ ယခင်ရှိခဲ့သော ပါတီနှစ်ခုကို ကော်မရှင်၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် မှတ်ပုံတင် ဖျက်သိမ်းလိုက်ကြသည်။⁷⁰

နိုင်ငံအနှံ့ရှိ မဲဆန္ဒနယ်အများစုတွင် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ရန် အလားအလာရှိသော ပါတီကြီး နှစ်ခုသာရှိပြီး ယင်းတို့မှာ ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီနှင့် NLD ပါတီတို့ဖြစ်သည်။⁷¹ ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီသည် သိသိသာသာအာဏာကို ဆုပ်ကိုင်ထားသော အားသာချက်ရှိပြီး၊ NLD ပါတီမှာမူ စံပြုထိုက် သော ပါတီခေါင်းဆောင်၏ ဩဇာကြောင့် ပြည်မရှိ ဗမာလူများစုနယ်မြေများတွင် အကြီးအ ကျယ်ရေပန်းစားမှုကို ရရှိထားသည်။ ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီသည် ၂၀၁၀ မတိုင်မီက နိုင်ငံပိုင်ရင်းမြစ် များ၏ အထောက်အပံ့ဖြင့် နိုင်ငံအနှံ့ရုံးများ၊ ဝန်ထမ်းများထားရှိနိုင်သော ကြီးမားသည့် ကွန် ယက်၊ အစိုးရဌာနဆိုင်ရာတို့နှင့် အဆက်အသွယ်ကောင်းမှု၊ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များစွာ နှင့် ဒေသဆိုင်ရာရန်ပုံငွေများကို ထိန်းချုပ်ထားမှု အစရှိသော အားသာချက်များ၏ တွန်းအားဖြင့် ထောက်ခံမှုရအောင် တည်ဆောက်ရန် စုစည်းကြိုးပမ်းရာတွင် အထိုင်ကျလျက်ရှိသည်။ အချို့ နယ်မြေများ၌ အိမ်တိုင်ရာရောက်မဲဆွယ်ရာတွင် ယင်းပါတီထောက်ခံသူများအား အသေးစား ချေးငွေအပါအဝင် ငွေကြေးအကူအညီပေးရန် ကတိပေးမှုများပြုလုပ်နေသည်ဟူသော စွပ်စွဲ မှုများ ထွက်ပေါ်နေသည်။ တစ်ဖက်တွင် NLD ပါတီကလည်း ဇန်နဝါရီလတွင် ဒီလှိုင်းဂျာနယ်ကို ပြန်လည်ထုတ်ဝေခြင်း၊ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးကော်မတီကို ဖွဲ့စည်းခြင်းတို့ဖြင့် အောင်ပွဲခံရန် စိတ်ချယုံကြည်နေပုံရသော်လည်း ယေဘုယျအားဖြင့်မူ တက်ကြွမှုနှင့် ထင်သာ မြင်သာရှိမှု အလွန်နည်းပါးနေသည်ကို တွေ့ရသည်။⁷²

ဤပွဲတွင် ဘယ်လိုကစားကြမလဲ ဆိုသည်ကို သေချာပေါက်မပြောနိုင်သော်လည်း ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီအနေဖြင့် အလွန်အမင်းလူကြိုက်နည်းခြင်း၊ ယခင်တပ်မတော်အစိုးရဟောင်း နှင့် ခွဲမရအောင်နီးစပ်သော အဆက်အသွယ်ရှိခြင်း၊ တစ်ဖန် NLD ပါတီကလည်း လူများစုအ တွက် အနာဂတ်ကောင်းမွန်ရေးလိုလားတောင့်တမှုကို ကာလရှည်ကြာ ကိုယ်စားပြုခဲ့ခြင်း စ သော အချက်များကြောင့် ပြည်မတွင် NLD ပါတီအပေါ်၊ တောင်တန်းဒေသတွင် တိုင်းရင်းသား ပါတီများအပေါ် ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီအနိုင်ရသည်ကို မြင်တွေ့ရဖို့ အလွန်တရာခက်ခဲပေလိမ့်မည်။

⁷⁰ Crisis Group အင်တာဗျူး - ရခိုင်နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များ၊ ရန်ကုန်နှင့် စစ်တွေ၊ ၂၀၁၄ ဇူလိုင်။
⁷¹ ဧပြီလ ၃ ရက်နေ့က အင်တာဗျူးတွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်က "ရွေးကောက်ပွဲကို သပိတ်မှောက်တာဟာ အ ကောင်းဆုံးရွေးချယ်ခြင်းလို့မထင်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့်ဒီနည်းကိုလည်းချန်ထားခဲ့လို့တော့မရပါဘူး။ ကျွန်မတို့ရွေးစရာ နည်း တွေ အမျိုးမျိုးအတွက်တံခါးဖွင့်ထားဆဲပါ" ဟုဆိုသည်။ ၎င်းမှာအခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ရေးဆွေးနွေးမှုမတိုင်မီနှင့် မဲဆွယ် ခြင်းဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းများမထုတ်ပြန်မီ ဖိအားပေးသည့် ဗျူဟာဖြစ်ဖွယ်ရှိပါသည်။ ၎င်းတို့ အနိုင်ရဖို့များသည့် ရွေး ကောက်ပွဲကို သပိတ်မှောက်ရန် လုံးလုံးဖြစ်နိုင်ဖွယ်မရှိပေ။
⁷² "USDP သည် မဲဆန္ဒရှင်များထံ အရောက်သွားရန် တွန်းအားပေး"၊ The Irrawaddy, 12 January 2015. "NLD သည် အပတ်စဉ်ဂျာနယ်ကို ဖြန့်ချိရေးပြဿနာဖြစ်နေသည့်ကြားမှ ပြန်လည်ဖြန့်ချိသည်"၊ Myanmar Times, 28 January 2015; "NLD မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးကော်မတီဖွဲ့စည်း"၊ Myanmar Times, 13 February 2015.

တစ်ဖန် မဲအများဆုံးရသူ အနိုင်စနစ်ကလည်း ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီ၏ အရုံးကိုသာ ဖြစ်ပေါ်စေလိမ့်မည်။

(ဃ) မဲဆန္ဒနယ်မြေများ

မဲဆန္ဒနယ်မြေများ သတ်မှတ်ရန် လုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်ဆင့်ကို အခြေခံဥပဒေတွင် ပြဌာန်းထားပြီး ဖြစ်ပါသည်။ အမျိုးအစား လေးမျိုးရှိပါသည် -

- **ပြည်သူ့လွှတ်တော်** ။ မြို့နယ်ပေါင်း ၃၃၀ တွင် မဲဆန္ဒနယ်မြေတစ်ခုစီရှိပါသည်။ ကျန်ရှိသော ၁၁၀ နေရာမှာ တပ်မတော်မှ ခန့်အပ်သော တိုယ်စားလှယ်များအတွက် ဖြစ်ပါသည်။
- **အမျိုးသားလွှတ်တော်** ။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ၁၄ ခု အတွက် တစ်ခုစီလျှင် မဲဆန္ဒနယ်မြေ ၁၂ ခုစီ သတ်မှတ်ထားပြီး စုစုပေါင်း ၁၆၈ နေရာ ရှိပါသည်။ မြို့နယ်များကိုပေါင်း၍ မဲဆန္ဒနယ်မြေတစ်ခုအဖြစ် သို့မဟုတ် မြို့နယ်တစ်ခုကို တစ်ခုစီ၏ လူဦးရေကိုကြည့်ကာ နှစ်မြို့နယ်အဖြစ် လုပ်ဆောင်ပါသည်။ ကျန်ရှိသော ၅၆ နေရာမှာ တပ်မတော်မှ ခန့်အပ်သော ကိုယ်စားလှယ်များအတွက်ဖြစ်ပါသည်။
- **ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်များ** ။ မြို့နယ်တစ်ခုစီကို ခန့်မှန်းခြေတူညီသော လူဦးရေဖြင့် မဲဆန္ဒနယ်မြေနှစ်ခုခွဲပါသည်။⁷³ နေပြည်တော်ရှိ မြို့နယ်များမှာ သ မွတမှ တိုက်ရိုက်စီမံခန့်ခွဲသော ပြည်ထောင်စုနယ်မြေဖြစ်သောကြောင့်မပါဝင်ပါ။ အခြားလွှတ်တော်များကဲ့သို့ပင် လေးပုံတစ်ပုံသောနေရာမှာ တပ်မတော်မှ ခန့်အပ်သော ကိုယ်စားလှယ်များအတွက်ဖြစ်ပါသည်။⁷⁴
- **လူနည်းစုအတွက် ထပ်တိုးနေရာများ** ။ အခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၆၁ နှင့်အညီ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်များတွင် လူနည်းစုမဲဆန္ဒနယ်မြေများ သတ်မှတ်ထားပါသည် (အောက်တွင်ကြည့်ပါ)။ ၂၀၁၀ တွင် ထိုသို့သော မဲဆန္ဒနယ်မြေ ၂၉ ခု သတ်မှတ်ထားပြီး ၎င်းတို့၏ နယ်မြေများမှာ သက်ဆိုင်ရာပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီး တစ်ခုစီတွင်ရှိပါသည်။

အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မဲဆန္ဒနယ်မြေများမှာ အုပ်ချုပ်ရေးနယ်မြေအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။ လူဦးရေအပေါ်မူတည်၍ များစွာကွဲပြားခြားနားပါသည်။ မဲဆန္ဒရှင်များ ခွဲဝေထားမှုမှာ သိသာစွာ ပင်မညီမျှမှုရှိပါသည် -

- ဤကိစ္စကို အမျိုးသားလွှတ်တော်တွင် သေချာစွာ စဉ်းစားရန်လိုအပ်ပါသည်။ အခြေခံဥပဒေအရ အမျိုးသားလွှတ်တော်တွင် လူဦးရေကို ထည့်သွင်းစဉ်းခြင်းမရှိပဲ ပြည်နယ်နှင့်

---

⁷³ ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော် ရွေးကောက်ပွဲဥပဒေ ပုဒ်မ ၄ ။ မြို့နယ်ကို ကျေးရွာနယ်နိမိတ်တလျှောက်မှ ခွဲသည်။
⁷⁴ အရွေးချယ်ခံရသော မဲဆန္ဒနယ်မြေများ၏ သုံးပုံတစ်ပုံနှင့် ညီမျှသော (ထို့ကြောင့် လွှတ်တော်တွင်စုစုပေါင်း၏ လေးပုံတစ်ပုံ) နေရာများကို တပ်မတော်မှ ခန့်အပ်မည့်သူများအတွက်ချန်ထားရပါသည်။

တိုင်းဒေသကြီးကို အညီအမျှ ကိုယ်စားပြုခွင့်ပြုထားပါသည်။ ရလဒ်အားဖြင့် မြန်မာ အများစုနေထိုင်သော တိုင်းဒေသကြီးများမှလွဲ၍ တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများနေထိုင် သော ပြည်နယ်များတွင် ကိုယ်စားပြုမှု ပိုမိုများပြားစွာ ရရှိကြပါသည်။ ရှမ်းပြည်နယ်မှ လွဲ၍ ကျန်တိုင်းရင်းသားပြည်နယ်များမှာ ကိုယ်စားပြုခွင့် ပိုမိုရရှိပါသည်။ တနင်္သာရီ တိုင်းဒေသကြီးမှလွဲ၍ ကျန်တိုင်းဒေသကြီးအားလုံးမှာ လုံလောက်သော ကိုယ်စားပြု ခွင့် မရကြပေ။⁷⁵

- ပြည်သူ့လွှတ်တော်တွင် မဲဆန္ဒနယ်မြေခွဲဝေမှု မညီမျှခြင်းမှာ အုပ်ချုပ်ရေးတွင် အသုံးပြုသော နယ်နိမိတ်များကိုပင် မဲဆန္ဒနယ်မြေခွဲရာတွင် အသုံးပြုရန် ဆုံးဖြတ်ခြင်း၏ ရလဒ်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အချို့လူနည်းစုများအတွက် လိုသည်ထက်ပို၍ ကိုယ် စားလှယ်နေရာ ရကြပါသည်။ လူနည်းစုဒေသများတွင် လူဦးရေနည်းသော မြို့နယ်အ များအပြားရှိနေပါသည်။ ပြည်သူ့လွှတ်တော်တွင် ကိုယ်စားလှယ်နေရာချထားမှု မညီမျှ မှုအတွက် အကြီးဆုံးနှင့် အသေးဆုံးမဲဆန္ဒနယ်မြေများကို အချိုးချကြည့်ပါက ၄၈၀:၁ ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရမည်ဖြစ်ရာ နိုင်ငံတကာသတ်မှတ်ချက်နှင့် ယှဉ်၍စဉ်းစားပါက အလွန်မြင့်မားသည်ကို တွေ့ရပါမည်။⁷⁶

ထိုကဲ့သို့သော ပုံသဏ္ဍာန်မမှန်မှုများမှာ ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ လုပ်ဆောင်ထားခြင်း မဟုတ် သည်တိုင် ရွေးကောက်ပွဲစနစ်တစ်ခုလုံး၏ တရားမျှတမှုနှင့် ရွေးကောက်ပွဲကို အများအသိအ မှတ်ပြုမှုတို့တွင် အားနည်းစေပါသည်။ ကိုယ်စားလှယ်လောင်း ခွဲဝေနေရာချထားမှုကို မှားယွင်း စွာလုပ်ဆောင်မှုကို အကြောင်းပြု၍ စည်းရုံးရေးအတွက် ပစ်မှတ်ထားခြင်း သို့မဟုတ် ရွေး ကောက်ပွဲဆိုင်ရာချုပ်ကိုင်မှုများ လုပ်ဆောင်ရာတွင် အခွင့်ကောင်းယူခြင်းများဖြစ်လာနိုင်ပါ သည်။ အားလုံးညီညီမျှမျှခွဲဝေနိုင်ခဲ့သည်ဆိုပြီးတော့ လူဦးရေများသော နေရာထက်စာလျှင် နည်းသောနေရာတွင် မဲပေးမည့်သဘောထားအပေါ် (တရားဝင်နည်းဖြင့်ဖြစ်စေ တရားမဝင် နည်းဖြင့်ဖြစ်စေ) ဩဇာလွှမ်းမိုးရန် ပို၍လွယ်ကူပါသည်။ ထို့ကြောင့် လွှတ်တော်နှစ်ရပ်တွင် သေး ငယ်သော မဲဆန္ဒနယ်များသည် ပါတီကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်သူများ က ဦးစားပေးအဖြစ် စောင့်ကြည့်လာနိုင်သော နေရာများဖြစ်လာနိုင်ပါသည်။ ပြည်သူ့လွှတ် တော်တွင် မဲဆန္ဒနယ်မြေခွဲဝေမှု မညီမျှခြင်းများကို ကုစားရန် အခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်မှု လိုအပ်ပါ သည်။ ထိုသို့လုပ်ဆောင်ခြင်းသည် ရှုတ်ထွေးသော ခရိုင်နယ်နိမိတ် ပြန်လည်သတ်မှတ်ရသည့် လုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်ပြီး အချိန်ယူရတတ်ကာ နယ်မြေပြန်လည်သတ်မှတ်မှုကြောင့် ပါတီတစ်ခုအပေါ် မမျှတသည့် အခွင့်အရေးပေးခြင်းကဲ့သို့သော အခြားအန္တရာယ်များဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ပါသည်။

⁷⁵ တိုင်းရင်းသားပြည်နယ် ၇ ခု ရှိသည့်အနက် ၄ ခုမှာ လူဦးရေ ၂ သန်းထက်နည်းပါသည် (ကယား ၃ သိန်း၊ ချင်း ၅ သိန်း၊ ကရင် ၁.၆ သိန်း၊ ကချင် ၁.၇ သိန်း)။ တိုင်းဒေသကြီး ၇ ခုတွင် တနင်္သာရီ (၁.၄ သိန်း) မှလွဲ၍ ၂ သန်းကျော်ပါ သည်။ ဤအစီရင်ခံစာမှ လူဦးရေကိန်းဂဏန်းများမှာ ၂၀၁၄ သန်းခေါင်စာရင်းမှ ကနဦးရလဒ်များဖြစ်သည်။
⁷⁶ ရန်ကုန်မှ လိုင်သာယာမြို့နယ်တွင် လူဦးရေ ၆၈၇,၀၀၀ ရှိ၍ ကိုကိုးကျွန်းမြို့နယ်တွင် ၁,၄၀၀ ရှိရာ ဖွဲ့စည်းမှု ၁၅၆,၀၀၀ ဦး ရှိသည်။

အခြားအဓိကကျသော စိုးရိမ်မှုတစ်ခုမှာ လူနည်းစုများအတွက် ထပ်တိုးနေရာများနှင့် ဆိုင်သော မဲဆန္ဒနယ်မြေသတ်မှတ်မှုများဖြစ်ပါသည်။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် တစ်ခုတွင် လူနည်းစုလူဦးရေသည် ၅၁,၄၀၀ ကျော်ပါက⁷⁷ ၎င်းတို့၏ ဒေသဆိုင်ရာလွှတ်တော် တွင် ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးရွေးချယ်တင်မြှောက်ခွင့်ရှိပါသည်။⁷⁸ ၎င်းကိုယ်စားလှယ်များသည် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားအသိုင်းအဝိုင်းများနှင့်ဆိုင်သော ကိစ္စရပ်များကို ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီးဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားရေးရာဝန်ကြီးများအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရ ပါသည်။ အဆိုပါဝန်ကြီးများ၏ ဩဇာနှင့် ပါဝါမှာ အကန့်အသတ်ရှိနေသော်ငြားလည်း ၎င်းတို့မှာ ပိုမို၍ ထင်ရှားလာခြင်းကြောင့် ရွေးကောက်ပွဲအပြီးတွင်လည်း ဤပုံစံအတိုင်းဆက်သွားဖွယ်ရှိ ပါသည်။ ၂၀၁၀ ခုနှစ်က ၎င်းတို့အတွက် မဲဆန္ဒနယ်မြေ ၁၉ ခု သတ်မှတ်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုမရှိသည့် ကိစ္စရပ်သုံးခုရှိပါသည် -

- ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအတွက် စဉ်းစားရာတွင် မည်သည့်တိုင်းရင်းသားများက သတ်မှတ်ချက်ပြည့်မီသည်ဆိုသည်မှာ ရှင်းလင်းမှုမရှိပေ။ တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုထား သော တိုင်းရင်းသား ၁၃၅ မျိုးရှိနေရာ များစွာအငြင်းပွားဖွယ်ရှိနေပြီး စာရင်းအရ များစွာ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့် တိုင်းရင်းသားများစွာ ရှိနေပါသည်။ ထိုအထဲမှ အဓိက တိုင်းရင်းသားရှစ်မျိုး (ဗမာနှင့် တိုင်းရင်းသားပြည်နယ် ၇ ခုမှ လူမျိုး⁷⁹) ရှိပြီး ကျန် တိုင်းရင်းသားများမှာ အဆိုပါအဓိကတိုင်းရင်းသား ၈ မျိုးမှ ဆင်းသက်လာသော အုပ်စု များဖြစ်သည်။ အချို့ကိစ္စရပ်များတွင် အဓိကတိုင်းရင်းသားလူမျိုးကိုသာ အသုံးပြုပါ သည် (ဥပမာ - မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၊ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးနှင့် ရခိုင်ပြည်နယ်တို့ တွင် လူနည်းစုကိုယ်စားလှယ်လောင်းနေရာအတွက် ချင်းလူမျိုးကိုသာ သတ်မှတ်ပါ သည်။ ချင်းလူမျိုးမှ ဆင်းသက်သော အုပ်စုထဲမှ တစ်မျိုးမျိုးကို မစဉ်းစားပေ)။ အချို့ တွင် အုပ်စုခွဲများကို ကိုယ်စားလှယ်လောင်းနေရာပေးရန် သဘောတူသည် (ဥပမာ - ရှမ်း၏ အုပ်စုခွဲများဖြစ်သည့် အခါလူမျိုးနှင့် လားဟူလူမျိုး)။ ပို၍ရှုတ်ထွေးစရာမှာ ရှမ်း ပြည်နယ်တွင် ကချင်နှင့် လီဆူးလူမျိုးနှစ်ခု စလုံးအတွက် လူနည်းစုကိုယ်စားလှယ် နေရာပေးထားခြင်းဖြစ်သည်။ တကယ်တမ်းတွင် လီဆူးမှာ ကချင်လူမျိုး၏ အုပ်စုခွဲ ဖြစ်ပါသည်။ ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်၏ အဆိုအရ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအတွက် အကြုံးဝင်မည့် အမျိုးအစားသတ်မှတ်မှုများမှာ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဝန်ကြီးဌာန၏ တာဝန် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုပါသည်။⁸⁰

⁷⁷ သတ်မှတ်ချက်မှာ နိုင်ငံ့လူဦးရေ၏ ၀.၁ ရာခိုင်နှုန်း ဖြစ်သည်။ ၂၀၁၄ သန်းခေါင်စာရင်း အစမ်းစာရင်းအရ ၅၁.၄ သန်း ဖြစ်ပြီး နောက်ဆုံးစာရင်းကို ၂၀၁၄ မေလတွင် ထုတ်ပြန်မည်ဖြစ်သည်။
⁷⁸ ထိုသို့ပေးခြင်းမှာ ၎င်းတို့သည် ထိုတိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်၏ အဓိကအုပ်စုမဟုတ်သည့်ပြင် ထိုဒေသ တွင် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသမရှိသူများဖြစ်သည်။
⁷⁹ ချင်း၊ ကချင်၊ ကယား၊ ကရင်၊ မွန်၊ ရခိုင်နှင့် ရှမ်း
⁸⁰ Crisis Group အင်တာဗျူး - ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်၊ နေပြည်တော်၊ ဧပြီ ၂၀၁၅။

- လူနည်းစုကိုယ်စားလှယ်လောင်းအတွက် ပြည့်မီရမည့် လူဦးရေသတ်မှတ်ချက်ကို ဆုံးဖြတ်ရန် လူဦးရေကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များ ဘယ်ကရသည် ဆိုသည်မှာ လည်း ရှင်းရှင်းလင်းလင်းမသိရပေ။ သီအိုရီအရ ၂၀၁၄ သန်းခေါင်စာရင်းတွင် အမှားအယွင်းများရှိသော်လည်း ၎င်းသည် ကြောင်းကျိုးဆီလျော်ပြီး ပွင့်လင်းမြင်သာသည့် အခြေခံလူဦးရေစာရင်းကို ပေးနိုင်ပါသည်။ သို့သော်လည်း သန်းခေါင်စာရင်းတွင် တိုင်းရင်းသားနှင့်ဆိုင်သော အချက်အလက်များမှာ အစောဆုံး ၂၀၁၆ ထိတိုင် ထုတ်ပြန်နိုင်ဦးမည့် သဘောမရှိပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအားဖြင့် ဤကိစ္စများသည် ရွေးကောက်ပွဲတွင် နိုင်ငံရေးအရ ထိလွယ်ရလွယ်ကိစ္စရပ်များ ဖြစ်လာနိုင်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ကမူ ၎င်းသည် လူဦးရေနှင့်ပတ်သက်သော ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များ ပေးရန်တာဝန်ရှိသည့် လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးနှင့် လူဦးရေဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနမှ အချက်အလက်ပေးပို့မှုကို စောင့်ဆိုင်းကြောင်း ဆိုပါသည်။ သို့သော် အချက်အလက်များမှာ စနစ်မကျမှု၊ အများပြည်သူ သိရှိမှုမရှိခြင်းတို့ကြောင့် အများကလက်ခံမှုမရှိပေ။⁸¹
- ထိုမဲဆန္ဒနယ်များအတွက် မည်သူက မဲပေးရန် သတ်မှတ်ချက်ပြည့်မီသည်၊ ၎င်းကို မည်သူက ဆုံးဖြတ်သည် ဆိုသည်များမှာ ရှင်းလင်းသိကွဲမှုမရှိပေ။ ထိုမဲဆန္ဒနယ်များ အတွက် သီးခြားမဲဆန္ဒရှင်စာရင်း ပြုစုထားသည့်ပုံမရှိပေ။ အမျိုးသားမှတ်ပုံတင်ကတ် ပြားတွင် မည်သည့်တိုင်းရင်းသားဖြစ်သည် ဆိုသည်ကို ဖော်ပြထားလေ့ရှိသော်လည်း မဲပေးရာတွင် ထိုကတ်ပြားကို အမြဲတစေပြသရန် လိုအပ်သည်တော့ မဟုတ်ပေ။ အချို့ကတ်ပြားများတွင် တိုင်းရင်းသားအမည်များစွာ ထည့်သွင်းထားတတ်ပါသည်။ လူနည်းစုကိုယ်စားလှယ်နေရာများအတွက် မဲပေးရန် သတ်မှတ်ချက်ပြည့်မီရေး ကိစ္စ များကို ကိုင်တွယ်ရန် မည်သည့်လမ်းညွှန်မျှ ဖော်ပြထားသည်ကို မတွေ့ရပေ။⁸²

ထိုကိစ္စအတွက် ရှင်းလင်းသော ဖော်ပြချက်များမရှိခြင်း၏ ရလဒ်အဖြစ် ၂၉ နေရာတွင် ၅ နေရာ၌ ဗမာများ အကြီးအကျယ်အနိုင်ရပါသည်။ အချို့သော တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများသည် မိမိတို့၏ တနိုင်ဆောင်ရွက်မှုများအနေဖြင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအမျိုးမျိုးတွင် မိမိတိုင်းရင်းသားလူဦးရေများကို အလွတ်သဘော သန်းခေါင်စာရင်းကောက်ယူမှုများအား ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်က လူနည်းစုကိုယ်စားလှယ်နေရာ သတ်မှတ်ရာတွင် အထောက်အကူဖြစ်ရန်နှင့် အထောက်အထားဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရန် ရည်ရွယ်လုပ်ဆောင်ကြပါသည်။ ထို့ကြောင့်မွန်ခေါင်း

⁸¹ Crisis Group Briefing, *Counting the Costs*, op. cit.; အင်တာဗျူး - ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်၊ နေပြည်တော်၊ ဧပြီ ၂၀၁၅။ သန်းခေါင်စာရင်းတွင် တိုင်းရင်းသားအချက်အလက်မှာ အငြင်းပွားဖွယ်များစွာရှိပါသည်။ လူများသည် ၁၃၅ မျိုးမှရွေးချယ်ခြင်းဖြစ်၍ 'အခြား' ဟုရွေးချယ်ခြင်း သို့မဟုတ် တိုင်းရင်းသားတစ်မျိုးထက်ပို၍ ရွေးချယ်ခြင်းများရှိတတ်ပါသည်။ တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့များနှင့်ပတ်သက်၍ အန္တရာယ်ကို တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်များက စိုးရိမ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ဥပမာအားဖြင့် သန်းခေါင်စာရင်းတွင် လူမျိုးစွဲများကို ရွေးမည့်အစား 'ကရင်' ဟုသာ ရွေးကြ ရန် စည်းရုံးခဲ့ကြသည်။

⁸² "Ethnicity without Meaning, Data without Context: The 2014 Census, Identity and Citizenship in Burma/Myanmar", Transnational Institute, February 2014, p. 12.

ဆောင်များသည် ၂၀၁၄ နိုဝင်ဘာလက တနင်္သာရီတိုင်းတွင် မွန်လူဦးရေစစ်တမ်း ကောက်ယူ
ခဲ့ရာ သတင်းထုတ်ပြန်ချက်အရ ၆၂,၀၀၀ ဦးရှိကြောင်းသိရပါသည်။⁸³ သို့သော် ထိုအထဲမှ သုံးပုံ
နှစ်ပုံခန့်မှာ တရားဝင်စာရွက်စာတမ်းများ ကိုင်ဆောင်ထားနိုင်ခြင်းမရှိကြပေ။ အများစုမှာ အမျိုး
သားမှတ်ပုံတင်ကတ်ပြားမရှိပေ။ သို့သော်အချို့ကိစ္စရပ်များတွင် ကတ်ပြားရှိသော်လည်း အခြား
တိုင်းရင်းသားအမည် (များသောအားဖြင့် ဗမာ) ရေးသွင်းထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။⁸⁴ အစီ
ရင်ခံစာတွင် မှတ်ပုံတင်ကတ်ပြားမရှိသေးသူများအား ထုတ်ပေးမှုနှုန်းမြှင့်တင်ရန်နှင့် လက်ရှိ
ကတ်ပြားများတွင် တိုင်းရင်းသားဖော်ပြချက်များ ပြောင်းလဲလိုသူများအတွက် လုပ်ထုံးလုပ်နည်း
များဖြေလျှော့ပေးရန် တောင်းဆိုမှုများပါဝင်သော အစီရင်ခံစာကို အစိုးရ၊ ဥပဒေပြုအဖွဲ့နှင့် ရွေး
ကောက်ပွဲကော်မရှင်များသို့ တင်ပြခဲ့ပါသည်။

နောက်ထပ်ရှိနေသေးသော ရှုတ်ထွေးမှုများမှာ အချို့လူများ၏ မှတ်ပုံတင်ကတ်ပြားများ
ပေါ်တွင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးအများအပြား၏ အမည်များဖော်ပြထားခြင်းရှိရာ ၎င်းကို လူနည်းစု
ကိုယ်စားလှယ်နေရာကိစ္စနှင့် မည်သို့ဆက်စပ်၍ စဉ်းစားမည်ဆိုသည်မှာလည်း ရှင်းလင်းစွာ
မသိရပေ။ အခြားအုပ်စုများကလည်း ၎င်းတို့၏ လူဦးရေကို ရေတွက်ရန် အစီအစဉ်များကို ကျ
ညာကြရာ ချင်း၊ ကရင်၊ ရှမ်းနှင့် ကမန်လူမျိုးများပါဝင်ပါသည်။⁸⁵ ထိုသို့ကိုယ်စီလုပ်ဆောင်ကြ
ခြင်းကြောင့် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းနေရာသတ်မှတ်မှုမှာ ၎င်းတို့အသီးသီး၏ ငွေကြေးဆိုင်ရာ၊
နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာနှင့် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည်ပေါ် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းမူတည်သော အ
ခြေအနေကို ဦးတည်သွားနိုင်ပါသည်။

(င) လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ

နှစ်ပေါင်း ခြောက်ဆယ်ကျော် ဖြစ်ပွားခဲ့သော ပြည်တွင်းစစ်၏ အမွေဆိုးများဖြင့် ရုန်းကန်နေရပြီး
ခိုင်မာမှုမရှိသေးသော ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကြား အခြေအနေတွင် ရှိနေဆဲ နိုင်ငံတစ်ခု၏
ရွေးကောက်ပွဲများမှာ စိုးရိမ်စရာများရှိနေသော လုပ်ငန်းတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၁၀ နှင့် ၂၀၁၂ က
ရွေးကောက်ပွဲများကဲ့သို့ လုံခြုံရေးအခြေအနေကြောင့် ရွေးကောက်ပွဲမလုပ်နိုင်သော နယ်
မြေများ ရှိနိုင်သကဲ့သို့ ရွေးကောက်ပွဲနှင့်ဆိုင်သော အကြမ်းဖက်မှုများနှင့် အခြားလုံခြုံရေးနှင့်
ဆိုင်သော စိန်ခေါ်မှုများ မည်သည့်နေရာတွင်မဆို ကြုံရနိုင်ပါသည်။ ဖွန်လတွင် ဖြစ်ကောင်း
ဖြစ်လာနိုင်သော တစ်ပြည်လုံးအပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးသဘောတူညီချက် လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်း
သည် အဆိုပါကြုံရနိုင်သည့် ပြဿနာများ၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကိုသာ ဖယ်ရှားပေးနိုင်ပါလိမ့်မည်။

⁸³ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးတွင်လည်း မွန်အသိုင်းအဝိုင်းခေါင်းဆောင်များက ထိုသို့သော
လုပ်ဆောင်မှုမျိုးလုပ်ဆောင်ခဲ့ ရာ ရန်ပုံငွေအခက်အခဲကြောင့် မွန် ၄၀၀၀၀ သာ ဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့သည်။
စီစဉ်သူများကပြောကြားရာတွင် အမှန်တ ကယ်မှု တစ်သိန်းခန့်ရှိသည်ဟုဆိုပါသည်။
⁸⁴ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးအတွက်လည်း မွန်လူဦးရေကို အလားတူကောက်ယူမှု ပြုရန် စီစဉ်ခဲ့သော်လည်း
ပြီးစီးကြောင်းမတွေ့ရသေးပေ။
⁸⁵ လူနည်းစုလူဦးရေများတွင် တရားဝင်စာရွက်စာတမ်းပေါ်မှာ ဗမာဟုရေးသွင်းထားမှုများရှိသည် ဟူသော
သတင်းများ ကို ကာလရှည်ကြာကပင် ကြားခဲ့ဘူးပါသည်။
⁸⁵ See, "Ethnicity without Meaning", op. cit. p. 14.

လုံခြုံရေးအကြောင်းပြချက်ဖြင့် ရွေးကောက်ပွဲကို ပယ်ဖျက်ခြင်းသည် အကဲဆတ်သော ကိစ္စရပ်တစ်ခုဖြစ်ပြီး ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ ကိုင်တွယ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ သို့မဟုတ်ပါက ဤသို့ သော မဲပေးခွင့် ဆုံးရှုံးခြင်းသည် ရွေးကောက်ပွဲကို အများအသိအမှတ်ပြုမှုအပေါ်လည်းကောင်း သို့မဟုတ် ရလဒ်အပြောင်းအလဲအပေါ်လည်းကောင်း သက်ရောက်မှုရှိနိုင်ပါသည်။ တိတိပပဆို ရသော် လူနည်းစုအသိုင်းအဝိုင်းများကိုမှ နိုင်ငံရေးအကြောင်းပြချက်အတွက် ရွေးချယ်၍ မျက် နာသာမပေးလိုခြင်းဖြစ်သည်ဟု ရှုမြင်မှုများထွက်ပေါ်လာနိုင်ပါသည်။ ၂၀၁၀ ခုနှစ်က ကော်မရှင် သည် မဲပေးရမည့်နယ်မြေစာရင်းမကျေညာမီ ရက်သတ္တပတ်အနည်းငယ်အလိုတွင် ရွေး ကောက်ပွဲကျင်းပနိုင်ခြင်းမရှိသည့် နယ်မြေများကို အသိပေးချက်ထုတ်ပြန်ခဲ့ရာ “ ၎င်းတို့သည် လွတ်လပ်၍ တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရန် အနေအထားမရှိ” ဟု ဆိုပါသည်။⁸⁶ အ ဆိုပါနယ်မြေအများစုမှာ တိုင်းရင်းသားနယ်စပ်ဒေသများရှိ လုံခြုံမှုမရှိသော သို့မဟုတ် ပဋိပက္ခ ဒေသများဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့တွင် ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ “ ‘ဝ’ သွေးစည်းညီညွတ်ရေးတပ် (UWSA)” ထိန်းချုပ်မှုအောက်မှ ‘ဝ’ ခွင့်မပြုသော မြို့နယ် ၄ ခု၊ ကချင်ပြည်နယ်လွတ်တော်အတွက် မဲဆန္ဒ နယ်မြေ ၂ ခုနှင့် မြို့နယ် ၃၂ မြို့နယ်အတွင်းရှိ (မဲဆန္ဒနယ်မြေ အားလုံးမဟုတ်) ကျေးရွာ ၃၀၀ ခန့် ပါဝင်ပြီး သက်ရောက်မှုအများဆုံးခံရသော ပြည်နယ်မှာ ကရင်ပြည်နယ်ဖြစ်သည်။ ရွေး ကောက်ပွဲကျင်းပရန် မဖြစ်နိုင်သော နေရာများကို တပ်မတော်က ကော်မရှင်သို့ အကြောင်း ကြားပါသည်။ အသေးစိတ် အကြောင်းပြချက်ကိုမူ ဖော်ပြခြင်းမရှိသောကြောင့် ထိုသို့ဆုံးဖြတ် ချက်ချချခြင်းနောက်ကွယ်တွင် လုံခြုံရေးကိစ္စကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရခြင်းထက်စာလျှင် နိုင်ငံရေး အကြောင်းများပါလေမလားဟူသော မေးခွန်းများထွက်ပေါ်စေပါသည်။⁸⁷

မကြာသေးမီက ကိုးကန့်ဒေသတွင် ပြင်းထန်သော တိုက်ပွဲများဖြစ်ပွားခြင်း၊ ရှမ်းပြည်နယ် မြောက်ပိုင်းနှင့် ကချင်ပြည်နယ်၏ အခြားဒေသများတွင်တိုက်ပွဲငယ်များဖြစ်ပွားနေခြင်း၊ အစိုးရ မထိန်းချုပ်နိုင်သည့်နယ်မြေအချို့ရှိနေခြင်းနှင့်⁸⁸ အခြားနယ်စပ်ဒေသများတွင် မလုံခြုံမှုရှိနေ ခြင်းများရှိနေရာ ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရန် ခက်ခဲသော သို့မဟုတ် မဖြစ်နိုင်သော မြို့နယ်နှင့် ကျေးရွာအများအပြားရှိနေနိုင်ပါသည်။ ရွေးကောက်ပွဲမကျင်းပနိုင်သည့်နေရာကို ဆုံးဖြတ်ရန် ပွင့်လင်းမြင်သာပြီး တာဝန်ခံမှုရှိသော လုပ်ငန်းစဉ်ရှိရေးသည် အရေးကြီးပါသည်။ ကော်မရှင်၏ အဆိုအရ ဆုံးဖြတ်ရန် အဓိကအချက်နှစ်ချက်ကို အသုံးပြုမည်ဟုဆိုပါသည်။ ပထမတစ်ခုမှာ ထိုဒေသတွင် မဲဆန္ဒရှင်စာရင်းပြုစုနိုင်ခြင်းရှိ မရှိဖြစ်ပြီး ဒုတိယတစ်ခုမှာ မဲပေးမှုကို စီမံခန့်ခွဲနိုင် ရန် လွတ်လပ်စွာ လှုပ်ရှားသွားလာနိုင်ခြင်းရှိ မရှိ တို့ဖြစ်ပါသည်။ အချို့ကိစ္စရပ်များတွင် ဒုတိယ

⁸⁶ “ရွေးကောက်ပွဲမကျင်းပနိုင်သောဒေသများ” ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်မှ ကျေညာချက်ငါးခု၊ ၉၉/၂၀၁၀ မှ ၁၀၃/ ၂၀၁၀၊ 16 September 2010.
⁸⁷ Crisis Group အင်တာဗျူး - ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်နှင့် အနီးကပ်အလုပ်လုပ်နေသူတစ်ဦး၊ ရန်ကင်း၊ ၂၀၁၅ ဖေဖော်ဝါရီ
⁸⁸ ထိုသို့သော ဒေသများတွင် ကချင်ပြည်နယ်မှ အစိတ်အပိုင်းများပါသကဲ့သို့ ၀ ထိန်းချုပ်သော ဒေသနှင့် မိုင်းလားမြို့ နယ်များပါလာနိုင်ပါသည်။

အချက်မှာ သက်ရောက်မှုများရှိနိုင်ပါသည်။⁸⁹ အကြောင်းမှာ ဒေသဆိုင်ရာ ရွေးကောက်ပွဲကော် မရှင်အဖွဲ့ခွဲ၏ အဖွဲ့ဝင်များမှာ တပ်မတော်သားဟောင်းများဖြစ်နေတတ်၍ ဖြစ်သည်။

ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပသည့် နေရာများတွင်ပင် လုံခြုံရေးနှင့်ဆိုင်သော ပြဿနာကြုံတွေ့ရနိုင် သည့် နယ်မြေအတော်များများရှိပါသည်။ တိုင်းရင်းသားအုပ်စုအတော်များများနှင့် တင်းမာမှုများ ရှိနေရာ ၎င်းတို့သည် ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာကိစ္စများကို ပိုမို၍ ပြဿနာကြုံရစေနိုင်ပါသည်။ သရုပ်လက္ခဏာနှင့်ဆိုင်သော နိုင်ငံရေးဖက်သို့ အားကောင်းစွာ ယိမ်းလျက်ရှိရာ တိုင်းရင်းသား များရောထွေးနေထိုင်သည့် မဲဆန္ဒနယ်မြေများမှာ ပြဿနာစတင်ပေါ်ပေါက်နိုင်သည့် အထင်အ ရှားနေရာများဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် ရှမ်းနှင့် ပအိုဝ်း၊ ရှမ်းနှင့် ကချင် တဝက်စီရောထွေးနေထိုင် သည့် နယ်မြေများဖြစ်ပါသည်။⁹⁰ တင်းမာမှုအချို့သည် အကြမ်းဖက်မှုအဖြစ် ဦးတည်သွား နိုင်သည့် အန္တရာယ်အမှန်တကယ်ရှိနေပါသည်။

နိုင်ငံရေးပါတီနှစ်ခုကြား (သို့မဟုတ် ထိုထက်ပို၍) တွင် တိုင်းရင်းသားနယ်မြေတစ်ခုတည်း၌ ကိုယ်စားပြုမှုရရန် ကြိုးပမ်းကြရင်း အကြမ်းဖက်မှုများဖြစ်လာနိုင်သည့် အန္တရာယ်လည်းရှိပါ သည်။ အထူးသဖြင့် ပါတီတစ်ခုခုက ပိုမိုရင်းနှီးသော အဆက်အသွယ်များရှိနေသည့် သို့မဟုတ် လက်နက်ကိုင်အုပ်စုတစ်ခုက ပိုမိုကြီးမားသော ထောက်ခံမှုပြုနေသည့် နေရာများတွင်ဖြစ်ပါ သည်။ အခြေခံဥပဒေနှင့် ရွေးကောက်ပွဲဥပဒေများတွင် နိုင်ငံရေးပါတီများကို တရားမဝင်အဖွဲ့ အစည်းများ သို့မဟုတ် လက်နက်ကိုင်အုပ်စုများနှင့် ချိတ်ဆက်ခြင်းမပြုရန်တားမြစ်ထားပြီး ပါတီမှတ်ပုံတင်ဖျက်သိမ်းခံရနိုင်သည်အထိ အပြစ်ပေးခံရနိုင်သည်ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။⁹¹ ထို့ ကြောင့် ၎င်းတို့သည် တားမြစ်ထားသူများနှင့် အချိတ်အဆက်ရှိကြောင်း ကျေညာထားသူများ သို့မဟုတ် အချိတ်အဆက်ရှိသည့် ပြည်သူများနှင့် ရှောင်ရှားရပါမည်။ သို့သော်လည်း တစ်နိုင်ငံ လုံးအပစ်ရပ်စာချုပ်လက်မှတ်ရေးထိုးပြီးပါက လက်မှတ်ရေးထိုးသော လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များ သည် တရားမဝင်အဖွဲ့အစည်းစာရင်းမှ ပယ်ဖျက်ခံရမည်ဖြစ်ရာ အခြေအနေမှာပြောင်းသွားနိုင် သည်။ သို့သော် လက်ရှိတရားမဝင်အဖွဲ့များတွင် ဆင်ဆင်ခြင်ခြင်ပြုလုပ်သော အချိတ်အဆက် များ သို့မဟုတ် ပုံမှန်မဟုတ်သော အချိတ်အဆက်များမရှိဟု မဆိုလိုပေ။ အချို့လက်နက်ကိုင် အုပ်စုများသည် ထိုသို့သော အချိတ်အဆက်ကြောင့်မဟုတ်ပဲနှင့်ပင် ပါတီတစ်ခုအား ပိုမိုနှစ် သက်မှုရှိနေနိုင်ပါသည်။

⁸⁹ Crisis Group အင်တာဗျူး - ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်၊ နေပြည်တော်၊ ၂၀၁၅ ဇူလိုင်၊ ၎င်းမှာ ၂၀၁၀ ပြည်သူ့လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲဥပဒေ အပိုဒ် ၅၀ (၂၀၁၁ တွင်ပြင်ဆင်) နှင့်အညီဖြစ်ပြီး အမျိုးသားလွှတ်တော်နှင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ဥပဒေနှင့်လည်းညီပါသည်။
⁹⁰ ဥပမာ- မောက်မယ်မြို့နယ်တွင် “ပအိုဝ်းခေါင်းဆောင်က ရှမ်းသူပုန်များသည် သူ့စစ်သားများကို ဖမ်းဆီးထားသည်ဟု သော စွပ်စွဲချက်အပေါ် စိုးရိမ်မှုရှိသည်”, The Irrawaddy, 22 September 2014; “ရှမ်းနှင့် ပအိုဝ်းကြားတွင် ဆွေးနွေး ပွဲပျက်”, Myanmar Times, 24 November 2014; and “ကချင်ပြည်နယ်မှ ပဋိပက္ခအတွင်း ရှမ်းနီများ ပိတ်မိ”, Myanmar Times, 16 November 2012.
⁹¹ အခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၀၇ (ခ)

ဤသို့သောအခြေအနေသည် ပါတီများ သို့မဟုတ် မဲဆန္ဒရှင်များဆီသို့ ဖိအားများ၊ ခြိမ်းခြောက်မှုများ သို့မဟုတ် အကြမ်းဖက်မှုများအဖြစ် ရလဒ်များ ထွက်လာနိုင်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် လွှတ်တော်တွင် အကြီးဆုံးတိုင်းရင်းသားပါတီဖြစ်သည့် ရှမ်းအမျိုးသားဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ (SNDP) မှခေါင်းဆောင်က ပြိုင်ဖက်ဖြစ်သည့် ရှမ်းအမျိုးသားများ ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် (SNLD) ကို အချို့နေရာများတွင် ရှမ်းပြည်တပ်မတော် - မြောက် (SSA - North) က အထောက်အပံ့ပေးနေသည်ဟု ပြောကြားမှုရှိခြင်းသည် ၎င်း၏အဖွဲ့ဝင်များကို ခြိမ်းခြောက်သည့်ဆီသို့ ဦးတည်နိုင်သည်။⁹² အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ကလည်း ပအိုဝ်းအမျိုးသားအဖွဲ့အစည်း၏ ခြိမ်းခြောက်မှုကြောင့် ပအိုဝ်းကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသတွင် ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်ခြင်းမပြုနိုင်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ဘူးပါသည်။⁹³

နောက်ဆုံးဆိုရလျှင် လက်နက်ကိုင်အုပ်စုတစ်ခုသည် ရွေးကောက်ပွဲနှင့်ဆိုင်သော အကြောင်းကြောင့်မဟုတ်ပဲ လူအများစိတ်ဝင်စားမှုရစေရန်နှင့် အစိုးရကို နိုင်ငံရေးအရ ထိခိုက်စေရန် ရွေးကောက်ပွဲနေ့တွင်မှ ရွေးချယ်၍ တိုက်ခိုက်လာနိုင်ခြင်းသည် မဖြစ်နိုင်ဟုမဆိုနိုင်ပေ။ ဤသို့သော အဖြစ်အပျက်မျိုး ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီ ညနေက ဖြစ်ခဲ့ဘူးပါသည်။ ထိုစဉ် ကကရင်ခွဲထွက်အုပ်စုတစ်ခုသည် နယ်စပ်မြို့များဖြစ်သော မြဝတီနှင့် ဘုရားသုံးဆူတို့ကို တိုက်ခိုက်ခဲ့ပါသည်။⁹⁴

⁹² “လွန်ခဲ့တဲ့ ငါးနှစ်ကဆိုရင် လူတွေက နိုင်ငံရေးဆိုရင်ကြောက်ကြတယ်”၊ Myanmar Times က SNDP ဥက္ကဋ္ဌနှင့် အင်တာဗျူး၊ 23 March 2015 ကြည့်ပါ။

⁹³ နောက်ခံအကြောင်းအတွက် ကြည့်ရန်၊ “မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းမှာ NLD အဖွဲ့ဝင်တွေဟာ သေနတ်နဲ့ချိန်ပီးအဖွဲ့ဝင်အဖြစ်က နုတ်ထွက်ဖို့ ခြိမ်းခြောက်ခံရတယ်”， The Irrawaddy, 23 May 2013. ပအိုဝ်းအမျိုးသားအဖွဲ့သည် အပစ်ရပ်ထားသော လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ဖြစ်သကဲ့သို့ တရားဝင်တည်ထောင်ထားသော နိုင်ငံရေးပါတီလည်းရှိသည်။

⁹⁴ “Burma’s new government: Prospects for governance and peace in ethnic states”， Transnational Institute, May 2011.

V. အများအသိအမှတ်ပြုသော ရွေးကောက်ပွဲတစ်ခုဖြစ်နိုင်ခြေ

(က) ဆန္ဒမဲပေးခြင်း

အများအသိအမှတ်ပြုပြီး အားလုံးပါဝင်သည့် ငြိမ်းချမ်းသော ရွေးကောက်ပွဲတစ်ခုအဖြစ် ဖော်ဆောင်ရေးအတွက် အဓိကကျသော စိန်ခေါ်မှုများစွာရှိနေပါသည်။ တစ်နိုင်ငံလုံး အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးကို လက်မှတ်ရေးထိုးနိုင်ခြင်းသည် လက်တွေ့မြေပြင်တွင် ယုံကြည်မှုနှင့် လုံခြုံရေး၌ တိုးတက်မှုများရနိုင်သော်လည်း အချို့ပဋိပက္ခသက်ရောက်မှုဒဏ်ခံစားရသော ဒေသများမှ အခက်အခဲများကို ဖြေရှင်းပေးနိုင်ပေ။ မကြာသေးမီနှစ်များအတွင်းက ရခိုင်ပြည်နယ်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းတို့တွင် ပြင်းထန်သော လူမျိုးရေးနှင့် ဘာသာရေးတင်းမာမှုများ ဖြစ်ပွားခဲ့ရာ ရွေးကောက်ပွဲကဲ့သို့သော နိုင်ငံရေးအရ ခံစားမှုများမြင့်တက်နေသော ဝန်းကျင်အခြေအနေမျိုးတွင် အဆိုပါတင်းမာမှုများ ပြန်လည်ထွက်ပေါ်လာနိုင်ပါသည်။ ပို၍ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ဆိုရလျှင် မဲဆန္ဒရှင်များက အစိုးရအင်စတီကျူးရှင်းများအပေါ် ယုံကြည်မှုအဆင့်နိမ့်နေပြီး ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်အပေါ်တွင်လည်း ဘက်လိုက်မှုရှိလိမ့်မည်ဟုလည်းကောင်း၊ အစိုးရ၊ USDP တို့နှင့် နိုင်ငံရေးအရ နီးကပ်သော ဆက်ဆံရေးရှိလိမ့်မည် (အမျိုးသားအဆင့်တွင်သာမက ဒေသဆိုင်ရာအဆင့်တွင်ပို၍ နီးကပ်မှုရှိလိမ့်မည်) ဟုလည်းကောင်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ယူဆထားကြသည်။

သို့သော်ကော်မရှင်သည် အများအသိအမှတ်ပြုသော ရွေးကောက်ပွဲတစ်ခုအဖြစ် လုပ်ပေးနိုင်သမျှဖော်ဆောင်ပေးရန် ဆုံးဖြတ်ထားပုံရပြီး ယခုအချိန်အထိ အသိအမှတ်ပြုရလောက် အောင်ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်မှုများရှိနေပါသည်။ လုံခြုံရေးကိစ္စရပ်သည် ဦးစား ပေးရမည့် ကိစ္စရပ်အဖြစ်ထွက်ပေါ်လာရာ ကော်မရှင်အတွက်သာမက လုံခြုံရေးဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အစိုးရအတွက်ပါ ဦးစားပေးဖြစ်လာပါသည်။ ပြီးခဲ့သည့် မတ်လ ၂၇ ရက်နေ့က တပ်မတော်နေ့စစ်ရေးပြအခမ်းအနားတွင် တပ်မတော်ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးမင်းအောင်လှိုင်က အများအသိအမှတ်ပြုသော ဒီမိုကရက်တစ်ရွေးကောက်ပွဲများကို အကူအညီပေးရန်ကတိပြုခဲ့ပါသည်။ မတည်မငြိမ်ဖြစ်မှု သို့မဟုတ် မဲပေးမှုကို လက်နက်ဖြင့် ခြိမ်းခြောက်မှုများရှိပါက သည်းခံလိမ့်မည် မဟုတ်ကြောင်းသတိပေးခဲ့ပါသည်။⁹⁵ အစောပိုင်းကလည်း သမ္မတက လက်နက်ကိုင်အုပ်စုခေါင်းဆောင်များကို ငြိမ်းချမ်းသော ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်မြောက်မှု သေချာစေရေးအတွက် ကူညီကြရန် တောင်းဆိုခဲ့ပါသည်။⁹⁶

ပဋိပက္ခများနှင့် လုံခြုံရေးကိစ္စများကဲ့သို့သော ကြုံတွေ့လာရနိုင်သည့်ပြဿနာများအပြင် ကော်မရှင်အနေဖြင့် ကြုံတွေ့နေရသည့် စိန်ခေါ်မှုမှာ စွမ်းဆောင်ရည်ဖြစ်ပါသည်။ ယခုအချိန်ကဲ့သို့သော နိုင်ငံရေးအရအသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလတွင် တစ်ဦးချင်းပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် နိုင်ငံ

⁹⁵ "Myanmar army commander pledges successful elections", Associated Press, 27 March 2015.
⁹⁶ "သမ္မတက တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်များနှင့်တွေ့၊ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးအမြန်သဘောတူရန် မျှော်လင့်", The Irrawaddy, 5 January 2015.

ရေးပါတီအများအပြား၏ ပြိုင်ဆိုင်မှုမှာ ပြင်းထန်ပါသည်။ ပုံမှန်မဟုတ်သော အဖြစ်အပျက်များ ဖြစ်လာနိုင်ဖွယ်ရှိပြီး စိတ်အားထက်သန်လွန်းမှုကြောင့်ပင်လျှင် ဖြစ်လာနိုင်ရာ ကော်မရှင်နှင့် ကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲများသည် ရှိသမျှ စွမ်းဆောင်ရည်ကိုထုတ်၍ ဖျစ်ညှစ်ကိုင်တွယ်ရဖွယ်ရှိသည်။ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့အစည်းများရော မဲဆန္ဒရှင်များတွင်ပါ ဒီမိုကရက်တစ်ရွေးကောက်ပွဲအတွေ့အကြုံနည်းပါးပြီး ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာအသိပညာလည်း နည်းပါးလှပါသည်။ တိတိပပဆိုရ သော် ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာဥပဒေများကိုယ်နှိုက်က ရှုတ်ထွေးမှုရှိနေရာ အချို့အစိုးရဌာနများ အနေဖြင့် အသေးစိတ်ရှင်းလင်းမှုများပြုလုပ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် မဲဆန္ဒရှင်ပညာပေး လုပ်ငန်းမှာ မရှိမဖြစ်အရေးပါလှပါသည်။

လုပ်ငန်းစဉ်မှာ ယေဘုယျအသိအမှတ်ပြုဖွယ်ဖြစ်သော်လည်း ရလဒ်အပေါ်လက်သင့်ခံမှုမှာ လုပ်ငန်းစဉ်အပေါ်အသိအမှတ်ပြုမှုအပြင် ရလဒ်များသည် အားလုံးမျှော်မှန်းချက်နှင့် ကိုက်ညီမှု မည်မျှရှိသည် ဆိုသည်အပေါ်လည်း မှုတည်ပါလိမ့်မည်။ ပြီးခဲ့သော ရွေးကောက်ပွဲများ၌ ရလဒ်ကို မဲပေးပြီး ရက်အနည်းငယ်အကြာတွင်မှ နိုင်ငံပိုင်သတင်းစာများတွင် အချပ်ပိုဖြင့် ကျေညာလေ့ရှိသော်လည်း ယခုမှ ရလဒ်ထုတ်ပြန်မှု မြန်နိုင်သမျှနှင့် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ဖြစ်စေရန် အထောက်အကူပြုမည့် ရလဒ်စိမ့်ခန့်ခွဲသည့်အဖွဲ့နှင့် မီဒီယာစင်တာများရှိမည်ဖြစ်ပါသည်။ ပထမဆုံးရလဒ်များမှာ မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းမှ မြို့များဖြစ်ဖွယ်ရှိပါသည်။ ထိုဒေသများသည် NLD အပေါ် ကနဦးစိတ်ဝင်စားအားဖြစ်စေနိုင်မည့် အမာခံဒေသများဖြစ်ပါသည်။ ပိုမိုဝေးလံသော အရပ်များ၊ အထူးသဖြင့် တိုင်းရင်းသားနယ်မြေများမှ မဲဆန္ဒနယ်များ၏ ရလဒ်ကျေညာရာတွင်မူ NLD ၏ ဦးဆောင်မှု လျော့ကျနိုင်ပါသည်။ ဤသို့သော အခြေအနေမျိုးတွင် နောက်ကွယ်မှ ထိန်းချုပ်မှုများရှိနိုင်သည်ဆိုသည့် ထင်မြင်မှုများထွက်ပေါ်လာနိုင်ပြီး အချို့အုပ်စုများ၏ ရလဒ်ကို လက်သင့်ခံမှုအပေါ် အနုတ်လက္ခဏာဆောင်သော သက်ရောက်မှုများရှိနိုင်ပါသည်။⁹⁷

(ခ) နောက်ထပ် ဘာဆက်ဖြစ်မလဲ

မည်သို့ဆိုစေ ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်အနေဖြင့် အခြေခံဥပဒေ၏ အကန့်အသတ်များရှိနေသည့်ကြားတွင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အများလက်ခံနိုင်သည့် ရွေးကောက်ပွဲများ အဘယ်ကြောင့် မဖော်ဆောင်နိုင်သနည်း ဆိုသည့်အတွက် အခြေခံကျသော အကြောင်းပြချက်များမရှိပေ။ လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုလုံးအပေါ် ရှုမြင်နိုင်မှု ရှိ မရှိမှာလည်း ရွေးကောက်ပွဲ မဲပေးခြင်းဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များကိုကြည့်ရှုဖြင့် လုံလောက်မှုမရှိပေ။ အများစုက ရွေးကောက်ပွဲများသည် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး လုပ်ငန်းစဉ်ကို မည်မျှအတိုင်းအတာအထိ ဖော်ဆောင်ပေးနိုင်သည်ကို ကြည့်၍ အကဲဖြတ်ကြလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ တိတိပပဆိုရသော် တိုင်းပြည်ကို မည်သူ့နောက်ထပ်အုပ်ချုပ်မည် ဆိုသည်ကို ကြည့်ကြလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ ရွေးကောက်ပွဲနေ့မှ နောက်အစိုးရသစ်သို့ အာဏာမလွှဲပြောင်းပေးမိစပ်ကြား လေးလကျော်ကျော်အတွင်း တင်းမာမှုအများအပြားပေါ်ထွက်လာနိုင်သည်။ ဤ

⁹⁷ Crisis Group အင်တာဗျူး - ရွေးကောက်ပွဲအတွက် အကူအညီပေးနေသော နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများ၊ ရန်ကုန်၊ ၂၀၁၅ မတ်လ။

ကာလအတွင်း တင်းမာမှုဖြစ်နိုင်သည့် ထင်ရှားသော အကြောင်းများရှိနေရာ မဲဆန္ဒနယ်များ၏ မျှော်လင့်ချက်များနှင့် ဆက်စပ်နေပါသည်။

□ *USDP* နှင့် *ယခင်အာဏာပိုင်ဟောင်းများ* ။ ရွေးကောက်ပွဲများသည် နိုင်ငံရေးအရ အဓိကကျသော အပြောင်းအလဲများဖြစ်ပေါ်သည့် ပွိုင့်ဖြစ်ရာ *USDP* အနေဖြင့်က လည်း လွှတ်တော်များတွင် ၎င်းတို့၏ လွှမ်းမိုးမှု ပြီးဆုံးတော့မည်ဟု ရှုမြင်လိမ့်မည်ဖြစ် သည်။ ၎င်းတို့ ရှုံးနိမ့်မည်ဟု အတိအကျခန့်မှန်းရန်မလွယ်ကူပေ။ သို့သော် *USDP* ၏ အများမနှစ်သက်သည့် အာဏာရှင်စနစ်ဟောင်းနှင့် အနီးကပ်ဆက်စပ်မှုရှိခြင်း၊ ဒေါ် အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့် *NLD* ၏ လူကြိုက်များမှု၊ တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုပါတီများ၏ စနစ်တကျစည်းထားနိုင်မှုနှင့် မဲအများဆုံးရသူ အနိုင်ရသည်စနစ် (the first-past-the-post system) ၌ ရှိနေသည့် အားနည်းချက်များ စသည့် အချက်များသည် ၎င်း တို့ကြီးမားစွာ ရှုံးနိမ့်နိုင်သည့် အကြောင်းရင်းအစုအပေါင်းဖြစ်လာနိုင်သည်။ သို့သော် လည်း အစိုးရ၊ လွှတ်တော်များနှင့် တပ်မတော်မှ လက်ရှိပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးသမား ခေါင်းဆောင်များ ပြန်လည်ပေါင်းစည်းမည်ဆိုပါက *USDP* တစ်ခုလုံးအနေဖြင့် မည်သို့ ဖြစ်သွားမည်ဆိုသည်နှင့် ရှေးရိုးဆန်သော အာဏာပိုင်ဟောင်းများက မည်သို့တုန့်ပြန် ကြမည် ဆိုသည်တို့ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်းသိရှိရန် မလွယ်ပေ။ ရွေးကောက်ပွဲများနှင့် အာဏာမလွှဲစိစပ်ကြားကာလသည်လည်း ရှည်လျားသဖြင့် ရှုထောင့်များ ထွက်ပေါ် လာရန် အချိန်များစွာရပါသည်။

□ *ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၊ NLD* နှင့် ၎င်းတို့ကို ထောက်ခံသူများ ။ ရွေးကောက်ပွဲရလဒ် နှင့်တိုင်းပြည်၏ ခေါင်းဆောင်ပိုင်းမှာ အဆက်အစပ်မရှိဖို့များပါသည်။ ဒေါ်အောင်ဆန်း စုကြည်၏ *NLD* သည် လွှတ်တော်တွင် အကြီးဆုံးပါတီဖြစ်ရန် အနေအထားကောင်း နေပါသည်။ ပြတ်ပြတ်သားသားနေရာရဖွယ်ရှိသည်။ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်တွင် တပ်မတော်မှ ခန့်အပ်သော ကိုယ်စားလှယ်များ ဝင်ရောက်လာမည်ဖြစ်ရာ ရွေးချယ် တင်မြှောက်သော ကိုယ်စားလှယ်များ၏ သုံးပုံနှစ်ပုံ အနိုင်ရမှသာ အများစုဟု ခေါ်နိုင် မည်သတ်မှတ်ချက်ကို ကျော်မည်ဖြစ်ပြီး မိမိတို့အစွဲက တင်သွင်းမည့် သမ္မတ အမည်စာရင်းကလည်း မဲအများစုရလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ အခြေခံဥပဒေတွင် ဖော်ပြထား ချက်အရ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် သမ္မတဖြစ်ရန် အကြီးမဝင်ပဲ ထိုအချက် သည်လည်း ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီ ပြောင်းလဲဖွယ်မရှိပေ။ *NLD* အနေဖြင့်ကလည်း “နံပါတ်နှစ်ခေါင်းဆောင်” မရှိဟု ဆိုထားရာ ၎င်းတို့၏ သမ္မတလောင်းမှာ ၎င်းတို့အဖွဲ့ ၏ ပြင်ပမှသာ ဖြစ်နိုင်သည်ဟု အဓိပ္ပာယ်ကောက်နိုင်ပါသည်။ အဖြစ်နိုင်ဆုံး ယခင်တပ် မတော်အစိုးရဟောင်းမှ အဖွဲ့ဝင်ဟောင်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးသမားသာ ဖြစ်ဖွယ်ရှိပါ သည်။ *NLD* အနေဖြင့် အသေအချာ အနိုင်ရရှိသော်လည်း အာဏာကို တိုက်ရိုက်မရ ယူနိုင်သည့် အခြေအနေမျိုးအပေါ် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၊ *NLD* နှင့် ၎င်းတို့ကို ထောက်ခံသူများက မည်သို့တုန့်ပြန်မည် ဆိုသည့်အချက်သည် ရွေးကောက်ပွဲလုပ် ငန်းစဉ်အပေါ် သဘောထားနှင့်

အစိုးရသစ်ကို အများက အသိအမှတ်ပြုမှုများအပေါ် ကြီးစွာသက်ရောက်မှု ရှိလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။

- တစ်မတော် ။ တစ်မတော်သည် အသွင်ကူးပြောင်းရေးကို အစပြုခဲ့သူဖြစ်ပြီး ဆက် လက်၍ ကျောထောက်နောက်ခံပြုပေးနေဆဲဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် ရွေးကောက်ပွဲများ ကို ထောက်ခံပြီး လုပ်ငန်းစဉ်အားနည်းမသွားစေရေးအတွက် သေချာစေရန် ကတိပြု ထားပါသည်။ သို့သော် တစ်မတော်၏ မျှော်မှန်းချက်ဘာဖြစ်သည် ဆိုသည်မှာမူ ရှင်း ရှင်းလင်းလင်းမရှိပေ။ အချို့က ခန့်မှန်းရာတွင် တစ်မတော်အနေဖြင့် မိမိတို့၏ နေရာ ကို အရေးပါသည့် USDP တို့နှင့်အတူ သေချာစေလိုသည့် သဘောရှိပြီး သို့မှသာ ယခင် အာဏာပိုင်ဟောင်းများအနေဖြင့် ပါဝါကို ဆက်ထိန်းရန် လုံလောက်မည်ဟု ယူ ဆပုံရပါသည်။ သို့သော် ထိုခန့်မှန်းသော အယူအဆကို သေချာစေမည့် အထောက်အ ထားမတွေ့ရသလို မဟုတ်နိုင်ဟု ဆိုရမည့် အချက်များလည်း မတွေ့ရပေ။ တစ်မ တော်သည် USDP ၏ အနီးကပ်မဟာမိတ် မဟုတ်သေးပေ။ သော့ချက်ကျသည့် ဥပ ဒေပြုကိစ္စရပ်အတော်များတွင် USDP ကို ဆန့်ကျင်မဲပေးခဲ့ပြီး အမျိုးသားအကျိုးစီး ပွားမဟုတ်ပဲ နိုင်ငံရေးအရအမှတ်ရရှိ သက်သက်ကိစ္စများအတွက်ဆိုလျှင် သဘောမ တူကြောင်း ထုတ်ဖော်ခဲ့ခြင်းများရှိပါသည်။⁹⁸ ၎င်းသည် USDP ကို ရွေးကောက်ပွဲနှင့် ဆိုင်သော အခွင့်အလမ်းများ မြှင့်တင်ပေးမည့် ထင်ရှားသော လုပ်ရပ်များမရှိပေ။ ဆန့် ကျင်ဖက်အနေဖြင့်အမျိုးသားလွှတ်တော်တွင် အချိုးကျကိုယ်စားပြုသည့် ရွေးကောက် ပွဲစနစ်ကိုပင် ဆန့်ကျင်ကြောင်းမဲပေးခဲ့သည်။⁹⁹ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်မှာ သမ္မတနေ ရာအတွက် ဆက်လက်ပိတ်ပင်ခံထားရပြီး သမ္မတလောင်းကို ညှိနှိုင်းရွေးချယ်ရန် ဖြစ်နေသည့် အခြေအနေမျိုးတွင် တစ်မတော်သည် NLD ၏ ကြီးမားသော အနိုင်ရ မှုကို လက်ခံရန် အဆင်သင့်ဖြစ်နေနိုင်သည်ဟု စိတ်ကူးကြည့်နိုင်ပါသည်။

ညွန့်ပေါင်းဖြစ်နိုင်ခြေနှင့်ပတ်သက်ပြီး ခန့်မှန်းမှုအများအပြားရှိပါသည်။ သို့သော် မြန်မာနိုင် င်သည် သမ္မတစနစ်ဆန်ဆန်ဖြစ်ပြီး (a quasi-presidential system) ပါလီမန်စနစ်မဟုတ်ပေ။ အနိုင်ရပါတီက အစိုးရမဖွဲ့နိုင်ပေ။ သမ္မတကိုယ်တိုင်ပင်လျှင် ရာထူးလက်ခံပြီးချိန်တွင် ပါတီ၏ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ လှုပ်ရှားမှုများကို ရပ်ဆိုင်းရပါသည်။ သမ္မတကို သမ္မတရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့အ ဖြစ် ယာယီတာဝန်ထမ်းဆောင်သော ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်က သွယ်ဝိုက်၍ ရွေးချယ်ပေးပါ သည်။ ညွန့်ပေါင်းသဖွယ်စုဖွဲ့ မှုမှာ သမ္မတရွေးချယ်ရေးမဲပေးရန်အတွက်သာလိုပါသည်။ တ ကယ်တော့ ထိုသို့ စုဖွဲ့ မှုမျိုးပင် မလိုပေ။ သမ္မတအတွက် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းသုံးဦးသာရှိရာ လွှတ်တော်ရှိ အကြီးဆုံးပါတီ၏ မဲရရှိသူ အနိုင်ရဖွယ်ရှိပါသည်။

⁹⁸ See Crisis Group Briefings, Myanmar's Military and Not a Rubber Stamp, both op. cit

⁹⁹ "မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားလွှတ်တော်က ရွေးကောက်ပွဲစနစ်ပြောင်းလဲရန် မဲပေး", The Irrawaddy, 13 June 2014။ နှင့် "ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ပြောင်းလဲမှု အရွေ့သည် နိုင်ငံရေးအရောင်အစစ်အမှန်ကို ဖော်ထုတ်", Myanmar Times, 23 June 2014 □

ရွေးကောက်ပွဲ ရလဒ်များကျေညာမည့် နိုင်ငံဘာလဆန်းနှင့် သမ္မတရွေးချယ်မည့် ဖြစ်နိုင်ခြေ ဖေဖော်ဝါရီလကြားကာလသည် မသေချာမရေရာမှုများသည် ကာလဖြစ်မည် ဖြစ်ပြီး တင်းမာမှု များဖြစ်နိုင်ခြေရှိပါသည်။ ထိုကာလသည် ရှုတ်ထွေးနေမည့်ကာလဖြစ်ပြီး ထောက်ခံမည့်သူ အတွက် အပေးအယူများရှိနိုင်သည်။ မည်သူသမ္မတဖြစ်မည် ဆိုသည့်အပေါ် မတူသောအုပ်စု များ လျှို့ဝှက်ညှိနှိုင်းမှုများရှိလာနိုင်ပါသည်။

VI. နိဂုံး

မဲဆန္ဒရှင်များကြားတွင် အစိုးရအပေါ် ယုံကြည်မှုအဆင့်မှာ နိမ့်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်၏ လွတ်လပ်မှုနှင့် ကြားနေမှုအပေါ် ယုံကြည်မှုအဆင့်မှာလည်း နိမ့်ပါသည်။ သို့သော် ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်၏ လုပ်ပုံကိုင်ပုံများ၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှုများတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်မှုများ တိုး၍ပြုလုပ်လာခြင်းများရှိလာခြင်းကြောင့် အများအသိအမှတ်ပြုပြီး အားလုံးပါဝင်သော ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်ရန် ကြိုးစားနေသည်ဟု ဆိုနိုင်သော်လည်း မခိုင်မာသေးသော ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် နနယ်သေးသည့် နိုင်ငံရေးအရ ပါဝင်နိုင်ခွင့်ရှိကာစ ဝန်းကျင်အခြေအနေမျိုးတွင် စိန်ခေါ်မှုများစွာရှိနေပါသေးသည်။

ကြီးမားသော ပြိုင်ဆိုင်မှုများတော့ ရှိလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ အဓိကတိုင်းရင်းသားလူနည်းစုပါတီ များသည် နယ်စပ်ဒေသများတွင် ဆက်လက်လွှမ်းမိုးထားဖွယ်ရှိပါသည်။ အာဏာမရလိုက်သော ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ် ရွေးကောက်ပွဲအပြီး ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲဝင် ရောက်မည့် NLD သည် တစ်ပြည်လုံးတွင် ကောင်းစွာလွှမ်းမိုးနိုင်သည့် အခြေအနေတွင်ရှိနေ သည်။ ဤသည်ကပင် နိုင်ငံရေးအခင်းအကျင်းတွင် အဓိကအပြောင်းအလဲများ ဖြစ်စေတော့ မည်ဖြစ်ပါသည်။ လွှတ်တော်တွင် USDP လွှမ်းမိုးမှု အဆုံးသတ်သွားကာ ယခင်အာဏာရ အီလစ်ဟောင်းများအပေါ် ကြီးစွာသောသက်ရောက်မှုများရှိလာနိုင်ပါသည်။ လက်ရှိခေါင်းဆောင် များ USDP တွင် ပြန်လည်ပါဝင်လာဖွယ်ရှိနေရာ ခေါင်းဆောင်အများစု မည်သို့တုန့်ပြန်မည် ဆိုသည်မှာ မသေချာသေးပေ။

ရွေးကောက်ပွဲကာလနှင့် အာဏာလွှဲပြောင်းမည့် ကာလကြားရှိ လအနည်းငယ်သည် စိုးရိမ်ဖွယ်အကောင်းဆုံးအချိန်ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ကလည်း အခြေခံဥပဒေအရ သမ္မတဖြစ်နိုင်အောင်တားဆီးခံထားရပြီး သူ၏ပါတီတွင်လည်း အခြားထင်ရှားသော ကိုယ်စားလှယ်လောင်းကမရှိ ဖြစ်နေရာ သမ္မတလောင်းအမည်စာရင်းတင်သွင်းရေးအတွက် ညှိနှိုင်းရဖွယ်ရှိပါသည်။ သူ့ကိုယ်တိုင်ကလည်းကောင်း၊ သူ့ပါတီကလည်းကောင်း၊ သူ့ကိုထောက်ခံကြသူများကလည်းကောင်း ဝေဖန်မှု၊ အပေးအယူညှိနှိုင်းမှု သို့မဟုတ် ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်မှု ကဲ့သို့သော မည်သို့တုန့်ပြန်မည် ဆိုသည့်အချက်သည် အနာဂတ်နိုင်ငံရေး၏ အကောင်းအဆိုးနှင့် လားရာအပေါ် ကြီးစွာသက်ရောက်မှုရှိပေလိမ့်မည်။

အများအသိအမှတ်ပြု၍ ငြိမ်းချမ်းသော ရွေးကောက်ပွဲများဖြစ်ရေးသည် စိန်ခေါ်မှုတစ်ခုဖြစ်သော်လည်း နိုင်ငံရေးအာဏာတည်ဆောက်ပုံအသစ်တစ်ခုသို့ အသွင်ကူးပြောင်းရေးကို စီမံနိုင်ရေးသည်လည်း စိန်ခေါ်မှုတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အခြေအနေမှာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို ပိုမိုအားကောင်းအောင် လုပ်ဆောင်ပေးနိုင်သည့် အခွင့်အလမ်းထွက်ပေါ်လာနိုင်သော အခြေအနေမျိုး ဖြစ်လာနိုင်သကဲ့သို့ တဖက်ကအနိုင်ရပြီး အခြားတဖက်က ရှုံးသွားမည့် အန္တရာယ်ရှိသော အခြေအနေသို့လည်း ဆိုက်ရောက်သွားနိုင်ပေသည်။

ရန်ကုန်/ ဘရပ်ဆဲလ်။ ၂၈ ဧပြီလ ၂၀၁၅

Appendix A: Map of Myanmar

Appendix B: List of Registered Political Parties

ပါတီအမည်	မှတ်ပုံတင်အမှတ် ¹⁰⁰
1 စစ်မျိုးဆက်ကျောင်းသားလူငယ်များ(ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ)	၁၇
2 မွန်ဒေသလုံးဆိုင်ရာဒီမိုကရေစီပါတီ	၁၃
3 လူမျိုးပေါင်းစုံဒီမိုကရေစီပါတီ(ကယားပြည်နယ်)	၆၄
4 အရှိုချင်းအမျိုးသားပါတီ	၅၅
5 ဗမာပြည်သူပါတီ	၄၆
6 ချင်းဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်	၇၅
7 ချင်းအမျိုးသားဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ	၂၁
8 ချင်းတိုးတက်ရေးပါတီ	၂၆
9 နေအမျိုးသားများအဖွဲ့ချုပ်ပါတီ	၅၇
10 ထားဝယ်တိုင်းရင်းသားများပါတီ	၇၀
11 ဒီမိုကရေစီနှင့်လူ့အခွင့်အရေးပါတီ	၆၃
12 ဒီမိုကရေစီနှင့်ငြိမ်းချမ်းရေးပါတီ	၁၄
13 ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ(မြန်မာ)	၆
14 တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီ	၃၃
15 ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုပါတီ	၇၁
16 အင်းအမျိုးသားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးပါတီ	၂၇
17 ကချင်ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ	၇၂
18 ကချင်အမျိုးသားဒီမိုကရေစီကွန်ဂရက်ပါတီ	၆၈
19 ကချင်ပြည်နယ်ဒီမိုကရေစီပါတီ	၆၇
20 ကမန်အမျိုးသားတိုးတက်ရေးပါတီ	၃၆
21 ကယားညီညွတ်ရေးဒီမိုကရေစီပါတီ	၆၅
22 ကယန်းအမျိုးသားပါတီ	၇
23 ကရင်ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ	51
24 ကရင်အမျိုးသားပါတီ	၇၈
25 ကရင်ပြည်သူပါတီ	၉

¹⁰⁰ မှတ်ပုံတင်အမှတ်အချို့ ပျောက်နေပါလိမ့်မည်။ အကြောင်းမှာ ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲနှင့် ၂၀၁၂ ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲများတွင် သတ်မှတ်သည့် မဲဆန္ဒနယ်မြေအနည်းဆုံး ၃ ခု ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်ရန် ပျက်ကွက်မှုကြောင့် မှတ်ပုံတင် ဖျက်သိမ်းခံရခြင်းများ သို့မဟုတ် ပါတီနှစ်ခုပေါင်းသွားခြင်းများကြောင့်ဖြစ်သည်။ နံပါတ်များမှာ ပြန်လည်အသုံးပြုမှု မရှိ ပေ။

26	ကရင်ပြည်နယ်ဒီမိုကရေစီနှင့်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးပါတီ	၄၁
27	ခမီးအမျိုးသားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးပါတီ	၃၇
28	ခူမီး(ခမီး)အမျိုးသားပါတီ	၇၆
29	ကိုးကန့်ဒီမိုကရေစီနှင့်ညီညွတ်ရေးပါတီ	၄
30	လားဟူအမျိုးသားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးပါတီ	၃
31	လီဆူးအမျိုးသားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးပါတီ	၆၉
32	ခေတ်သစ်ပြည်သူ့ပါတီ	၂၃
33	မွန်အမျိုးသားပါတီ	၅၈
34	မြို့အမျိုးသားဒီမိုကရေစီပါတီ	၈၀
35	မြို့အမျိုးသားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးပါတီ	၁
36	မြို့တိုင်းရင်းသားပါတီ	၅၂
37	မြန်မာလူ့ဘောင်သစ်ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ	၄၉
38	မြန်မာနိုင်ငံတောင်သူလယ်သမားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးပါတီ	၆၁
39	မြန်မာအမျိုးသားကွန်ဂရက်ပါတီ	၅၀
40	မြန်မာနိုင်ငံတောင်သူလယ်သမား အလုပ်သမားပြည်သူ့ပါတီ	၇၉
41	အမျိုးသားဒီမိုကရက်တစ်အင်အားစု	၃၈
42	အမျိုးသားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ	၃၁
43	အမျိုးသားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့်ငြိမ်းချမ်းရေးပါတီ	၄၂
44	အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်	၄၇
45	အမျိုးသားနိုင်ငံရေးမဟာမိတ်များအဖွဲ့ချုပ်ပါတီ	၁၉
46	အမျိုးသားတိုးတက်မြင့်မားရေးပါတီ	၆၆
47	အမျိုးသားညီညွတ်ရေးကွန်ဂရက်ပါတီ	၆၂
48	တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးပါတီ	၂
49	အမျိုးသားဒီမိုကရေစီသစ်ပါတီ	၄၄
50	လူ့ဘောင်သစ်ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ	၇၇
51	ပအိုဝ်းအမျိုးသားအဖွဲ့ချုပ်(PNO)ပါတီ	၅
52	မတူကွဲပြားခြင်းနှင့်ငြိမ်းချမ်းရေးပါတီ	၂၅
53	ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီပါတီ	၄၃
54	ဖလုံ-စဝေါ်ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ	၃၀
55	ရခိုင်အမျိုးသားပါတီ	၇၄
56	ရခိုင်ပြည်နယ်အမျိုးသားအင်အားစုပါတီ	၈
57	ရှမ်းအမျိုးသားများဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ	၁၅

58	ရှမ်းအမျိုးသားများဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်	၅၆
59	ရှမ်းပြည်နယ်ကိုးကန့်ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ	၆၀
60	တအာင်း(ပလောင်)အမျိုးသားပါတီ	၁၂
61	တိုင်းလိုင်(ရှမ်းနီ)အမျိုးသားများဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးပါတီ	၅၃
62	ပြည်ထောင်စုဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ	၂၄
63	ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသားရေးအဖွဲ့ချုပ်ပါတီ	၁၈
64	ပြည်ထောင်စုပအိုဝ်းအမျိုးသားအဖွဲ့ချုပ်ပါတီ	၇၃
65	ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီ	၃၂
66	ညီညွတ်သောဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ	၁၆
67	စည်းလုံးညီညွတ်ရေးနှင့်ဒီမိုကရေစီပါတီကချင်ပြည်နယ်	၄၀
68	ဝ ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ	၂၉
69	ဝ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးပါတီ	၁၀
70	ဝ သာနဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ	၂၂
71	ဖိုမီးဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ပါတီ	၅၉

(ဤဇယားမှာ ၂၀၁၅ ဧပြီလ ၂၃ ရက်အထိသာ အမှန်ဖြစ်ပါသည်။)

Appendix C: About the International Crisis Group

The International Crisis Group (Crisis Group) is an independent, non-profit, non-governmental organisation, with some 125 staff members on five continents, working through field-based analysis and high-level advocacy to prevent and resolve deadly conflict.

Crisis Group's approach is grounded in field research. Teams of political analysts are located within or close by countries at risk of outbreak, escalation or recurrence of violent conflict. Based on information and assessments from the field, it produces analytical reports containing practical recommendations targeted at key international decision-takers. Crisis Group also publishes *CrisisWatch*, a twelve-page monthly bulletin, providing a succinct regular update on the state of play in all the most significant situations of conflict or potential conflict around the world.

Crisis Group's reports and briefing papers are distributed widely by email and made available simultaneously on the website, www.crisisgroup.org. Crisis Group works closely with governments and those who influence them, including the media, to highlight its crisis analyses and to generate support for its policy prescriptions.

The Crisis Group Board of Trustees – which includes prominent figures from the fields of politics, diplomacy, business and the media – is directly involved in helping to bring the reports and recommendations to the attention of senior policy-makers around the world. Crisis Group is co-chaired by former UN Deputy Secretary-General and Administrator of the United Nations Development Programme (UNDP), Lord Mark Malloch-Brown, and Dean of Paris School of International Affairs (Sciences Po), Ghassan Salamé.

Crisis Group's President & CEO, Jean-Marie Guéhenno, assumed his role on 1 September 2014. Mr. Guéhenno served as the United Nations Under-Secretary-General for Peacekeeping Operations from 2000-2008, and in 2012, as Deputy Joint Special Envoy of the United Nations and the League of Arab States on Syria. He left his post as Deputy Joint Special Envoy to chair the commission that prepared the white paper on French defence and national security in 2013.

Crisis Group's international headquarters is in Brussels, and the organisation has offices or representation in 26 locations: Baghdad/Suleimaniya, Bangkok, Beijing, Beirut, Bishkek, Bogotá, Cairo, Dakar, Dubai, Gaza City, Islamabad, Istanbul, Jerusalem, Johannesburg, Kabul, London, Mexico City, Moscow, Nairobi, New York, Seoul, Toronto, Tripoli, Tunis, Washington DC. Crisis Group currently covers some 70 areas of actual or potential conflict across four continents. In Africa, this includes, Burkina Faso, Burundi, Cameroon, Central African Republic, Chad, Côte d'Ivoire, Democratic Republic of the Congo, Eritrea, Ethiopia, Guinea, Guinea-Bissau, Kenya, Liberia, Madagascar, Nigeria, Sierra Leone, Somalia, South Sudan, Sudan, Uganda and Zimbabwe; in Asia, Afghanistan, Indonesia, Kashmir, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Malaysia, Myanmar, Nepal, North Korea, Pakistan, Philippines, Sri Lanka, Taiwan Strait, Tajikistan, Thailand, Timor-Leste, Turkmenistan and Uzbekistan; in Europe, Armenia, Azerbaijan, Bosnia and Herzegovina, Cyprus, Georgia, Kosovo, Macedonia, North Caucasus, Serbia and Turkey; in the Middle East and North Africa, Algeria, Bahrain, Egypt, Iran, Iraq, Israel-Palestine, Jordan, Lebanon, Libya, Morocco, Syria, Tunisia, Western Sahara and Yemen; and in Latin America and the Caribbean, Colombia, Guatemala, Mexico and Venezuela.

This year Crisis Group receives financial support from a wide range of governments, foundations, and private sources. Crisis Group holds relationships with the following governmental departments and agencies: Australian Department of Foreign Affairs and Trade, Austrian Development Agency, Belgian Ministry of Foreign Affairs, Canadian Department of Foreign Affairs, Trade and Development, Danish Ministry of Foreign Affairs, Dutch Ministry of Foreign Affairs, European Union Instrument for Stability, Finnish Foreign Ministry, French Ministry of Foreign Affairs, Irish Aid, Italian Foreign Ministry, Principality of Liechtenstein, Luxembourg Ministry of Foreign Affairs, New Zealand Ministry of Foreign Affairs and Trade, Norwegian Ministry of Foreign Affairs, Swedish Ministry of Foreign Affairs, Swiss Federal Department of Foreign Affairs, Turkish Ministry of Foreign Affairs, United Kingdom Department for International Development, U.S. Agency for International Development.

Crisis Group also holds relationships with the following foundations: Adessium Foundation, Carnegie Corporation of New York, Henry Luce Foundation, John D. and Catherine T. MacArthur Foundation, Koerber Foundation, Oak Foundation, Open Society Foundations, Open Society Initiative for West Africa, Ploughshares Fund, Rockefeller Brothers Fund, and Tinker Foundation.

April 2015

Appendix D: Reports and Briefings on Asia since 2012

As of 1 October 2013, Central Asia publications are listed under the Europe and Central Asia program.

North East Asia

Stirring up the South China Sea (I), Asia Report N°223, 23 April 2012 (also available in Chinese).

Stirring up the South China Sea (II): Regional Responses, Asia Report N°229, 24 July 2012 (also available in Chinese).

North Korean Succession and the Risks of Instability, Asia Report N°230, 25 July 2012 (also available in Chinese and Korean).

China's Central Asia Problem, Asia Report N°244, 27 February 2013 (also available in Chinese).

Dangerous Waters: China-Japan Relations on the Rocks, Asia Report N°245, 8 April 2013 (also available in Chinese).

Fire on the City Gate: Why China Keeps North Korea Close, Asia Report N°254, 9 December 2013 (also available in Chinese).

Old Scores and New Grudges: Evolving Sino-Japanese Tensions, Asia Report N°258, 24 July 2014 (also available in Chinese).

Risks of Intelligence Pathologies in South Korea, Asia Report N°259, 5 August 2014.

South Asia

Sri Lanka's North (I): The Denial of Minority Rights, Asia Report N°219, 16 March 2012.

Sri Lanka's North (II): Rebuilding under the Military, Asia Report N°220, 16 March 2012.

Talking About Talks: Toward a Political Settlement in Afghanistan, Asia Report N°221, 26 March 2012.

Pakistan's Relations with India: Beyond Kashmir?, Asia Report N°224, 3 May 2012.

Bangladesh: Back to the Future, Asia Report N°226, 13 June 2012.

Aid and Conflict in Pakistan, Asia Report N°227, 27 June 2012.

Election Reform in Pakistan, Asia Briefing N°137, 16 August 2012.

Nepal's Constitution (I): Evolution Not Revolution, Asia Report N°233, 27 August 2012 (also available in Nepali).

Nepal's Constitution (II): The Expanding Political Matrix, Asia Report N°234, 27 August 2012 (also available in Nepali).

Afghanistan: The Long, Hard Road to the 2014 Transition, Asia Report N°236, 8 October 2012.

Pakistan: No End To Humanitarian Crises, Asia Report N°237, 9 October 2012.

Sri Lanka: Tamil Politics and the Quest for a Political Solution, Asia Report N°239, 20 November 2012.

Pakistan: Countering Militancy in PATA, Asia Report N°242, 15 January 2013.

Sri Lanka's Authoritarian Turn: The Need for International Action, Asia Report N°243, 20 February 2013.

Drones: Myths and Reality in Pakistan, Asia Report N°247, 21 May 2013.

Afghanistan's Parties in Transition, Asia Briefing N°141, 26 June 2013.

Parliament's Role in Pakistan's Democratic Transition, Asia Report N°249, 18 September 2013.

Women and Conflict in Afghanistan, Asia Report N°252, 14 October 2013.

Sri Lanka's Potemkin Peace: Democracy under Fire, Asia Report N°253, 13 November 2013.

Policing Urban Violence in Pakistan, Asia Report N°255, 23 January 2014.

Afghanistan's Insurgency after the Transition, Asia Report N°256, 12 May 2014.

Education Reform in Pakistan, Asia Report N°257, 23 June 2014.

Afghanistan's Political Transition, Asia Report N°260, 16 October 2014.

Resetting Pakistan's Relations with Afghanistan, Asia Report N°262, 28 October 2014.

Sri Lanka's Presidential Election: Risks and Opportunities, Asia Briefing N°145, 9 December 2014.

Mapping Bangladesh's Political Crisis, Asia Report N°264, 9 February 2015.

Women, Violence and Conflict in Pakistan, Asia Report, N°265, 8 April 2015.

South East Asia

Indonesia: From Vigilantism to Terrorism in Cirebon, Asia Briefing N°132, 26 January 2012.

Indonesia: Cautious Calm in Ambon, Asia Briefing N°133, 13 February 2012.

Indonesia: The Deadly Cost of Poor Policing, Asia Report N°218, 16 February 2012 (also available in Indonesian).

Timor-Leste's Elections: Leaving Behind a Violent Past?, Asia Briefing N°134, 21 February 2012.

Indonesia: Averting Election Violence in Aceh, Asia Briefing N°135, 29 February 2012.

Reform in Myanmar: One Year On, Asia Briefing N°136, 11 April 2012 (also available in Burmese and Chinese).

The Philippines: Local Politics in the Sulu Archipelago and the Peace Process, Asia Report N°225, 15 May 2012.

How Indonesian Extremists Regroup, Asia Report N°228, 16 July 2012 (also available in Indonesian).

Myanmar: The Politics of Economic Reform, Asia Report N°231, 27 July 2012 (also available in Burmese and Chinese).

Indonesia: Dynamics of Violence in Papua, Asia Report N°232, 9 August 2012 (also available in Indonesian).

Indonesia: Defying the State, Asia Briefing N°138, 30 August 2012.

Malaysia's Coming Election: Beyond Communalism?, Asia Report N°235, 1 October 2012.

Myanmar: Storm Clouds on the Horizon, Asia Report N°238, 12 November 2012 (also available in Chinese and Burmese).

The Philippines: Breakthrough in Mindanao, Asia Report N°240, 5 December 2012.

Thailand: The Evolving Conflict in the South, Asia Report N°241, 11 December 2012.

Indonesia: Tensions Over Aceh's Flag, Asia Briefing N°139, 7 May 2013.

Timor-Leste: Stability At What Cost?, Asia Report N°246, 8 May 2013.

A Tentative Peace in Myanmar's Kachin Conflict, Asia Briefing N°140, 12 June 2013 (also available in Burmese and Chinese).

The Philippines: Dismantling Rebel Groups, Asia Report N°248, 19 June 2013.

The Dark Side of Transition: Violence Against Muslims in Myanmar, Asia Report N°251, 1 October 2013 (also available in Burmese and Chinese).

Not a Rubber Stamp: Myanmar's Legislature in a Time of Transition, Asia Briefing N°142, 13 December 2013 (also available in Burmese and Chinese).

Myanmar's Military: Back to the Barracks?, Asia Briefing N°143, 22 April 2014 (also available in Burmese).

Counting the Costs: Myanmar's Problematic Census, Asia Briefing N°144, 15 May 2014 (also available in Burmese).

Myanmar: The Politics of Rakhine State, Asia Report N°261, 22 October 2014 (also available in Burmese).

A Coup Ordained? Thailand's Prospects for Stability, Asia Report N°263, 3 December 2014.

Myanmar's Electoral Landscape, Asia Report N°266, 28 April 2015.

Appendix E: International Crisis Group Board of Trustees

PRESIDENT & CEO

Jean-Marie Guéhenno

Former UN Under-Secretary-General for Peacekeeping Operations

CO-CHAIRS

Lord (Mark) Malloch-Brown

Former UN Deputy Secretary-General and Administrator of the United Nations Development Programme (UNDP)

Ghassan Salamé

Dean, Paris School of International Affairs, Sciences Po

VICE-CHAIR

Ayo Obe

Legal Practitioner, Columnist and TV Presenter, Nigeria

OTHER TRUSTEES

Morton Abramowitz

Former U.S. Assistant Secretary of State and Ambassador to Turkey

Hushang Ansary

Chairman, Parman Capital Group LLC

Nahum Barnea

Political Columnist, Israel

Samuel Berger

Chair, Albright Stonebridge Group LLC; Former U.S. National Security Adviser

Carl Bildt

Former Foreign Minister of Sweden

Emma Bonino

Former Foreign Minister of Italy and Vice-President of the Senate; Former European Commissioner for Humanitarian Aid

Micheline Calmy-Rey

Former President of the Swiss Confederation and Foreign Affairs Minister

Cheryl Carolus

Former South African High Commissioner to the UK and Secretary General of the African National Congress (ANC)

Maria Livanos Cattai

Former Secretary-General of the International Chamber of Commerce

Wesley Clark

Former NATO Supreme Allied Commander

Sheila Coronel

Toni Stabile Professor of Practice in Investigative Journalism; Director, Toni Stabile Center for Investigative Journalism, Columbia University, U.S.

Mark Eyskens

Former Prime Minister of Belgium

Lykke Friis

Prorector For Education at the University of Copenhagen. Former Climate & Energy Minister and Minister of Gender Equality of Denmark

Frank Giustra

President & CEO, Fiore Financial Corporation

Mo Ibrahim

Founder and Chair, Mo Ibrahim Foundation; Founder, Celtel International

Wolfgang Ischinger

Chairman, Munich Security Conference; Former German Deputy Foreign Minister and Ambassador to the UK and U.S.

Asma Jahangir

Former President of the Supreme Court Bar Association of Pakistan; Former UN Special Rapporteur on the Freedom of Religion or Belief

Yoriko Kawaguchi

Former Minister for Foreign Affairs, Japan

Wadah Khanfar

Co-Founder, Al Sharq Forum; Former Director General, Al Jazeera Network

Wim Kok

Former Prime Minister of the Netherlands

Ricardo Lagos

Former President of Chile

Joanne Leedom-Ackerman

Former International Secretary of PEN International; Novelist and journalist, U.S.

Sankie Mthembu-Mahanyele

Chairperson of Central Energy Fund, Ltd.; Former Deputy Secretary General of the African National Congress (ANC)

Lalit Mansingh

Former Foreign Secretary of India, Ambassador to the U.S. and High Commissioner to the UK

Thomas R Pickering

Former U.S. Undersecretary of State and Ambassador to the UN, Russia, India, Israel, Jordan, El Salvador and Nigeria

Karim Raslan

Founder & CEO of the KRA Group

Olympia Snowe

Former U.S. Senator and member of the House of Representatives

George Soros

Founder, Open Society Foundations and Chair, Soros Fund Management

Javier Solana

President, ESADE Center for Global Economy and Geopolitics; Distinguished Fellow, The Brookings Institution

Pär Stenbäck

Former Minister of Foreign Affairs and of Education, Finland. Chairman of the European Cultural Parliament

Jonas Gahr Støre

Leader of Norwegian Labour Party; Former Foreign Minister

Lawrence H. Summers

Former Director of the U.S. National Economic Council and Secretary of the U.S. Treasury; President Emeritus of Harvard University

Wang Jisi

Member, Foreign Policy Advisory Committee of the Chinese Foreign Ministry; Former Dean of School of International Studies, Peking University

Wu Jianmin

Executive Vice Chairman, China Institute for Innovation and Development Strategy; Member, Foreign Policy Advisory Committee of the Chinese Foreign Ministry; Former Ambassador of China to the UN (Geneva) and France

Lionel Zinsou

Chairman and CEO, PAI Partners

PRESIDENT'S COUNCIL

A distinguished group of individual and corporate donors providing essential support and expertise to Crisis Group.

CORPORATE	INDIVIDUAL	
BP	Anonymous (5)	Andrew Groves
Investec Asset Management	Scott Bessent	Frank Holmes
Shearman & Sterling LLP	David Brown & Erika Franke	Reynold Levy
Statoil (U.K.) Ltd.	Stephen & Jennifer Dattels	Ford Nicholson & Lisa
White & Case LLP	Herman De Bode	Wolverton
		Maureen White

INTERNATIONAL ADVISORY COUNCIL

Individual and corporate supporters who play a key role in Crisis Group's efforts to prevent deadly conflict.

CORPORATE	INDIVIDUAL	
APCO Worldwide Inc.	Anonymous	George Kellner
Atlas Copco AB	Stanley Bergman & Edward	Faisal Khan
BG Group plc	Bergman	David Levy
Chevron	Elizabeth Bohart	Leslie Lishon
Equinox Partners	Neil & Sandra DeFeo Family	Harriet Mouchly-Weiss
HSBC Holdings plc	Foundation	Ana Luisa Ponti & Geoffrey R.
Lockwood Financial Ltd	Joseph Edelman	Hoguet
MasterCard	Neemat Frem	Kerry Propper
Shell	Seth & Jane Ginns	Michael L. Riordan
Yapı Merkezi Construction and	Ronald Glickman	Nina K. Solarz
Industry Inc.	Rita E. Hauser	Horst Sporer
	Geoffrey Hsu	VIVA Trust

SENIOR ADVISERS

Former Board Members who maintain an association with Crisis Group, and whose advice and support are called on (to the extent consistent with any other office they may be holding at the time).

Martti Ahtisaari Chairman Emeritus	Kim Campbell	Aleksander Kwasniewski
George Mitchell Chairman Emeritus	Jorge Castañeda	Todung Mulya Lubis
Gareth Evans President Emeritus	Naresh Chandra	Allan J. MacEachen
	Eugene Chien	Graça Machel
	Joaquim Alberto Chissano	Jessica T. Mathews
	Victor Chu	Barbara McDougall
	Mong Joon Chung	Matthew McHugh
	Pat Cox	Miklós Németh
Kenneth Adelman	Gianfranco Dell'Alba	Christine Ockrent
Adnan Abu-Odeh	Jacques Delors	Timothy Ong
HRH Prince Turki al-Faisal	Alain Destexhe	Olara Otunnu
Óscar Arias	Mou-Shih Ding	Lord (Christopher) Patten
Ersin Arioğlu	Uffe Ellemann-Jensen	Shimon Peres
Richard Armitage	Gernot Erler	Victor Pinchuk
Diego Arria	Marika Fahlén	Surin Pitsuwan
Zainab Bangura	Stanley Fischer	Cyril Ramaphosa
Shlomo Ben-Ami	Malcolm Fraser	Fidel V. Ramos
Christoph Bertram	Carla Hills	
Alan Blinken	Swanee Hunt	
Lakhdar Brahimi	James V. Kimsey	
Zbigniew Brzezinski		